

EVANGELIUM PODLE MARKA

3/2024

Průvodce studiem Bible

Obsah

1. „Počátek evangelia Ježíše Krista...“
2. Sobota s Ježíšem
3. Spory o Ježíšovo učení
4. Ježíšova podobenství
5. Zázraky u jezera
6. Přesně naopak
7. Vyučování učedníků (1)
8. Vyučování učedníků (2)
9. Spory v Jeruzalémě
10. Poslední dny
11. Zajetí a soud
12. Odsouzený a ukřižovaný
13. Vzkříšený Pán

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Evangelium podle Marka

Průvodce studiem Bible

3. čtvrtletí 2024

Autor: Thomas R. Shepherd

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

Foto: iStock

Grafická úprava a sazba

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2024

ISBN 978-80-88026-53-2

ISSN 0409-3208

Úvod

Evangelium podle Marka

Od prvních veršů Markova evangelia čtenář ví, kdo je Ježíš – Mesiáš, Syn Boží (Mk 1,1). Lidé v příběhu však zápasí s pochopením, kdo je tento Ježíš doopravdy a o co mu vlastně jde. Výjimkou jsou jen lidé posedlí démony. Démoni totiž přesně vědí, kdo Ježíš je! A nejenže Ježíše poznávají, ale pod jeho mocnými slovy chřadnou a přicházejí o svou moc.

Ježíš jim však téměř vždy důsledně přikazuje, aby o této informaci mlčeli. Proč? Podobná otázka napadla zřejmě každého čtenáře. Tento jev má dokonce své teologické pojmenování: mesiášské tajemství. Proč by součástí evangelia měl být požadavek na utajení Ježíšovy totožnosti?

Během našeho studia Markova evangelia budeme postupně zjišťovat, že kniha nejenže obsahuje tajemství, ale také úžasné zjevení. Tento motiv se prolíná celým evangeliem a mohli bychom ho označit jako „zjevení a utajení“. Zároveň je třeba dodat, že na konci Markova evangelia všechno tajemství překvapivě skončí a nahradí ho mocné zjevení Ježíše.

Evangelium podle Marka můžeme rozdělit na dvě zcela odlišné části. První polovina (kapitoly 1 až 8) se zabývá klíčovou otázkou: *Kdo je Ježíš?* Odpověď je vyjádřena v jeho učení a zázracích. Opakovaně poráží zlo, přináší naději utlačovaným a učí přesvědčivé pravdy, které zasahují do podstaty lidské existence. To vše čtenáři jasně ukazují, že právě On je zaslíbený Mesiáš, Kristus, na kterého židé tak dlouho čekali.

Až uprostřed knihy však nacházíme někoho, kdo *není posedlý démonem*, a přesto pravdivě řekne, kdo Ježíš je. Tím odpoví na otázku první poloviny knihy o Kristově identitě. Tou osobou je Petr, který vyzná: „Ty jsi Mesiáš“ (Mk 8,29).

Druhá polovina Markova evangelia (od Mk 8,31 do konce knihy) odpovídá na další důležitou otázku: *Kam Ježíš směřuje?* Odpověď je šokující – *na kříž*, což byl v římském světě ten nejpotupnější způsob smrti. A to je mimořádně neočekávaný cíl pro Mesiáše, o kterém si jeho následovníci myslí, že porazí Řím a ustanoví Izrael jako mocný národ.

Ježíšovi zmatení učedníci nedokážou pochopit jeho slova. Čím více se Markův záznam blíží k závěru, tím méně se učedníci ptají na toto bolestivé téma, až nakonec zůstanou tváří v tvář nevíтанé pravdě úplně tiše.

Situace kolem Ježíše je stále napjatější a pochmurnější. Ježíš čelí náboženským vůdcům, kteří plánují jeho smrt. Učedníci, kteří doufají v slavné království, jsou šokováni zatčením, soudním procesem a ukřižováním. To vše se naprosto vymyká jejich očekávání.

Přesto Ježíš zachovává jasné a konzistentní poselství o tom, kam jde a co znamená, že zemře a vstane z mrtvých. Chléb a kalich Poslední večeře budou představovat jeho tělo a krev (Mk 14,22–25) a on sám se stane výkupným za mnohé (Mk 10,45).

To neznamená, že šel na kříž klidně, bez emocí. V Getsemanské zahradě zápasí a nabírá sílu uskutečnit své rozhodnutí (Mk 14,32–42) a na kříži zoufale volá: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mk 15,34). Právě prostřednictvím temnoty, kterou Kristus prožil, představuje Evangelium podle Marka cenu našeho spasení. Kříž však není konec Ježíšovy cesty. Po svém vzkříšení plánuje setkání s učedníky v Galileji – a jak víme, vzniká křesťanská církev.

Je to nanejvýš pozoruhodný příběh vyprávěný stručným, svižným stylem, kde pisatel evangelia vsouvá jen krátké komentáře. Marek vyprávěl jednotlivé příběhy jednoduše. Namísto sebe nechává mluvit Ježíšova slova, skutky a činy. Právě ty jsou svědectvím o životě a smrti Ježíše Nazaretského.

Thomas R. Shepherd, PhD, DrPH, je vedoucím profesorem katedry Nového zákona na Teologickém semináři Církve adventistů sedmého dne na Andrews University. Ve volném čase se věnuje astrologii, hře na violoncello a rychlé chůzi. S manželkou Sherry mají dvě dospělé děti a šest vnoučat.

„Počátek evangelia Ježíše Krista...“

MAREK 1,1–15

Texty na tento týden

Sk 13,1–5,13; Sk 15,36–39; Mk 1,1–15; Iz 40,3; Da 9,24–27

Základní verš

„Když byl Jan uvězněn, přišel Ježíš do Galileje a kázal Boží evangelium: „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.““ (Mk 1,14.15)

Kdo napsal Evangelium podle Marka a proč bylo napsáno? Žádné ze čtyř evangelií v Bibli neuvádí jméno autora. Nejbližší určení autora je zřejmě Jan s odkazem na milovaného učedníka (viz J 21,20.24).

Od raných dob však bylo každé z kanonických evangelií spojováno buď s některým z apoštolů (Matouš, Jan), nebo s někým, kdo byl apoštolům blízký. Lukášovo evangelium je spojováno s apoštolem Pavlem (viz Ko 4,14; 2Tm 4,11; Fm 1,24), podobně pak Evangelium podle Marka s apoštolem Petrem (viz 1Pt 5,13).

Přestože autor Markova evangelia nikde v textu neuvádí své jméno, raná církevní tradice naznačuje, že je jím Jan Marek, který byl jistý čas společníkem Pavla a Barnabáše na jejich misijních cestách (Sk 13,2.5) a později blízkce spolupracoval s Petrem (1Pt 5,13).

Tento týden se budeme věnovat nejprve osobě Jana Marka na základě biblického záznamu – uvidíme jeho selhání a nápravu. Potom se zaměříme na úvodní část Markova evangelia. V ní budeme sledovat pohled do budoucnosti – kam příběh směřuje –, a ohlédneme se zpět s otázkou, co vedlo autora (kdysi neúspěšného a poté změněného misionáře) k napsání právě takového textu.

Osnova lekce

V úvodní lekci se nejprve blíže podíváme na osobu a zkušenost Jana Marka, který by měl být, podle důvěryhodné křesťanské tradice, autorem zřejmě nejstaršího biblického evangelia. Poté se již zaměříme na to, jakým způsobem představil na počátku svého spisu Ježíše a jeho poelství.

- ▶ Představení (pravděpodobného) autora
  - Sk 13,1–5,13: Marek – neúspěšný misionář (neděle)
  - Sk 15,36–39: Marek – křesťan, který využil druhou šanci (pondělí)
- ▶ Úvod Markova evangelia
  - Mk 1,1–8: Jan Křtitel připravuje cestu pro Ježíše (úterý)
  - Mk 1,9–13: Ježíšův křest (středa)
  - Mk 1,14.15: Ježíšovo poselství evangelia (čtvrtek)

NEÚSPĚŠNÝ MISIONÁŘ

¹V Antiochii byli v církvi proroci a učitelé: Barnabáš, Simeon, zvaný Černý, Lucius z Kyrény, Manahem, který býval druhem tetrarchy Heroda, a Saul. ²Když konali bohoslužbu Pánu a postili se, řekl Duch svatý: „Oddělte mi Barnabáše a Saula k dílu, k němuž jsem je povolal.“ ³A tak po modlitbách a postu na ně vložili ruce a vyslali je k dílu. ⁴Posláni tedy Duchem svatým, odešli Barnabáš a Saul do Seleukie a odtud se plavili na Kypr. ⁵Když dopluli do Salaminy, zvěstovali tu slovo Boží v židovských synagógách. Měli s sebou i Jana jako pomocníka. [...] ¹³Z Páfu se Pavel se svými průvodci plavil do Perge v Pamfylii. Ale Jan se od nich oddělil a vrátil se do Jeruzaléma. (Sk 13,1–5.13)

Osobní studium

Jak je Marek poprvé představen v knize Skutky apoštolů (Sk 12,12)?

Události ve Skutcích 12 se odehrály přibližně v první polovině čtyřicátých let. Zdá se, že Jan Marek, nejpravděpodobnější autor Evangelia podle Marka, byl tehdy ještě mladý. Ve verši 12 je představen jako syn ženy jménem Marie, která zjevně patřila mezi štědré podporovatele církve. V jejím domě se dokonce uskutečnilo i známé modlitební setkání, o kterém hovoří Skutky 12. kapitola. Popis Petrova zázračného vysvobození z vězení a následných událostí vrcholících smrtí Heroda je protkán pozoruhodnými a místy dokonce vtipnými rozdíly mezi apoštolem Petrem a vládcem. Jan Marek sice nemá v příběhu žádnou roli, ale skutečnost, že je představen právě na tomto místě, vytváří prostor pro jeho pozdější spojení s Barnabášem a Saulem.

Jak podle úvodních veršů (Sk 13,1–5.13) došlo ke spojení Jana Marka se Saulem a Barnabášem? Jak to skončilo?

Skutky 13 popisují první misijní cestu Saula (Pavla) a Barnabáše, která začíná kolem roku 46 po Kristu. Jan Marek je zmíněn v 5. verši jako pomocník apoštolů. Žádná jiná zmínka se o mladíkovi neuvádí až do verše 13, kde se ze stručné zprávy dozvídáme, že se vrátil do Jeruzaléma.

V textu nenacházíme žádný důvod jeho odchodu. Absence jakéhokoli popisu jeho pocitů ponechává čtenáři prostor pro hledání motivace, která ho přivedla k ukončení misijního snažení. Misijní dílo bylo nepochybně plně nebezpečí a výzev.

Ellen G. Whiteová píše: „Právě tady přemohl Marka strach a malomyslnost, takže na určitou dobu zaváhal, zda byl jeho úmysl zasvětit svůj život cele Božímu dílu správný.“

Nebyl zvyklý na potíže, a proto ho nebezpečí a strádání, kterým museli na své cestě čelit, sklíčilo.“ (AA 169; PNL 98) Zdá se tedy, že okolnosti misijní služby přinášely příliš mnoho obtíží, a tak se rozhodl této činnosti zanechat.

Aplikace

Mnozí (ne-li všichni) máme zkušenost, že jsme se vzdali nebo jsme „vycouvali“ z nějaké důležité činnosti. Možná se to dokonce týkalo duchovní aktivity nebo jsme selhali v našem křesťanském snažení. Co ses z takové zkušenosti naučil?

DRUHÁ ŠANCE

³⁶Po nějaké době řekl Pavel Barnabášovi: „Navštivme opět naše bratry ve všech městech, kde jsme kázali slovo Páně, a podívejme se, jak se jim daří.“³⁷Barnabáš chtěl s sebou vzít také Jana Marka.³⁸Pavel však nepokládal za správné vzít ho s sebou, poněvadž je opustil v Pamfylii a v práci s nimi nepokračoval.³⁹Vznikla z toho taková neshoda, že se spolu rozešli: Barnabáš vzal s sebou Marka a plavil se na Kypr. (Sk 15,36–39)

Osobní studium

Proč apoštol Pavel odmítl Jana Marka a proč mu dal Barnabáš druhou šanci (Sk 15,36–39)?

Důvod Pavlova odmítnutí je uveden ve Sk 15,38. Marek od nich odešel (řec. *apostanta* znamená doslova „zanechal“ nebo „zběhl“) a nepokračoval v díle služby. Pavlův postoj je přísný, ale pochopitelný. Misijní služba byla (i) ve starověku náročná a nebezpečná (viz 2K 11,23–28). Pavel spoléhal na své spolupracovníky, kteří mu pomáhali nést břemeno namáhavé a často i riskantní služby. Z jeho pohledu si ten, kdo jednou utekl, nezasloužil místo v misijním týmu bojujícím se silami zla tváří v tvář.

Barnabáš s Pavlem nesouhlasil. V Markovi viděl potenciál a nechtěl mladého muže zavrhnout. Mezi Pavlem a Barnabášem vznikl o Jana Marka tak hluboký spor, že se jejich cesty rozešly. Pavel si vybral na další misijní cestu Silase a Barnabáš se rozhodl vzít s sebou Marka.

Skutky nevysvětlují, co stálo za tímto Barnabášovým rozhodnutím. Ve Skutcích jde o poslední zmínku o Barnabášovi a Markovi zároveň. Současně je třeba dodat, že

to zdaleka není poslední novozákonní text, který o Markovi mluví.

Jaké podrobnosti o Markovi a jeho změně a další službě se dozvídáme z těchto veršů?

Ko 4,10

2Tm 4,11

Fm 1,24

1Pt 5,13

Zdá se, že se Marek neuvěřitelně změnil. V těchto textech apoštol Pavel naznačuje, jak důležitý je Marek nejen pro jeho službu, ale i pro něj osobně. Pavel ho považuje za jednoho ze svých spolupracovníků a chce, aby ho Timoteus přivedl s sebou. Také apoštol Petr mluví o blízkém vztahu s Markem. Uvedené dopisy vznikly začátkem šedesátých let, tedy přibližně patnáct až dvacet let po zkušenosti popsané ve Skutcích 15. Marek prožil obrovskou změnu a ve svém životě se posunul od selhání k oddané službě. Téměř určitě se tak stalo díky důvěře, kterou mu prokázal jeho bratranec Barnabáš.

Aplikace

Uvažuj o době, kdy jsi selhal, ale přesto jsi dostal druhou šanci. Jak tato zkušenost změnila tebe a ty, kteří ti pomohli? Jak to změnilo tvou službu pro jiné?

POSEL

¹Počátek evangelia Ježíše Krista, Syna Božího. ²Je psáno u proroka Izaiáše: „Hle, já posílám posla před tvou tvář, aby ti připravil cestu.“ ³Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnajte mu stezky.“ ⁴To se stalo, když Jan Křtitel vystoupil na poušti a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů.“ ⁵Celá judská krajina i všichni z Jeruzaléma vycházeli k němu, vyznávali své hříchy a dávali se od něho křtít v řece Jordánu. ⁶Jan byl oděn velbloudí srstí, měl kožený pás kolem boků a jedl kobylinky a med divokých včel. ⁷A kázal: „Za mnou přichází někdo silnější, než jsem já; nejsem hoden, abych se sklonil a rozvázal řemínek jeho obuvi. ⁸Já jsem vás křtil vodou, on vás bude křtít Duchem svatým.“ (Mk 1,1–8)

Osobní studium

O kom mluví úvodní text (Mk 1,1–8)? Kdo jsou, co říkají a co dělají osoby v těchto verších?

V uvedených verších jsou zmíněny tři hlavní postavy: Ježíš Kristus (Mk 1,1); Bůh Otec (nepřímě vyjádřený v Mk 1,2) a Jan Křtitel, posel a kazatel, jehož slova a jednání sledují verše Mk 1,3–8.

Text Mk 1,2,3 obsahuje citát ze Starého zákona, jehož prostřednictvím Marek ukazuje, co se v příběhu stane. Uvedená slova jsou nejen z proroka Izaiáše (Iz 40,3), ale jsou k nim přidány i myšlenky z Ex 23,20 a Mal 3,1.

Co mají uvedené pasáže společného?

Iz 40,3

Ex 23,20

Mal 3,1

Text v Iz 40,3 souvisí nejen se službou Jana Křtitele, ale zaměřuje se i na přípravu cesty Hospodinu, našemu Bohu. V evangeliu Marka je Pán Ježíš na cestě. Rychle plynoucí vyprávění umocňuje smysl této cesty. Cesty, která povede ke kříži a k Ježíšově oběti za nás.

Ale dříve, než Ježíš dojde ke kříži, musí se toho ještě mnoho stát. V první kapitole cesta teprve začíná a Marek nám o ní bude vyprávět.

V souladu s citátem ze Starého zákona v Mk 1,2,3 Jan Křtitel vyzývá k pokání, odvrácení se od hříchů a k návratu k Bohu (Mk 1,4). Oblečený jako starověký prorok Eliáš (viz Mk 1,6 a 2Kr 1,8) Jan Křtitel mluví o tom, který přichází po něm a je mocnější než on (Mk 1,7,8). Jeho prohlášení, že není hoden ani rozvázat řemínek na sandálech Příchozího, poukazuje na úctu a pokoru, se kterou k Ježíši vzhlíží.

Aplikace

Jak se připravuje cesta Pánu? Proč bylo důležité „připravil cestu“ Pánu před jeho narozením? Proč je to důležité dnes?

JEŽÍŠŮV KŘEST

⁹V těch dnech přišel Ježíš z Nazareta v Galileji a byl v Jordánu od Jana pokřtěn. ¹⁰Vtom, jak vystupoval z vody, uviděl nebesa rozevřená a Ducha, který jako holubice sestupuje na něj.

¹¹A z nebe se ozval hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil.“ ¹²A hned ho Duch vyvedl na poušť. ¹³Byl na poušti čtyřicet dní a satan ho pokoušel; byl mezi dravou zvěří a andělé ho obsluhovali. (Mk 1,9–13)

Osobní studium

Kdo byl podle Mk 1,9–13 přítomen při Ježíšově křtu? Co se během křtu událo?

Jan křtí Ježíše v řece Jordánu. Když vystupuje z vody, vidí, jak se nebe otvírá a Duch svatý na něj sestupuje jako holubice. Slyší Boží hlas z nebe: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil“ (Mk 1,11).

Popsané události poukazují na důležitost Ježíšova křtu. V jednu chvíli jsou na jednom místě přítomni Otec, Syn i Duch svatý. Společně potvrzují začátek Ježíšovy služby. Význam této události nachází svou odezvu při Ježíšově ukřižování (M 15). V této scéně se budou opakovat některé prvky příběhu křtu.

Duch „vyvedl“ („vypudil“; ČSP) Ježíše na poušť. Toto sloveso je překladem řeckého *ekballó*, které v Markově evangeliu popisuje vyhánění démonů. Přítomnost Ducha svatého zdůrazňuje jeho moc v Ježíšově životě. Kristus teprve začíná svou službu a už čelí satanovým útokům. Napětí tohoto střetu

zdůrazňuje odkaz na čtyřicet dní pokušení, přítomnost divokých zvířat a zmínka o andělech sloužících Ježíši.

Neobvyklou charakteristikou úvodní scény evangelia je to, že je zde Ježíš představen jako osoba zároveň božská i lidská. Mezi jeho božské charakteristiky patří: Ježíš Kristus je Syn Boží (Mk 1,1); jeho příchod oznamuje posel (Mk 1,2.3); je silnější než Jan Křtitel (Mk 1,7); je milovaným Synem, na kterého sestupuje Duch svatý (Mk 1,10.11). Projevuje se i Ježíšovo člověčenství: nechá Jana, aby ho pokřtil (ne naopak, Mk 1,9); je „vyveden“ Duchem (Mk 1,12); pokouší ho satan (Mk 1,13), je mezi dravými zvířaty (Mk 1,13) a obsluhuje ho andělé (Mk 1,13).

Co se dozvídáme z těchto kontrastů? Poukazují na úžasnou podstatu Ježíše Krista, našeho Pána a Spasitele, našeho Boha, ale i člověka, našeho bratra a náš příklad. Dají se tyto skutečnosti pochopit? Ne. Vírou však přijímáme a žaseme nad tím, co nám tyto pravdy odhalují o Boží lásce k lidstvu.

Aplikace

Co se dozvídáme o Boží lásce ze skutečnosti, že nás Ježíš zachránil?

EVANGELIUM PODLE JEŽIŠE

“Když byl Jan uvězněn, přišel Ježíš do Galileje a kázal Boží evangelium: ¹⁵ „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.“ (Mk 1,14.15)

Osobní studium

Které tři části poselství evangelia hlásal Ježíš podle úvodních veršů (Mk 1,14.15)?

Marek na tomto místě shrnuje Ježíšovo přímé a srozumitelné poselství. Jeho tři části znázorňuje tabulka:

Kategorie	Obsah
Časové proroctví	„naplnil se čas“
Zaslíbení smlouvy	„přiblížilo se království Boží“
Povolání k učednictví	„čiňte pokání a věřte evangeliu“

Časové proroctví, na které se Ježíš odvolává, je proroctví o sedmdesáti týdnech z **Da 9,24–27**. Právě toto proroctví se naplňuje

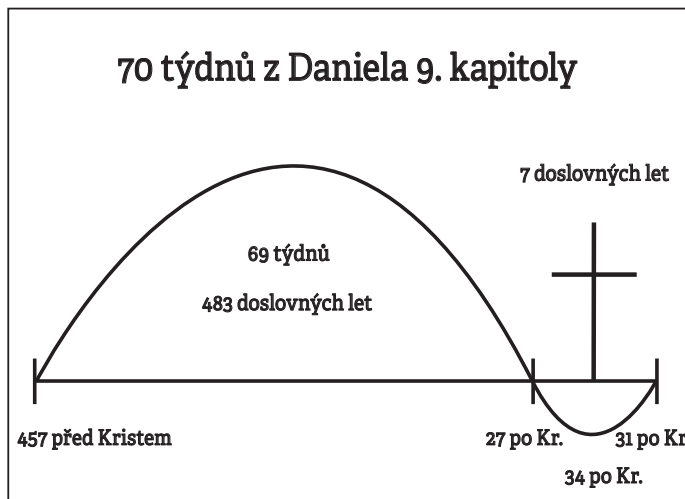
Ježíšovým křtem, při kterém je pomazán Duchem svatým a začíná svou službu (**Sk 10,38**). Předpověď o sedmdesáti týdnech lze graficky znázornit následovně (viz tabulka pod textem):

V tomto proroctví jeden den představuje jeden rok (**Nu 14,34; Ez 4,6**). Proroctví začalo v roce 457 před Kristem, když král Artaxerxes vydal dekret, který umožnil dokončit obnovu Jeruzaléma (**viz Ezd 7**).

Šedesát devět prorockých týdnů končí roku 27 po Kristu, kdy byl Ježíš na začátku své služby pokřtěn a pomazán Duchem svatým.

Jeho ukřižování se uskutečnilo o tři a půl roku později.

A nakonec – sedmdesátý prorocký týden se uzavře v roce 34, kdy byl ukamenován Štěpán a poselství evangelia se začalo šířit nejen mezi Židy, ale i mezi pohany.

Aplikace

Jak může poznání proroctví o sedmdesáti týdnech posílit tvou víru nejen v Ježíše, ale také v důvěryhodnost prorockého slova?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 10. kapitolu „Janovo poselství“ (DA 97–108; TV 56–63) z knihy *Touha věků* a 17. kapitolu „Poslové evangelia“ z knihy *Poslové naděje a lásky* (AA 166–176; PNL 96–102).

Při pozorném čtení Písma nás zaujme skutečnost, že poselství prvního anděla (Zj 14,6.7) se shoduje s Ježíšovým poselstvím v Mk 1,15.

První anděl hlásá světu v posledních dnech věčné evangelium jako přípravu na druhý příchod. Stejně jako Ježíšovo poselství má i andělovo evangelium pro závěr dějin stejné tři prvky, jak to znázorňuje tabulka:

Marek 1	Kategorie	Zjevení 14
Naplnění času (Da 9)	Časové proroctví	Hodina soudu (Da 7 a 8)
Blížkost Božího království	Zaslíbení smlouvy	Věčné evangelium
Čiňte pokání, věřte	Povolání k učednictví	Bojte se Boha, vzdejte mu čest

Poselství prvního anděla oznamuje začátek předadventního soudu, který byl předpovězen v proroctví o dvou tisících a třech stech večerech a jitrech (Da 8,14). Tento soud začal v roce 1844. Soud přináší Boží království jeho pronásledovanému lidu (Da 7,22). Výzva prvního anděla – bát se Boha, vzdávat mu slávu a pokleknout před ním – je výzvou k učednictví. Tato výzva zaznívá v posledních dnech, kdy mocnosti šelmy ze Zjevení 13 představují falešné božství a nutí národy země, aby se ho bály, oslavovaly ho a uctívaly.

Stejně jako je Ježíšovo poselství na začátku hlásání evangelia v Markovi 1 úzce spjato s Danielovými proroctvími, je s nimi spojeno i poselství prvního anděla v závěru dějin země.

Otázky k rozhovoru

1. Porovnejte a najděte podobnosti a rozdíly mezi Janem Křtitelem a Ježíšem v Mk 1,1–13. Co se můžeme naučit z toho, jak jsou tyto dvě osoby představeny?
2. Zamyslete se nad významem křtu. Přečtěte si Ř 6,1–4 a J 3,1–8 a porovnejte je s Ježíšovým křtem v Mk 1,9–13. Jaké paralely a kontrasty zde nacházíte? Jak vám to pomůže jasněji pochopit význam křtu?
3. Porovnejte Ježíšovo evangelium v Mk 1,14.15 a poselství prvního anděla ve Zj 14,6.7. Jak vám pochopení těchto poselství pomůže lépe porozumět vašemu dnešnímu poslání?

Sobota s Ježíšem

MAREK 1,16–45

Texty na tento týden

Mk 1,16–45; J 1,29–42; Mk 5,41; L 6,12; Lv 13

Základní verš

„Ježíš jim řekl: ‚Pojďte za mnou a učiním z vás rybáře lidí.‘“ (Mk 1,17)

Každý z pisatelů evangelií popisuje začátek Ježíšovy služby určitým jedinečným způsobem. Matouš představuje Ježíše jako toho, kdo povolává učedníky, a pak přednáší své inspirující a revoluční Kázání na hoře. Lukáš vypráví o událostech v nazaretské synagoze, kde Ježíš přednese své úvodní kázání. Jan popisuje povolání prvních učedníků a svatbu v Káně, kde Ježíš vykonal svůj první zázrak. Marek hovoří o povolání čtyř učedníků a popisuje sobotu v Kafarnau a události, které následovaly.

Tato „sobota s Ježíšem“ na začátku Evangelia podle Marka dává čtenáři tušit, kdo je Ježíš. V textu, kterému se budeme věnovat tento týden, je zaznamenáno jen velmi málo jeho slov: krátká výzva k učednictví, příkaz démonovi, plán navštívit jiná místa a uzdravení malomocného s pokynem, aby se ukázal knězi a byl prohlášen za čistého. Důraz je kladen na činnost, zejména na léčení lidí. Pisatel evangelia velmi často používá slovo „hned“, aby dal příběhu dynamiku a ilustroval rychlý sled událostí v Ježíšově službě.

Osnova lekce

Při četbě druhé části první kapitoly Markova evangelia budeme sledovat počátek Ježíšova veřejného působení v oblasti Galileje. Zvláštní pozornost autor věnuje povolání prvních učedníků a následné sobotě, kde se Ježíš představí jako ten, který uzdravuje a osvobozuje sputané satanem.

- Mk 1,16–20: Povolání prvních učedníků (neděle)
- Mk 1,21–28: Ježíšova sobota v synagoze v Kafarnau (pondělí)
- Mk 1,29–34: Ježíšova služba uzdravování (úterý)
- Mk 1,35–39: Modlitba jako tajemství Ježíšovy služby (středa)
- Mk 1,40–45: Uzdravení malomocného (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

„POJĎTE ZA MNOU“

¹⁶Když šel podél Galilejského moře, uviděl Šimona a jeho bratra Ondřeje, jak vrhají síť do moře; byli totiž rybáři. ¹⁷Ježíš jim řekl: „Pojďte za mnou a učiním z vás rybáře lidí.“

¹⁸Ihned opustili síť a šli za ním. ¹⁹O něco dále uviděl Jakuba Zebedeova a jeho bratra Jana; ti byli na lodi a spravovali síť. ²⁰Hned je povolal. A zanechali na lodi svého otce Zebedea s pomocníky a šli za ním. (Mk 1,16–20)

Osobní studium

Koho Ježíš povolal za své učedníky? Jaká byla jejich odpověď? (Mk 1,16–20)

V 1. kapitole Markova evangelia se nevyskytuje mnoho Ježíšových slov. V Mk 1,17 však nacházíme Ježíšova slova adresovaná dvěma rybářům: Šimonovi, který se později bude jmenovat „Petr“, a jeho bratru Ondřeji. Dva muži stojí na břehu Galilejského moře a právě házejí síť do vody.

Není tam žádná zmínka o lodi nebo jiném rybářském vybavení, což může naznačovat, že tito dva muži na tom nejsou finančně zrovna nejlépe. V Mk 1,19.20 jsou Jakub a Jan na lodi se svým otcem a pomocníky, z čehož by mohlo vyplývat, že na tom byli finančně lépe než Petr a Ondřej. Lukáš ukazuje, že Petr loď měl a že Jakub a Jan byli ve skutečnosti partnery Petra a Ondřeje (viz L 5,1–11). Evangelium podle Marka nás však upozorňuje na kontrast mezi dvěma páry bratrů. Navzdory tomuto rozdílu však Ježíš povolává za učedníky nejen ty, kteří mají méně, ale i ty, co mají více.

Ježíšova výzva adresovaná těmto mužům je jednoduchá, přímá a prorocká. Volá je, aby ho následovali. Měli se tedy stát jeho učedníky. Zároveň jim říká, že přijmou-li jeho výzvu, on sám z nich udělá „rybáře lidí“.

Proč podle tebe tito muži „ihned“ opustili všechno a následovali Ježíše (Mk 1,18.20).

Evangelium podle Jana nám podává úplnější obraz povolání učedníků (viz J 1,29–42). Zdá se, že bratři byli následovníky Jana Křtitele a slyšeli jeho prohlášení, že Ježíš je „Beránek Boží, který snímá hřích světa“ (J 1,29). Potkali Ježíše a strávili s ním nějaký čas u řeky Jordánu. Jejich přijetí Ježíšova povolání do služby tedy nebylo ani náhlým činem, ani kratochvílí. Tento svůj krok měli dobře promyšlený.

Proč však Marek neuvádí další podrobnosti? Pravděpodobně chce zdůraznit Ježíšovu autoritu. Povolává muže při jejich každodenní činnosti. Ochotní rybáři odpovídají kladně a jejich životy už nikdy nebudou jako dřív. A nejen jejich životy, ale ani svět už nebude stejný.

Aplikace

Čeho ses musel vzdát, abys mohl následovat Ježíše? (Zamysli se nad svou odpovědí, zvláště pokud tě nenapadá nic, co bys musel kvůli Ježíši opustit.)

NEZAPOMENUTELNÁ BOHOSLUŽBA

²¹Když přišli do Kafarnaum, hned v sobotu šel do synagógy a učil. ²²I žasli nad jeho učením, neboť je učil jako ten, kdo má moc, a ne jako zákoníci. ²³V jejich synagóze byl právě člověk posedlý nečistým duchem. Ten vykřikl: ²⁴„Co je ti do nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zahubit? Víím, kdo jsi. Jsi Svatý Boží.“ ²⁵Ale Ježíš mu pohrozil: „Umlkni a vyjdi z něho!“ ²⁶Nečistý duch jím zalomcoval a s velikým křikem z něho vyšel. ²⁷Všichni užasli a jeden druhého se ptali: „Co to je? Nové učení plné moci – i nečistým duchům přikáže, a poslechnou ho.“ ²⁸A pověst o něm se rychle roznesla všude po celé galilejské krajině. (Mk 1,21–28)

Osobní studium

Jaká mimořádná událost se stala v synagoze v Kafarnau a jaké duchovní pravdy si můžeme vzít z tohoto příběhu (Mk 1,21–28)?

Většina křesťanů prožila na své cestě víry několik nezapomenutelných momentů: rozhodnutí následovat Ježíše; den svého křtu; důležité kazání, během něhož hluboce pocítili Boží milost, přítomnost a lásku. Některé z těchto momentů mohou být nejen nezapomenutelné, ale mohou také zcela změnit život člověka.

Něco podobného se zřejmě událo i v sobotní den popsáný v Markovi 1. kapitole. Život některých lidí v Kafarnau se změnil a oni: „... žasli nad jeho učením, neboť je učil jako ten, kdo má moc, a ne jako zákoníci“ (Mk 1, 22). Když Ježíš učil, jakýsi muž posedlý nečistým duchem, nepochybně ovlivněný mocí Ježíšova učení, zakřičel: „Co je ti do nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zahubit? Víím, kdo jsi. Jsi Svatý Boží“ (Mk 1,24). Ježíš z něho démona vyhnal.

Uvažujme o dvou důsledcích slov, jejichž původcem byl onen nečistý duch.

1. Démon zná Ježíše jako „Svatého Božího“. Uznává, že Ježíš je svatým Božím vyslancem – na rozdíl od nečistých a nesvatých

zástupů satana. Na místě, kde je uctíván Bůh, bychom očekávali svaté věci a osoby, ne nesváte a nečisté. V tomto příběhu tedy nacházíme ostrý kontrast mezi silami dobra a mocnostmi zla. V textu můžeme pozorovat realitu velkého sporu. Lidé možná ještě nevědí, kdo je Ježíš, ale démon to ví velmi dobře, a dokonce to veřejně přiznává.

2. Ježíšův příkaz, aby nečistý duch z muže vyšel, je pochopitelný. Proč však současně zaznívá ono příkré „Umlkni!“? Od tohoto místa se u Marka objevuje pozoruhodný motiv: Ježíšova výzva k mlčení o tom, kým je. Teologové to nazývají „mesiášské tajemství“.

Ježíšovu výzvu k mlčení o jeho osobě můžeme lépe pochopit v souvislosti s politickým podtextem mesiášských očekávání v té době. Být mesiášem bylo riskantní. Na jedné straně tedy sledujeme výzvy k mlčení, na straně druhé však pozorujeme neklamné zjevení toho, kdo Ježíš je. Časem se ukáže, že Ježíšova identita nemůže být skryta, a pravda o tom, kým je, se stává středem poselství evangelia. Lidé potřebují nejen vědět, kdo je Ježíš, ale musí se také rozhodnout, jak budou reagovat na jeho příchod a na význam této události.

Aplikace

Kdy by mohlo být rozumné nemluvit při vydávání svědectví o všem, čemu v souvislosti s „přítomnou pravdou“ věříme?

DALŠÍ JEŽÍŠOVA SLUŽBA V SOBOTU

²⁹Když vyšel ze synagogy, vstoupil s Jakubem a Janem do domu Šimonova a Ondřejova.

³⁰Šimonova tchyně ležela v horečce. Hned mu o ní pověděli. ³¹Přistoupil, vzal ji za ruku a pozvedl ji. Horečka ji opustila a ona je obsluhovala. ³²Když nastal večer a slunce zapadalo, přinášeli k němu všechny nemocné a posedlé. ³³Celé město se shromáždilo u dveří. ³⁴I uzdravil mnoho nemocných rozličnými neduhy a mnoho zlých duchů vyhnal. A nedovoľoval zlým duchům mluvit, protože věděli, kdo je. (Mk 1,29–34)

Osobní studium

Jak Ježíš pomohl Petrově rodině a jaké duchovní ponaučení si můžeme vzít z této události (Mk 1,29–34)?

Po úžasné bohoslužbě v synagoze se Ježíš se svou malou skupinkou učedníků (Petr, Ondřej, Jakub a Jan) odebírá do Petrova domu. Chtěl tam zřejmě strávit zbytek sobotního dne při dobrém jídle a v přátelském společenství.

Scénu však naruší něco znepokojivého: Petrova tchyně má horečku. Příčinou mohlo být cokoli, ale ve starověku takové příznaky byly nebezpečné a mohly mít fatální následky. Ježíš se dozvídá o nemoci, bere Petrovu tchyni za ruku a pomůže jí vstát. Ženu horečka **ihned (viz ČSP)** opustila a ona je začala obsluhovat. Jak mocná ilustrace principu, že ti, které Ježíš zachránil a uzdravil, budou sloužit jiným!

V Markově evangeliu se často stává, že Ježíš uzdravuje dotykem (viz **Mk 1,41** a **5,41**), jindy se o žádném dotyku nezmiňuje (viz **Mk 2,1–12; 3,1–6** a **5,7–13**).

Tím však Ježíšova služba ten den zcela neskončila. Po západu slunce přišlo

do Petrova domu mnoho lidí, aby byli uzdraveni. Buď byli přímými svědky toho, co se odehrálo v synagoze, nebo se o zázračných uzdraveních dozvěděli z doslechu. Skutečnost, že autor evangelia svým čtenářům neříká, že se lidé zdrželi kvůli sobotě, naznačuje, že očekával, že jeho čtenáři o sobotě vědí. To ukazuje, že čtenáři Markova evangelia byli lidé, kteří zachovávali sobotu.

Marek říká, že v ten večer se u dveří shromáždilo celé město (Mk 1,33). Ježíši trvalo nějaký čas, než pomohl všem, kteří přišli.

„Nemocní stále přicházeli a odcházeli. Nikdo totiž nevěděl, jak dlouho u nich Lékař zůstane. Takový den Kafarnaum ještě nezažilo. Všude se ozývaly jásavé výkřiky uzdravených. Spasitel se radoval s nimi. Když viděl utrpení těch, kdo za ním přicházeli, bylo mu jich líto a byl velmi rád, že jim může vrátit zdraví a štěstí. Ježíš neskončil, dokud neuzdravil posledního nemocného. Zástup lidí se rozešel až pozdě v noci a v Šimonově domě zavládl klid. Skončil dlouhý, rušný den a Ježíš si šel odpočinout. Město ještě spalo, když Spasitel časně ráno, ještě za tmy, vstal a vyšel z domu; odešel na pusté místo a tam se modlil“ (Mk 1,35).“ (DA 259; TV 161)

Aplikace

V Kafarnau se toho v onu sobotu dělo opravdu hodně. Prožil jsi i ty takové „bohaté“ soboty? Co ti pomáhá mít pohled upřený na Ježíše?

TAJEMSTVÍ JEŽÍŠOVY SLUŽBY

³⁵Časně ráno, ještě za tmy, vstal a vyšel z domu; odešel na pusté místo a tam se modlil. ³⁶Šimon a jeho druhové se pustili za ním. ³⁷Když ho našli, řekli mu: „Všichni tě hledají.“ ³⁸Řekne jim: „Pojďte jinam do okolních městeček, abych i tam kázal, neboť proto jsem vyšel.“ ³⁹A tak šel, kázal v jejich synagógách po celé Galileji a vyháněl zlé duchy. (Mk 1,35–39)

Osobní studium

Co se můžeme naučit z Ježíšova jednání popsaného v úvodních verších (Mk 1,35–39)?

Ježíš vstal před východem slunce a šel na tiché, opuštěné místo, aby se modlil. Text zdůrazňuje modlitbu jako hlavní bod Ježíšova jednání. Ve verši Mk 1,35 se nacházejí čtyři slovesa. První tři – vstal, vyšel a odešel – jsou v řečtině vyjádřena formou minulého času, který znamená úplnost, dokonání děje. Ale sloveso „modlit se“ je ve tvaru imperfekta, který vyjadřuje neukončený, probíhající děj. Ježíš se modlil, stále se modlil, nepřestával se modlit. Text také zdůrazňuje časovou stránku děje. Ježíš se modlil „časně ráno, ještě za tmy“, což zvyrazňuje, že se modlil opravdu dlouho.

Ve všech evangeliích se setkáváme s Ježíšem jako s mužem modlitby (viz Mt 14,23; Mk 6,46; J 17). Zdá se, že toto je jedno z klíčových tajemství síly Ježíšovy služby.

Co se o Ježíšově modlitebním životě můžeme dozvědět z verše L 6,12?

Mnozí křesťané si vyhradili na modlitbu konkrétní čas. Taková praxe je dobrá a správná. Je však třeba si dát pozor, aby se pro nás modlitba nestala jen bezmyšlenkovitou rutinou. Jedním ze způsobů, jak se tomu vyhnout, je občas změnit místo či čas modlitby nebo se někdy modlit déle než obvykle. Jde o to, abychom se neuzavřeli do nějaké nezměnitelné a zmechanizované rutiny.

Petr a jeho společníci nedoprovázeli Ježíše na místo, kde se modlil. Zřejmě však věděli, kde je, protože se za ním vydali a našli ho. V jejich poznámce, že Ježíše všichni hledají, zaznívá výčitka. Vidí potřeby lidí a text naznačuje, že Ježíše vyzývají, aby navázal na vzrušující zkušenost z předchozího dne dalším uzdravováním a učením. Ježíš překvapivě nesouhlasí a učedníkům dává poučení, že jeho (a jejich) služba se nebude soustředit jen na jedno místo: „Pojďte jinam do okolních městeček, abych i tam kázal, neboť proto jsem vyšel“ (Mk 1,38).

Aplikace

Ježíš trávil na modlitbě mnoho času. Pokud to potřeboval on, kolik času bychom měli věnovat modlitbě my? Co se můžeme naučit z Ježíšova příkladu?

UMÍŠ UDRŽET TAJEMSTVÍ?

⁴⁰Přijde k němu malomocný a na kolenou ho prosí: „Chceš-li, můžeš mě očistit.“⁴¹ Ježíš se slitoval, vztáhl ruku, dotkl se ho a řekl: „Chci, buď čist.“⁴² A hned se jeho malomocenství ztratilo a byl očistěn.⁴³ Ježíš mu pohrozil, poslal jej ihned pryč⁴⁴ a nařídil mu: „Ne abys někomu něco říkal! Ale jdi, ukaž se knězi a obětuj za své očistění, co Mojžíš přikázal – jim na svědectví.“⁴⁵ On však odešel a mnoho o tom vyprávěl a rozhlašoval, takže Ježíš už nemohl veřejně vejít do města, ale zůstával venku na opuštěných místech. A chodili k němu odevšad. (Mk 1,40–45)

Osobní studium

Co se z úvodního textu (Mk 1,40–45) můžeme naučit o Ježíši a o jeho vztahu k lidem na okraji společnosti?

Malomocenství, jak je popsáno v této pasáži a také ve Starém zákoně, nepopisuje jen to, co je dnes známé jako Hansenova nemoc (lepra). Biblická terminologie by se dala lépe přeložit jako „obávaná kožní choroba“ a mohla by zahrnovat i jiná kožní onemocnění. Hansenova nemoc se mohla dostat na starověký Blízký východ asi až ve třetím století před Kristem (viz WRIGHT, David P. a Richard N. JONES. „Leprosy“. *The Anchor Biblia Dictionary*, sv. 4, New York: Doubleday, 1992, s. 277–282). Malomocný, o kterém se mluví v této pasáži, mohl mít Hansenovu nemoc, ale s jistotou umíme říci jen to, že velmi trpěl a jeho stav byl vážný.

Věří, že ho Ježíš může očistit. Podle Lv 13 byl malomocný rituálně nečistý a musel se vyhýbat kontaktu s jinými (viz Lv 13,45.46).

Ježíš je však pohnut soucitem a muže se dotýká. „Ježíš se slitoval, vztáhl ruku, dotkl se ho a řekl: Chci, buď čist“ (Mk 1,41). Takové

jednání mělo poskvřnit Ježíše až do večera, kdy se od něho bude vyžadovat, aby se umyl a takto se opět stal rituálně čistým (viz Lv 13–15). Marek však velmi jasně ukazuje, že Ježíš se dotykem malomocného neposkvřnil. Právě naopak, Ježíšův dotek očistil nemocného od malomocenství.

Ježíš posílá muže ke knězi s pokynem, aby přinesl oběť, kterou pro takové případy přikázal Mojžíš (Lv 14). V celém Evangelii podle Marka Ježíš vystupuje jako obhájce a zastánce toho, co učil Mojžíš (viz Mk 7,10; 10,3.4 a 12,26.29–31). Tento názor je v ostrém protikladu k náboženským vůdcům, kteří v kapitolách Mk 7, 10 a 12 převracejí původní záměr učení, které dostali prostřednictvím Mojžíše. Tyto okolnosti vysvětlují další Ježíšův příkaz, aby uzdravený muž mlčel o tom, co se mu stalo (Mk 1,44). Pokud by řekl o tom, že za jeho uzdravením stojí Ježíš, mohlo by to ovlivnit rozhodnutí kněze, pokud by byl vůči Ježíši zaujatý.

Zdá se však, že očištěný malomocný tomu nerozumí. Navzdory Ježíšovu přímému zákazu šíří tuto novinu široko daleko, čímž znemožňuje Ježíši otevřeně vstupovat do měst a konat tam službu.

Aplikace

V čem musíme být při šíření evangelia opatrní? Která naše slova nebo činy by mohly bránit při hlásání dobré zprávy, i kdyby byly naše úmysly jakkoli čisté?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 26. kapitolu „V Kafarnaum“ (DA 252–261; TV 156–162) a 27. kapitolu „Zázračná uzdravení“ (DA 262–271; TV 163–169) z knihy *Touha věků*.

Jaký obraz Ježíše ukazuje Marek 1? Ježíš má pravomoc povolát učedníky a ti odpovídají. Je svatý, na rozdíl od nečistých démonů, kterým vládne satan. Ve světě se odehrává velký zápas mezi dobrem a zlem a Ježíš má větší moc než démoni. Ježíš má soucit s nemocnými lidmi, pomáhá jim a jako možná jediný se jich dotýká a uzdravuje je.

„V synagoze hovořil o tom, jaké království přišel nastolit, a o svém poslání vysvobodit lidi ze satanova zajetí. Přerušil jej strašlivý výkřik. Zástupem se prodíral posedlý muž a křičel: Co je ti do nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zahubit? Vím, kdo jsi. Jsi Svatý Boží“ (Mk 1,24). Všude nastal zmatek a rozruch. Kristu už nikdo nevěnoval pozornost, jeho slova nikdo neposlouchal. Satan záměrně přivedl svoji oběť do synagogy. „Ježíš však démonovi pohrozil: Umlkni a vyjdi z něho! Nečistý duch jím zalomcoval a s velkým křikem z něho vyšel. (Mk 1,25,26)“ [...]

Ježíš, který zvítězil nad satanem při pokušení na poušti, se znovu tváří v tvář setkává se svým nepřítelem. Satan se ze všech sil snažil udržet si moc nad svou obětí. Propustit ji by znamenalo přenechat Kristu vítězství. [...] Spasitel však zajatce svým mocným slovem vysvobodil.“ (DA 255.256; TV 158)

Náš Pán mezitím pokračoval v službě, přesouval se z místa na místo a byl téměř neustále v kontaktu s mnoha lidmi. Jak si udržoval klidný a pevný přístup k službě a lidem? Bylo to nepochybně prostřednictvím jeho každodenní zkušenosti s modlitbou.

Zamyslete se nad tím, jaký časový rozvrh by pro vás mohl být vhodný, pokud jde o čas na modlitbu a studium Písma. Najděte si to, co vám vyhovuje, a věnujte tento čas rozvoji pokojného ducha vedeného Duchem svatým a Božím slovem.

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte ve třídě o otázce modlitby a o tom, proč je tak důležitá v životě křesťana. Jaké otázky mají lidé v souvislosti se smyslem a účinností modlitby?
2. Kdy by bylo lepší nemluvit příliš o své víře? Pokud by i takové okolnosti nastaly, jak to můžeme udělat, aniž bychom ohrozili naše svědectví?
3. Koho dnes v naší kultuře představují „malomocní“? Jak by je mohl náš sbor oslovit a „dotknout se“ těchto jednotlivců, aby jim přinesl evangelium?

Spory o Ježíšovo učení

MAREK 2. A 3. KAPITOLA

Texty na tento týden

Mk 2,1–3,6; Mi 6,6–8; 1S 21,1–6; Mk 3,20–35; L 12,53; L 14,26

Základní verš

„A řekl jim: ‚Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou.‘“ (Mk 2,27.28)

Text, který budeme tento týden studovat (Mk 2,1–3,6), obsahuje pět příběhů ilustrujících Ježíšovo učení v kontrastu s učením náboženských vůdců. Příběhy jsou napsány specifickým způsobem: každý následující příběh souvisí s tím předchozím prostřednictvím určité paralely a poslední příběh se obloukem spojuje s prvním.

Každý z pěti zmíněných příběhů představuje určitý pohled na to, kdo je Ježíš (viz jeho výroky v Mk 2,10.17.20.28). V částech na neděli, pondělí a úterý se hlouběji podíváme na význam těchto příběhů a na Kristovy výroky v nich.

Ve středu a ve čtvrtek bude předmětem našeho studia text Mk 3,20–35.

Podrobněji si všimneme i způsobu vyprávění příběhů, který pisatel evangelia používá nejméně šestkrát a který se nazývá „sendvičový příběh“. V každém příběhu je středem buď (1) konkrétní aspekt Ježíšova charakteru a jeho role jako Mesiáše, nebo (2) podstata a povaha učednictví.

Osnova lekce

Druhá a třetí kapitola Markova evangelia líčí postupně pět příběhů, v nichž dochází v nějaké podobě ke střetu mezi Ježíšem a jeho odpůrci. Jednotlivé příběhy se dotýkají jeho identity, charakteru a poslání.

- Mk 2,1–12: Uzdravení ochrnutého a spor o Ježíšovo božství (neděle)
- Mk 2,13–22: Povolání Léviho a spor o půst (pondělí)
- Mk 2,23–28: Cesta obilným polem a spor o sobotu (úterý)
- Mk 3,20–35: Spor o duchovní pozadí Ježíšovy služby (středa)
- Mk 3,20.21.31–35: Ježíšova rodina a spor o jeho zdravý rozum (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

UZDRAVENÍ OCHRNUITÉHO

⁷„Co to ten člověk říká? Rouhá se! Kdo jiný může odpouštět hříchy než Bůh?“ ⁸Ježíš hned svým duchem poznal, o čem přemýšlejí, a řekl jim: „Jak to, že tak uvažujete?“ ⁹Je snadnější říci ochrnutému: ‚Odpouštějí se ti hříchy,‘ anebo říci: ‚Vstaň, vezmi své lože a chod?‘ ¹⁰Abyste však věděli, že Syn člověka má moc na zemi odpouštět hříchy“ – řekne ochrnutému: ¹¹„Pravím ti, vstaň, vezmi své lože a jdi domů!“ ¹²On vstal, vzal hned své lože a vyšel před očima všech, takže všichni zaslali a chválili Boha: „Něco takového jsme ještě nikdy neviděli.“ (Mk 2,7–12)

Osobní studium

Prostuduj si text **Mk 2,1–12**. Co potřeboval ochrnutý muž, kterého přinesli k Ježíši? Co dostal? Jak spolu tyto dvě věci souvisí?

Muž byl ochrnutý, proto ho jeho čtyři přátelé museli k Ježíši přinést. Když rozebrali střechu a spustili muže do Ježíšovy přítomnosti, text poznamenává, že Ježíš „viděl“ jejich víru (**Mk 2,5**). Jak může být víra viditelná? S vírou je to podobně jako s láskou. Stává se viditelnou prostřednictvím skutků. V našem příběhu to potvrzuje vytrvalost přátel.

Na první pohled by se mohlo zdát, že muž ze všeho nejvíc potřeboval tělesné uzdravení. Když se však dostane do Ježíšovy přítomnosti, první slova, která Ježíš vysloví, se týkají odpuštění hříchů. Za povšimnutí stojí, že muž během celé scény nepromluví ani jediné slovo. Mlčí sice i náboženští vůdci, ale jejich nitro je pobouřeno nad Ježíšovými slovy a už dávno ho odsoudili. Jeho slova považují za rouhání, hanobení Boha a navíc si Ježíš podle nich nárokuje výsady, které náleží jedině Bohu.

Ježíš odpovídá svým odpůrcům jazykem, kterému rozumějí – pomocí typicky rabínského způsobu argumentace, který se nazývá „od menšího k většímu“. Jedna věc je říci, že hříchy člověka jsou odpuštěny, a jiná věc je skutečně přimět ochrnutého muže, aby chodil. Pokud Ježíš dokáže prostřednictvím Boží moci postavit člověka na nohy, potvrdí se tím i jeho autorita a moc odpouštět hříchy.

Přečti text **Mi 6,6–8**. V čem nám tento text pomáhá pochopit napětí mezi Ježíšem a náboženskými vůdci?

Náboženští vůdci z našeho příběhu ztratili ze zřetele to, na čem skutečně záleželo: spravedlnost, milosrdenství a pokorné chození s Bohem. Tak ohnivě hájili své chápání Boha, že vůbec nedokázali vidět Boží působení, které se odehrávalo přímo před jejich očima. Nic nenasvědčuje, že by změnili svůj názor na Ježíše. A to ani přes dostatek důkazů, které jim Ježíš dal, aby pochopili, že je poslán od Boha. Nejenže jim ukázal, že umí číst jejich myšlenky (již to samo o sobě není jednoduché), ale také uzdravil ochrnutého v jejich přítomnosti způsobem, který nemohli popřít.

Aplikace

*Jak se můžeme uchránit před tím, abychom se nechytili do stejné pasti jako náboženští vůdci? Byli tak posedlí formální stránkou náboženství, že ztratili ze zřetele to, na čem skutečně v pravém náboženství záleží (viz **Jk 1,27**).*

POVOLÁNÍ LEVIHO A OTÁZKA PŮSTU

¹⁶Když zákoníci z farizejské strany viděli, že jí s hříšníky a celníky, říkali jeho učedníkům: „Jak to, že jí s celníky a hříšníky?“ ¹⁷Ježíš to uslyšel a řekl jim: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky.“ ¹⁸Učedníci Janovi a farizeové se postili. Přišli k němu a ptali se: „Jak to, že se učedníci Janovi a učedníci farizeů postí, ale tvoji učedníci se nepostí?“ ¹⁹Ježíš jim řekl: „Mohou se hosté na svatbě postit, když je ženich s nimi? Pokud mají ženicha mezi sebou, nemohou se postit.“ ²⁰Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom, v ten den, se budou postit. (Mk 2,16–20)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 2,13–22**. Kdo byl Levi, syn Alfeův? V čem spočívaly námitky vůči němu?

Výběrčí daní byli v Ježíšově době státními zaměstnanci místní nebo římské vlády. Mezi židovským obyvatelstvem v Judsku nebyli oblíbeni, protože často vyžadovali vyšší poplatky, než určoval zákon, a bohatli tak na úkor svých krajanů. Ve sbírce ustanovení rabínskému judaismu *Mišna* se v části zvané „Tohorot“ („Čistota“) říká: „Pokud výběrčí daní vstoupí do domu [vše, co je v něm], se stává nečistým...“

Není divu, že se zákoníci pobouřeně ptají: „Jak to, že jí s celníky a hříšníky“ (Mk 2,16)?

Jak Ježíš reagoval na jejich otázku? Nezavrhne ji, neopouje. Místo toho jejich otázku obrací, aby zdůraznil, že lékaře potřebují nemocní, ne zdraví (Mk 2,17). Mluví tedy o sobě jako o duchovním lékaři, který dokáže uzdravit duši trpící nemocí zvanou „hřích“. A neměl by lékař jít tam, kde jsou nemocní?

Text Mk 2,18–22 otevírá další téma. Jedná se o nejdůležitější z pěti navzájem propojených příběhů v této části. Zatímco předchozí příběh se věnoval hostině u Leviho, tento se soustřeďuje na problematiku půstu. Jeho součástí je otázka, proč se Ježíšovi učedníci nepostí tak, jako se postí učedníci Jana Křtitele a farizeů. Ježíš odpovídá podobnostvím, ve kterém svou přítomnost přirovnává ke svatební hostině. Šlo by o mimořádně podivnou svatbu, kdyby se na ní všichni hosté postili. Ježíš však zároveň předpovídá, že přijde den, kdy „bude ženich vzat“, čímž poukazuje na kříž. Potom bude dost času na půst.

Ježíš pokračuje dvěma příklady, které zvýrazňují kontrast mezi jeho učením a učením náboženských vůdců: nová (nesražená) látka jako záplata na starém oděvu a nové víno ve starých měších. Opravdu zajímavý způsob, jak ukázat nejen rozpor v obou přístupech, ale také zkaženost a mylné učení náboženských vůdců. Pokud lidé nebudou opatrní, může je i pravé náboženství přivést do temnoty.

Aplikace

Na koho by se dnes dalo dívat podobně jako na „celníky“ v Ježíšových dnech? V čem potřebuješ změnit svůj pohled na tyto skupiny lidí?

PÁN SOBOTY

²³Jednou v sobotu procházel obilím a jeho učedníci začali cestou mnout zrní z klasů. ²⁴Farizeové mu řekli: „Jak to, že dělají v sobotu, co se nesmí?“ ²⁵Odpověděl jim: „Nikdy jste nečetli, co udělal David, když měl hlad a neměl co jíst, on i ti, kdo byli s ním?“ ²⁶Jak za velekněze Abiataru vešel do domu Božího a jedl posvátné chleby, které nesmí jíst nikdo kromě kněží, a dal i těm, kdo ho provázeli?“ ²⁷A řekl jim: „Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu.“ ²⁸Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou.“ (Mk 2,23–28)

Osobní studium

V dnešním textu farizeové obviňují učedníky z porušování soboty. Podle židovské tradice bylo v sobotu zakázáno 39 druhů práce. Trhání klasů se považovalo za sklizeň a podle Ex 34,21 se měla sklizeň během soboty přerušit.

Jak Ježíš čelí obvinění ze strany farizeů (Mk 2,23–28)?

Ježíš odpovídá příběhem o tom, jak David jedl posvátný chléb (1S 21,1–6). Tyto posvátné chleby se ve svatostánku (později v chrámu) vyměňovaly v sobotu a sníst je mohl jen kněz. Ježíš farizeům argumentuje, že pokud David a jeho muži mohli jíst tyto chleby, pak Ježíšovi učedníci mohou v sobotu trhat obilné klasy a jíst je.

Ježíš dále říká, že sobota byla ustanovena pro člověka, ne naopak, a že základem jeho tvrzení – kterými protirečí farizeům – je skutečnost, že on je – mimo jiné – „pánem i nad sobotou“.

Jak příběh v Mk 3,1–6 ilustruje Ježíšovu myšlenku, že sobota byla stvořena pro člověka?

Ježíš opět čelí sporům s náboženskými vůdci během soboty. Za zmínku stojí, že ani tady se spor netýká samotné soboty. Náboženští vůdci napjatě sledují, zda se jim podaří Ježíše přistihnout při něčem, za co by ho mohli obvinít. Ježíš se nevyhýbá konfrontaci s nimi. Tentokrát staví do kontrastu děláni dobra a zla, záchranu života a zabití. Odpověď na jeho otázku je zřejmá: konání dobra a záchranu života jsou v sobotu mnohem důležitější než bezduché náboženské aktivity.

Ježíš navzdory nepřátelskému postoji náboženských vůdců muže s ochrnutou rukou uzdraví. To vyvolá u jeho odpůrců nejen hněv, ale také okamžitou snahu naplánovat Ježíšovu likvidaci. Ironií tohoto příběhu je, že ti, kteří chtěli přistihnout Ježíše při porušování soboty, sami porušovali sobotu tím, že plánovali jeho smrt.

Aplikace

Jaké principy zachovávání soboty si můžeš osvojit na základě dnes studovaných biblických příběhů? Jak ti to může pomoci čelit problémům, kterým jsme dnes vystaveni v souvislosti se zachováváním soboty?

ROUHÁNÍ PROTI DUCHU SVATÉMU

²²Zákoníci, kteří přišli z Jeruzaléma, říkali: „Je posedlý Belzebulem. Ve jménu knížete démonů vyhání demony.“ ²³Zavolal je k sobě a mluvil k nim v podobenstvích: „Jak může satan vyhánět satana? ²⁴Je-li království vnitřně rozděleno, nemůže obstát. ²⁵Je-li dům vnitřně rozdělen, nebude moci obstát. ²⁶A povstane-li satan sám proti sobě a je rozdvojen, nemůže obstát, a je s ním konec. ²⁷Nikdo nemůže vejít do domu silného muže a oloupit jeho věci, jestliže toho siláka dřive nespoutá. Pak teprve vyloupí jeho dům. ²⁸Amen, pravím vám, že všechno bude lidem odpuštěno, hříchy i všechna možná rouhání. ²⁹Kdo by se však rouhal proti Duchu svatému, nemá odpuštění na věky, ale je vinen věčným hříchem.“ ³⁰To pravil, protože řekli: „Má nečistého ducha.“ (Mk 3,22–30)

Osobní studium

Pasáž **Mk 3,20–35** je prvním příběhem v Markově evangeliu, který má takzvané „sendvičové“ uspořádání. Znamená to, že stať začíná jedním příběhem, který je následně přerušen jiným, až se na závěr autor opět vrátí k původnímu příběhu a pasáž uzavře.

„Vnější“ příběh je o Ježíšových příbuzných, kteří za Ježíšem přicházejí, aby si ho odvedli. Nabyli totiž přesvědčení, že se „pomátí“ (Mk 3,21). Vnitřní příběh je o zákonících z Jeruzaléma, kteří obviňují Ježíše z tajné dohody s ďáblem. (Dnes budeme studovat právě tento příběh v Mk 3,22–30.)

V čem spočívá Ježíšova obrana vůči obvinění zákoníků v úvodním textu (Mk 3,22–27)?

Zákoníci Ježíše obviňují, že jeho uzdravující moc pochází od ďábla (Mk 3,22). Ježíš nejprve odpovídá ústřední otázkou: „Jak může satan vyhánět satana?“ Podle něj nedává smysl, aby satan jednal sám proti sobě. Ježíš pokračuje ve vyprávění o rozdělení, které by mohlo nastat v království, v rodi-

ně, a dokonce v samotném satanovi. Taková nejednota by znemožnila jakýkoli úspěch. Aby Ježíš potvrdil svou myšlenku, začne mluvit o tom, že pokud by chtěl někdo vykrást dům silného muže, musí tohoto siláka nejprve svázat. V tomto posledním příkladu je to Ježíš, kdo jako zloděj vstupuje do satanova domu a svazuje knížete temnoty, aby mohl osvobodit jeho zajatce.

Co je podle **Mk 3,28–30** neodpustitelný hřích? Jak této myšlence rozumíš?

Neodpustitelný hřích je hřích proti Duchu svatému. Je to takové jednání či smýšlení, které označuje jednání Ducha za dílo ďábla. Proč Ježíš vysloví tak tvrdá slova o neodpuštění a o věčném hříchu (Mk 3,28,29)? Důvodem jsou tvrzení zákoníků, že Ježíš je „posedlý“ nečistým duchem (Mk 3,30). Tuto svou tezi rozšiřovali navzdory tomu, že Ježíš byl ve skutečnosti „plný Ducha svatého“ (viz **L 1,15 a 4,1**). Pokud někdo nazývá jednání Ducha svatého dílem ďábla, pak samozřejmě nebude Ducha svatého poslouchat. Vždyť nikdo rozumný nebude chtít následovat ďáblovo vedení.

Aplikace

Co mohou o člověku prozrazovat jeho obavy, že se dopustil „neodpustitelného hříchu“? Proč už samotné takové obavy naznačují pravý opak?

JEŽÍŠOVA RODINA

²⁰Vešel do domu a opět se shromáždil zástup, takže nemohli ani chleba pojmít. ²¹Když to uslyšeli jeho příbuzní, přišli, aby se ho zmocnili; říkali totiž, že se pomátl. [...] ³¹Tu přišla jeho matka a jeho bratři. Stáli venku a vzkázali mu, aby k nim přišel. ³²Kolem něho seděl zástup; řekli mu: „Hle, tvoje matka a tvoji bratři jsou venku a hledají tě.“ ³³Odpověděl jim: „Kdo je má matka a moji bratři?“ ³⁴Rozhlédl se po těch, kteří seděli v kruhu kolem něho, a řekl: „Hle, moje matka a moji bratři!“ ³⁵Kdo činí vůli Boží, to je můj bratr, má sestra i matka.“ (Mk 3,20.21.31–35)

Osobní studium

Jaká zkušenost vedla Ježíšovu rodinu k tomu, aby pochybovala o jeho zdravém rozumu (Mk 3,20,21)?

Pochybnosti o duševní nestabilitě jsou vážné. Obvykle se o ní uvažuje tehdy, když jednání člověka ohrožuje jeho vlastní bezpečnost nebo se stává hrozbou pro okolí. Ježíšova rodina viděla jeho jednání jako sebezničující. Ježíš byl tak zaneprázdněný, že si často nenašel čas ani na to, aby se najedl. Přicházejí proto za ním, aby se o něho postarali. Zde je příběh přerušen vnitřním příběhem o tom, jak zákoníci obviňují Ježíše z tajné dohody s ďáblem.

Mezi vnějším a vnitřním příběhem tohoto „sendvičového příběhu“ existuje zvláštní paralela. Zdá se, že Ježíšova vlastní rodina se na něho dívá stejně jako zákoníci. Rodina říká, že je blázen. Zákoníci říkají, že je ve spolku s ďáblem.

O co šlo Ježíšově rodině? Jak reagoval na jejich příchod (Mk 3,31–35)?

Tato scéna se nám může zdát zvláštní. Pokud za námi přijde maminka nebo jiní členové rodiny, neměli bychom se s nimi setkat? Problém byl v tom, že Ježíšova rodina v té době nejednala a nesmýšlela v souladu s Boží vůlí. Ježíš to rozpoznal a v této pasáži nově definuje pojem „rodina“. Jen ten, kdo plní Boží vůli, je jeho matkou, bratrem nebo sestrou. On je Božím Synem a ti, kteří jsou v souladu s Boží vůlí, stávají se jeho rodinou.

Tyto dva „sendvičové příběhy“ v sobě obsahují hlubokou ironii. Ve vnitřním příběhu Ježíš říká, že dům rozdělený proti sobě nemůže obstát. Na první pohled se zdá, že ve vnějším příběhu je Ježíšův vlastní dům (jeho rodina) rozdělen! Ježíš však tento rébus řeší tak, že nově definuje, co je to rodina. Jeho skutečná rodina jsou ti, kteří jednájí podle Boží vůle spolu s ním (viz L 12,53 a 14,26).

Křesťané se v dějinách mnohokrát ocitli odcizeni od svých příbuzných. Tato pasáž v Markovi odhaluje, že Ježíš prošel stejnými problémy. Chápe, jaké to je, a může utěšit ty, kteří tuto často bolestnou izolaci pocítují.

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost se sdílením myšlenek víry s nejbližšími?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 28. kapitolu „Lévi Matouš“ (DA 272–280; TV 170–175) a „Sobota“ (DA 281–289; TV 176–181) v knize *Touha věků*.

„Když se Ježíše ptali: ‚Je dovoleno v sobotu uzdravovat?‘ odpověděl: ‚Kdyby někdo z vás měl jedinou ovečku, a ona by mu v sobotu spadla do jámy, neuchopil by ji a nevytáhl? A oč je člověk cennější než ovce! Proto je dovoleno v sobotu činit dobře.‘ (Mt 12,10–12) Zvědové se neodvážili Ježíši odpovědět v přítomnosti tolika lidí. Báli se, aby se nedostali do těžkostí. Věděli, že Ježíš mluví pravdu. Raději by nechali člověka trpět, než by porušili své zvyky. Zvíře by však zachránili, protože jinak by jeho majitel utrpěl škodu. Měli větší péči o němou tvář než o člověka stvořeného k Božimu obrazu. Tak se projevuje každé falešné náboženství. Začíná jako lidská touha vyvýšit se nad Boha, ale potom člověka ponižuje hůře než zvíře. Každé náboženství, jež bojuje proti Boží svrchovanosti, připravuje člověka o slávu, kterou měl při stvoření a kterou mu chce Kristus vrátit. Falešná náboženství vedou své stoupence k tomu, že přehlížejí potřeby, utrpení a práva lidí kolem sebe. Evangelium staví člověka velmi vysoko, stále má na paměti, že byl vykoupen Kristovou krví, a proto učí citlivému přístupu ke všem potřebným a trpícím. Pán Bůh řekl: ‚Způsobím, že člověk bude vzácnější než ryzí zlato, člověk bude nad zlato z Ofiru.‘ (Iz 13,12)“ (DA 286,287; TV 179)

Otázky k rozhovoru

1. Jaké strategie nebo postupy pomáhají vám a vašemu místnímu sboru zůstat citlivými k těm, kteří trpí tiše, jako například ochrnutý z příběhu v Mk 2?
2. Zamyslete se nad tím, jak zaslepení nenávisť, tradicí, dogmatem a náboženstvím obecně byli náboženští vůdci, kteří tak vytrvale odmítali Ježíše, že jim nepomohly ani jeho zázraky, které jim měly otevřít mysl. Jak si můžeme dávat pozor, aby se něco podobného nestalo i nám?
3. Jak se může váš místní sbor stát „rodinou“ pro ty, které nejbližší rodina zavrhla kvůli víře?
4. Zamyslete se znovu nad problematikou „neodpuštělného hříchu“. Co to znamená a jak si můžeme být jisti, že jsme se něčeho takového nedopustili?

Ježíšova podobenství

MAREK 4,1–34

Texty na tento týden

Mk 4,1–34; Jk 1,21; Iz 6,1–13; Ž 104,12; Da 4,10–12

Základní verš

„Řekl jim také: ‚Dávejte pozor na to, co slyšíte! Jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám, a ještě přidá. Neboť kdo má, tomu bude dáno, a kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má.“
(Mk 4,24.25)

Tento týden se budeme věnovat studiu podobenství ve čtvrté kapitole Evangelia podle Marka. Marek má nejméně podobenství ze všech *synoptických* evangelií (Matouš, Marek a Lukáš).

Učenci se staletí dohadují, jaký je význam Ježíšových podobenství. Kladou si otázky, jak podobenství vykládat, co znamenají, proč je Ježíš používal, jaká ponaučení měla odhalit, zda jde o alegorii, nebo je třeba brát je doslovně.

Je zřejmé, že tento týden neodpovíme na všechny uvedené otázky. Přezkoumáme však alespoň podobenství ve 4. kapitole a s prosbou o Boží milost se budeme snažit pochopit, co nám v nich chtěl Ježíš říci.

Marek 4. kapitola obsahuje pět podobenství: o rozsévači, o světle, o správném „měření“ (souzení), o zasetém semenu a hořčičném zrně. Většina kapitoly se věnuje podobenství o rozsévači. Nejprve toto podobenství zazní, pak Ježíš vysvětlí, proč učí v podobenstvích, a nakonec podobenství vysvětlí. Těmto třem bodům se budeme věnovat v neděli, pondělí a úterý. Ve zbytku týdne se budeme věnovat dalším čtyřem podobenstvím.

Osnova lekce

Při studiu čtvrté kapitoly Markova evangelia se zaměříme nejen na několik specifických „podobenství“, která Ježíš svým posluchačům vyprávěl, ale i na to, proč vůbec učil a kázal touto metodou.

- ▶ Mk 4,1–20: Podobenství o rozsévači
  - Vyprávění podobenství (neděle)
  - Jeho výklad (pondělí)
  - Důvod řeči v podobenstvích (úterý)
- ▶ Mk 4,21–23: Podobenství o světle a správném „měření“ (středa)
- ▶ Mk 4,26–34: Dvě podobenství o růstu semene (čtvrtek)

PODOBENSTVÍ O ROZSÉVAČI

³„Slyšte! Vyšel rozséváč rozsívat. ⁴Když rozsíval, padlo některé zrno podél cesty, a přiletěli ptáci a sezobali je. ⁵Jiné padlo na skalnatou půdu, kde nemělo dost země, a hned vzešlo, protože nebylo hluboko v zemi. ⁶Ale když vyšlo slunce, spálilo je; a protože nemělo kořen, uschlo. ⁷Jiné zase padlo do trní; trní vzrostlo, udusilo je, a zrno nevydalo úrodu. ⁸A jiná zrna padla do dobré země a vzcházela, rostla, dávala úrodu a přinášela užitek třicetinasobný i šedesátinasobný i stonásobný.“ ⁹A řekl: „Kdo má uši k slyšení, slyš!“ (Mk 4,3–9)

Osobní studium

Přečtete si text **Mk 4,1–9**. Co se děje se zase-tými zrny v různých druzích půdy?

Při čtení Ježíšových podobenství se čtenáři často snaží co nejrychleji přejít k výkladu, který podává Ježíš. Má to svůj smysl, vždyť cílem příběhů je naučit posluchače nějakou duchovní pravdu pro křesťanský život. Někdy však Ježíš svá podobenství nevysvětluje a končí je jen krátkými komentáři, jako například: „S Božím královstvím je to tak, jako...“ nebo „Kdo má uši k slyšení, slyš!“

Je však dobré příliš při čtení podobenství nespěchat. Raději se zamysleme a pokusme se analyzovat samotný příběh, abychom zachytili směry, kterými ukazují různé linky jeho vyprávění. Když to uděláme s podobenstvím o rozséváči, získáme spoustu postřehů. Zrno je v každém případě stejné, ale padá do čtyř různých typů půdy. Typ půdy je důležitým aspektem toho, co se se zrnkem stane. Namísto jednoho souvislého příběhu tvoří podobenství čtyři samostatné příběhy, z nichž každý přináší relativně samostatnou a ucelenou výpověď. S kaž-

dým dalším příběhem se prodlužuje doba potřebná k jeho dokončení.

Zrno, které padlo na kraj cesty, okamžitě vyzobali ptáci. „Když rozsíval, padlo některé zrno podél cesty, a přiletěli ptáci a sezobali je“ (Mk 4,4).

Zrnu, které padne na skalnatou půdu, trvá několik dní nebo týdnů, než je zcela jasné, že neuspělo – spálí ho slunce.

Zrnu, které padne na zaplevelenou půdu, trvá ještě déle, než se ukáže, že nepřinese užitek a udusí ho trní.

Zrnu, které padne do kvalitní půdy, trvá nejdéle ze všech, pravděpodobně celé vegetační období, než přinese mnohonásobnou úrodu.

Tři z příběhů mluví o nezdaru. Pouze ten poslední mluví o úspěchu, o dobré a hojné úrodě. Výpovědi jsou stále delší a stále delší je i časový úsek, který popisují. Spolu se skutečností, že úspěšně končí pouze jeden příběh, si uvědomujeme, že podobenství ukazuje na jedné straně na velké riziko nezdaru a na druhé straně na bohatý výsledek úspěchu.

Zdá se, že podobenství poukazuje na cenu učednictví a s ním související rizika, ale také na bohatou odměnu za následování Ježíše.

Aplikace

Jaká další duchovní naučení můžeme poznat při pozorování přírody?

JEŽÍŠŮV VÝKLAD

¹³Řekl jim: „Nerozumíte tomuto podobenství? Jak porozumíte všem ostatním? ¹⁴Rozséváč rozsívá slovo. ¹⁵Toto jsou ti podél cesty, kde se rozsívá slovo: Když je uslyší, hned přichází satan a bere slovo do nich zaseté. ¹⁶A podobně ti, u nichž je zaseto na skalnatou půdu: Ti slyší slovo a hned je s radostí přijímají. ¹⁷Nezakořenilo v nich však a jsou nestáli; když pak přijde tíseň nebo pronásledování pro to slovo, hned odpadají. ¹⁸U jiných je zaseto do trní: Ti slyší slovo, ¹⁹ale časné starosti, vábivost majetku a chtivost ostatních věcí vnikají do nitra a dusí slovo, takže zůstane bez úrody. ²⁰A pak jsou ti, u nichž je zaseto do dobré země: Ti slyší slovo, přijímají je a nesou úrodu třicetnásobnou i šedesátinásobnou i stonásobnou.“ (Mk 4,13–20)

Osobní studium

Ježíš dokončil své podobenství, ale bezprostředně k němu nedal žádné vysvětlení. Podle textu (Mk 4,1) Ježíš vyprávěl podobenství před „velikým zástupem“. Teprve později v mnohem menším kruhu (Mk 4,10) smysl podobenství vysvětlil.

Jak Ježíš podle úvodních veršů (Mk 4,13–20) vložil podobenství o rozséváči?

Ježíš interpretuje podobenství tak, že identifikuje vnější věci, které označuje řada detailů v podobenství. Jeho výklad naznačuje, že příběh je volnou alegorií s odkazy na skutečný svět, ne nutně na každý jednotlivý detail.

Ježíš označuje zrno jako „slovo“. Jedná se o odkaz na Boží slovo, jak ho kázal Ježíš. Apoštol Jakub píše: „A proto odstraňte veškerou špínu a přemíru špatnosti a v tichosti přijměte zaseté slovo, které má moc spasit vaše duše“ (Jk 1,21).

Různé půdy představují různé typy posluchačů. V Ježíšově výkladu „slovo“ slyší každý. To znamená, že zrno je zaseto do každého druhu půdy. Odezva na slyšené je však různá. Půda na kraji silnice je tvrdá a ptáci

velmi rychle zrna sezobou. Ježíš to spojuje se satanovou snahou připravit lidi o pravdu. Skalnatá půda má malou hloubku a v této souvislosti Ježíš mluví o lidech s mělkými závazky, kteří nepočítali s tím, že učednictví něco stojí. Zaplevelená půda udusí zrna, která jsou do ní zasetá. Ježíš označuje jako plevel starosti o život a bohatství. Právě tyto faktory nakonec udusí zaseté slovo. Dobrá půda představuje ty, kteří poslouchají slovo a přijímají je. Slovo v nich roste a přináší bohatou úrodu.

Nejpodrobněji Ježíš vysvětluje osud zrna ve skalnaté půdě a v půdě se spoustou plevele. Když Ježíš popisuje posluchače představené skalnatou půdou, poukazuje na protikladné prvky – přijímají slovo s radostí, ale jsou učedníky jen krátce. Když přijde pronásledování, odpadnou. Určitým kontrastem jsou posluchači „v půdě plné plevele“. Neodpadnou kvůli těžkým časům, ale naopak proto, že do jejich života vstupuje zájem o světské věci. Jejich pozornost se soustředí na věci tohoto světa místo na Boží království. Jejich starosti a obavy se točí kolem toho, co jim nabízí svět.

Aplikace

Uvažuj o svém vlastním životě. Vkrádají se do něj nějaké charakteristiky zrna na kraji silnice, v kamenité půdě nebo mezi plevelem? Často to může být mnohem méně pozorovatelné, než si dokážeme uvědomit. Potřebuješ ve svém životě něco změnit? Jak to můžeš udělat?

DŮVOD PRO PODOBENSTVÍ

¹⁰Když byl o samotě, vyptávali se ho ti, kdo byli s ním spolu s Dvanácti, co znamenají podobenství. ¹¹Rekl jim: „Vám je dáno znát tajemství Božího království; ale těm, kdo jsou vně, je to všechno hádankou, ¹²aby, hleděli a hleděli, ale neviděli, poslouchali a poslouchali, ale nechápali, aby se snad neobrátili a nebylo jim odpuštěno.“ (Mk 4,10–12)

Osobní studium

Proč podle úvodních veršů Ježíš učil v podobenstvích?

Povrchní čtení těchto veršů vyvolává dojem, že Ježíš učil v podobenstvích, aby udržel své pravdy skryté před těmi, kdo nepatřili k jeho nejbližším („ti, kteří jsou vně“). Takový pohled se však neshoduje s Ježíšovým jednáním na jiných místech v evangeliu Marka. Dozvídáme se například, že Ježíš byl zarmoucen nad tvrdým srdcem náboženských vůdců (Mk 3,5.6). Ježíš bral vážně argumenty zákoníků a podrobně vysvětloval, proč se mýlí (Mk 3,22–30). Na jiném místě Marek ukazuje, že náboženští vůdci chápou, že Ježíšovo podobenství o zlých vinařích je o nich (Mk 12,1–12). Šlo vlastně o varování, kam směřuje jejich spiknutí proti němu a jak hrozné následky bude pro ně mít takové jednání. Kdyby na nich Ježíši nezáleželo, nevaroval by je. Právě proto potřebujeme podrobněji prozkoumat Ježíšovy výroky v této kapitole (Mk 4). Jen tak budeme moci pochopit význam jeho slov.

Přečti si text Iz 6,1–13. Co se zde děje s Izajášem a jaké poselství má předat Izraeli?

Ježíš v našem úvodním textu (Mk 4,12) parafrázuje verše Iz 6,9.10. Izajáš se nachází v chrámu a dostává zjevení. Vidí Boha a je

ohromen Boží slávou a vlastní nečistotou. Bůh ho očistí a pověří ho šokujícím poselstvím. Podobně jako u Marka, i u Izajáše se tato slova zdají být v rozporu se zbytkem prorokovy knihy, ve které nacházíme mnoho slov útěchy pro Boží lid.

V Izajáši 6. kapitole má prorokovo poselství šokovat lidi, probudit je, aby se odvrátili od svých špatných cest. V Markovi se klíč k pochopení Ježíšových slov nachází v tomto výroku: „Kdo činí vůli Boží, to je můj bratr, má sestra i matka“ (Mk 3,35). Abychom pochopili Ježíšova slova a učení, musíme žít podle Boží vůle. Právě to přivádí člověka do Ježíšovy rodiny. Ti, kteří se již rozhodli, že Ježíš je posedlý ďáblem, nebudou jeho slova poslouchat.

Smyslem Ježíšových slov (Mk 4,10–12 v kontextu Iz 6) není zabránit lidem vidět, slyšet, chápat a obrátit se. Smyslem je ukázat, že naše vlastní předsudky a tvrdost našeho srdce nám může bránit přijmout zachraňující pravdu.

Tato pravda je hlavním poselstvím podobenství o rozséváči. Každý se sám rozhoduje, jakým typem půdy se stane. Je na nás, jestli se rozhodneme vidět, slyšet, chápat a obrátit se, nebo se zatvrdíme. Každý se rozhoduje sám za sebe. Spasení je otázka našeho vlastního rozhodnutí.

Aplikace

Co může člověk udělat pro to, aby byl otevřen pro Boží pravdu?

PODOBENSTVÍ O SVĚTLE A O SPRÁVNÉM MĚŘENÍ

²¹A řekl jim: „Přichází snad světlo, aby bylo dáno pod nádobu nebo pod postel, a ne na svícen?

²²Nic není skrytého, aby to jednou nebylo zjeveno, a nic nebylo utajeno, leč aby vyšlo najevo.

²³Kdo má uši k slyšení, slyš!“ (Mk 4,21–23)

²⁴Řekl jim také: „Dávejte pozor na to, co slyšíte! Jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám, a ještě přidá. ²⁵Neboť kdo má, tomu bude dáno, a kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má.“ (Mk 4,24.25)

Osobní studium

Na co klade Ježíš důraz v podobenství o lampě (Mk 4,21–23)?

Tak jako dnes, i v Ježíšově době se domy lišily velikostí a způsobem konstrukce. Mnoho obydlí bylo inspirováno řeckým vzorem, kde se domy stavěly kolem dvora či jakéhosi nádvoří. Nevíme, o jakém domě Ježíš v podobenství mluví. Možná o honosném domě boháčů, nebo o malém, chudém domě rolníků. Ať šlo o jakoukoli stavbu, platí stejná zásada: jednoho dne bude pravda o Ježíši odhalena.

V podobenství o světle Ježíš klade dvě otázky (Mk 4,21). První očekává negativní odpověď: „Světlo se přece nedává ani pod nádobu, ani pod postel.“ Na druhou otázku očekáváme kladnou odpověď: „Světlo se přece dává na svícen nebo jiné vyvýšené místo.“ Ježíš předkládá absurdní a vtipný scénář, aby zdůraznil, o co mu jde. Světlo slouží k osvětlení, jinak ztrácí svůj účel.

V následujícím verši (Mk 4,22) Ježíš vysvětluje podobenství odkazem na tajemství, která byla zveřejněna. Každý, komu někdo odcizil mobil nebo napadl počítač, ví, co znamená zveřejnění tajemství! V podobenství však Ježíš mluví o pravdách evangelia.

Jaké ponaučení Ježíš přináší prostřednictvím podobenství o správném měření (Mk 4,24.25)?

Na mnoha místech ve světě se čerstvé produkty prodávají na otevřených trzích. Prodejci obvykle mají zařízení na měření množství prodávaného produktu. Běžnou praxí takových prodejců je přidat k odměřenému či odváženému zboží o něco více, aby kupující měl pocit, že se s ním zachází spravedlivě. Ježíš navazuje na způsob, jakým dobří prodejci zacházejí s kupujícími, aby poukázal na otevřenost vůči pravdě. Je-li člověk otevřený a následuje světlo, dostane ještě více. Ale pokud odmítne světlo, bude mu odebráno i to, co měl předtím.

Aplikace

Jak můžeš do svého života aplikovat princip z podobenství o správném měření?

ZASETÉ SEMENO A ZRNO

²⁶Dále řekl: „S Božím královstvím je to tak, jako když člověk zaseje semeno do země; ²⁷ať spí, či bdí, v noci i ve dne, semeno vzhází a roste, on ani neví jak. ²⁸Země sama od sebe plodí nejprve stéblo, potom klas a nakonec zralé obilí v klasu. ²⁹A když úroda dozraje, hospodář hned pošle srp, protože nastala žeň.“ (Mk 4,26–29)

³⁰Také řekl: „K čemu přirovnáme Boží království nebo jakým podobenstvím je znázorníme? ³¹Je jako hořčičné zrno: Když je zaseto do země, je menší než všechna semena na zemi; ³²ale když je zaseto, vzejde, přerůstá všechny byliny a vyhání tak velké větve, že ptáci mohou hnízdit v jejich stínu.“ (Mk 4, 30–32)

Osobní studium

Co je hlavní myšlenkou podobenství o zaseteném semenu (Mk 4,26–29)?

Většina textů Evangelia podle Marka má paralely v Matoušově nebo Lukášově evangelii. Toto krátké podobenství je ovšem jedinečné právě pro Marka. Těžištěm podobenství je proces růstu. Ježíš naznačuje, že takto funguje Boží království. Lidé mají svůj úkol, ale skutečný růst je Božím dílem. Není to nekonečný proces. S dozráním obilí příběh náhle končí. Právě tak druhý příchod Krista náhle ukončí dějiny našeho světa.

Co je hlavní myšlenkou podobenství o hořčičném zrně (Mk 4,30–32)?

Toto podobenství vyzdvihuje, jak něco velmi malého vyrostle v něco pozoruhodně velkého. Hořčičná zrna měří v průměru přibližně jeden milimetr. V textu popsaná

rostlina je pravděpodobně hořčice černá (*Brassica nigra*) s velmi drobnými semínky (více než pět set semínek v jednom gramu). I když nejde o nejmenší semínka na světě, jsou dosti malá, zejména ve srovnání s rostlinou, která může dorůst až do výšky dvou metrů. Ježíš poznamenává, že ve „větších“ hořčice dokonce hnízdí ptáci. Tato slova jsou odkazem na texty **Ž 104,12** a **Da 4,10–12**. **Žalm 104** hovoří o Boží moci při stvoření světa a **Da 4** představuje Nebúkadnesara jako velký strom, pod kterým celý svět nachází stín a potravu.

Ježíš mluví o tom, že Boží království, které začalo jako velmi malé, se stane velkým a mocným. Lidé v Ježíšově době se možná dívali s despektem na zaprášeného potulného kazatele z Galileje a jeho skupinku učedníků, ale čas ukázal, že jeho království milosti roste a neustále se rozšiřuje po celém světě.

Aplikace

„A toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec“ (Mt 24,14). Jaká byla „církve“, když Ježíš řekl tato slova? Proč jde o pozoruhodnou a naši víru potvrzující předpověď?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 2. kapitolu „Vyšel rozsévač rozsévat“ (COL 33–61; PM 14–28) z knihy *Perly moudrosti*.

„Pravá svatost je plná odevzdanost Boží službě. To je podmínka pravého křesťanského života. Kristus požaduje bezvýhradnou odevzdanost, dokonalou službu. Žádá celé srdce, mysl a sílu. Nemůžeme pěstovat sobectví. Kdo žije jen pro sebe, není křesťan.

Láska má být základem každého našeho projevu. Láska je základem Boží vlády na nebi i na zemi a musí být také základem křesťanovy povahy. Jen ona může způsobit křesťanovu stálost. Jen ona ho může uschopnit, aby obstál ve zkouškách a odolal pokušení.

Láska se však projevuje v oběti. Plán vykoupení spočívá na oběti tak velké, že ji nelze změřit. Kristus dal za nás vše a lidé, kteří jej přijímají, jsou ochotni obětovat všechno pro svého Vykupitele. Přemýšlejí, jak uctít a oslavit Krista.“ (COL 48.49; PM 22)

Otázky k rozhovoru

1. „Láska má být základem každého našeho projevu. Láska je základem Boží vlády na nebi i na zemi...“ Jak nám kříž ukazuje tuto úžasnou pravdu? Jak můžeme v našich životech zrcadlit tento druh lásky? Proč bychom měli?
2. Jak byste reagovali na tvrzení, že Ježíš vyprávěl podobenství, aby udržel ve tmě lidi, kteří s ním nechodili? Proč by Ježíš, který zemřel za každého člověka (viz 1J 2,2), úmyslně držel v temnotě lidi, které zachránil na kříži?
3. Světlo má být umístěno na svícnu, ne pod nějakou neprůsvitnou nádobou (Mk 4,21). Aplikujte tento princip na angažovanost vašeho sboru ve vaší místní komunitě. Jak můžete zvednout vaše světlo co nejdříve?
4. Zamyslete se nad podobenstvím o zasetém semenu (Mk 4,26–29). Jakou roli hrají lidé, když pomáhají semínku evangelia růst? Jakou roli hraje Bůh? Přestože očividně hraje určitou roli, jak se můžeme ujistit, že jsme zcela závislí na Bohu? Mohl by být tento postoj úplné závislosti součástí toho, co musíme udělat, abychom rostli?

Zázraky u jezera

MAREK 4,35–5,43

Texty na tento týden

Mk 4,35–41; Ž 104,1–9; Mk 5,1–43, Nu 27,17

Základní verš

„Ale Ježíš mu to nedovolil a řekl: ‚Jdi domů ke své rodině a pověz jim, jak velké věci ti učinil Pán, když se nad tebou smiloval.‘“ (Mk 5,19)

Ježíšova služba se z velké části zaměřovala na Galileu, zejména na okolí Galilejského moře. Jedná se o jezero dlouhé přibližně 21 km a široké 13 km. Je to největší vodní plocha v oblasti a byla centrem života lidí žijících v jeho okolí.

Marek 4 končí tím, že Ježíš a jeho učedníci se plaví na protilehlý břeh Galilejského moře. Během plavby se strhla silná bouře, kterou Ježíš uklidnil tím, že promluvil k větru a vlnám. Marek 6 končí podobnou scénou, ale tentokrát Ježíš kráčí po vodě směrem k učedníkům plujícím na lodi. Mezi těmito dvěma scénami na vodě se nachází množství Ježíšových zázraků, které se udály na zemi. V té době se uskutečnila také první misijní cesta jeho učedníků. Zmíněným událostem se budeme věnovat tento týden.

Hlavní charakteristikou těchto dramatických příběhů je snaha umožnit čtenáři vidět, kdo je Ježíš. On je ten, kdo dokáže utišit bouři, vyhnat démona, vyléčit ženu, která se jen dotkne jeho oděvu, vzkřísit mrtvou dívku, kázat ve svém rodném městě, poslat své učedníky šířit evangelium, chodit po vodě a nasytit pětitisícový zástup. Jedná se o nesmírné projevy moci, které učedníkům pomáhají pochopit, že Ježíš je Boží Syn.

Osnova lekce

V této lekci budeme procházet především pátou a šestou kapitolou Markova evangelia. Jejich děj se odehrává na břehu Galilejského jezera. Jednotlivé „zázraky“, které zde Ježíš vykoná, měly (a stále mají) lidem pomoci pochopit, kým Ježíš je a jaký byl smysl jeho pozemské služby.

- Mk 4,35–41: Utišení bouře (neděle)
- Mk 5,1–20: Vysvobození posedlého (pondělí)
- Mk 5,21–43: Vzkříšení dívky a uzdravení ženy (úterý)
- Mk 6,1–30: Odmítnutí Ježíše a vyslání učedníků (středa)
- Mk 6,31–52: Nasycení davu a pochopení Ježíšova poslání (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

UTIŠENÍ BOUŘE

³⁵Téhož dne večer jim řekl: „Přeplovme se na druhou stranu!“ ³⁶Opustili zástup a odvezli ho lodí, na které byl. A jiné lodí ho doprovázely. ³⁷Tu se strhla velká bouře s vichřicí a vlny se valily na loď, že už byla skoro plná. ³⁸On však na zádi lodí na podušce spal. Učedníci ho probudí a řeknou mu: „Mistře, tobě je jedno, že zahyneme?“ ³⁹Tu vstal, pohrozil větru a řekl moři: „Zmlkni, utiš se!“ I ustal vítr a bylo veliké ticho. ⁴⁰Ježíš jim řekl: „Proč jste tak ustrašení? Ještě nemáte víru?“ ⁴¹Zmocnila se jich veliká bázeň a říkali jeden druhému: „Kdo to jen je, že ho poslouchá i vítr i moře?“ (Mk 4,35–41)

Osobní studium

Co se můžeme naučit z příběhu v úvodním textu (Mk 4,35–41)? Co je hlavní myšlenkou příběhu?

Na začátku čtvrté kapitoly Ježíš nastupuje do člunu, aby učil velké množství lidí, kteří se shromáždili na břehu (Mk 4,1). Zdá se, že pak z člunu vystoupil a povídal si s učedníky někde o samotě (Mk 4,10–12). Nyní, po dlouhém dni vyučování, učedníci odvázejí Ježíše lodí, „na které byl“ (Mk 4,36), určitě velmi unaveného. Okamžitě usne na podušce v zadní části člunu. Na jezeře se strhla velká bouře a hrozilo, že se loď potopí. Ustrašení, zmatení a rozzlobení učedníci Ježíše vzbudili. Za dramatických okolností Ježíš „pohrozil“ větru a „řekl“ moři: „Zmlkni, utiš se!“ (Mk 4,39). Všechno ztichne a nad jezerem zavládne velký klid. Je pochopitelné, že se učedníků zmocnil hluboký strach z projevu božské moci, jíž byli svědky.

Přečti si text Ž 104,1–9. V čem se obraz Hospodina v těchto verších podobá Kristu, který utišil bouři?

Příběh v Mk 4,35–41 zapadá do běžného biblického obrazu „teofanie“, tedy zjevení se Boha nebo jednoho z jeho andělů. Tyto události mají pět společných rysů:

1. projev božské moci,
2. lidský strach,
3. příkaz nebát se,
4. slova poselství, pro která se Bůh nebo anděl zjevil,
5. lidská odpověď na zjevení.

Čtyři z pěti charakteristik jsou přítomny i v tomto příběhu: uklidnění bouře je projevem božské moci, strach učedníků je lidským strachem. Otázka „Proč jste tak ustrašení?“ je paralelou onoho „Nebojte se!“ Otázka učedníků: „Kdo to jen je, že ho poslouchá i vítr i moře?“ je lidskou odpovědí na zjevení. V tomto příběhu tedy chybí jen čtvrtá charakteristika: slova zjevení. Tento chybějící detail je v souladu s motivem „zjevení a utajení“ přítomného v celé knize. Přesto ale pravda vyjde najevo. V tomto příběhu otázka učedníků „Kdo to jen je...?“ vede čtenáře, aby si sám doplnil chybějící slova zjevení: Je to Boží Syn, sám Hospodin.

Aplikace

Uvažuj o Boží moci. Jak se můžeš naučit spolehnout se na tuto moc a důvěřovat Bohu ve všem, čím v životě procházíš?

ZASLECHNOUT ŠEPOT UPROSTŘED KŘIKU

⁶Když spatřil zdálky Ježíše, přiběhl, padl před ním na zem ⁷a hrozně křičel: „Co je ti po mně, Ježíši, synu Boha nejvyššího? Při Bohu tě zapřisáhám, netrap mě!“ ⁸Ježíš mu totiž řekl: „Duchu nečistý, vyjdi z toho člověka!“ ⁹A zeptal se ho: „Jaké je tvé jméno?“ Odpověděl: „Mé jméno je ‚Legie‘, poněvadž je nás mnoho.“ ¹⁰A velmi ho prosil, aby je neposílal pryč z té krajiny. (Mk 5,6–10)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 5,1–20**. Co se z něho můžeme dozvědět o velkém sporu a o Ježíšově moci?

Pokud byla předchozí noc na jezeře nezapomenutelná, příchod do gerasenského kraje druhý den ráno byl stejně působivý. Příběh muže posedlého démony je popsán do bolestných detailů. Nedokázal se ovládat, neměl žádné zábrany, žil v hrobech a tloukl se kameny. „Nikdo neměl sílu ho zkrotit“ (Mk 5,4). A pak potkal Ježíše.

Uviděl Ježíše z dálky a rozběhl se směrem k němu. O učednících nevíme nic, asi strachy utekli. Když se muž přiblížil k Ježíši, poklonil se mu. Slovo „poklonit se“ je překladem řeckého slovesa *proskyneó*, které se obvykle překládá jako „uctívat“. Zdá se, že muž rozpoznal v Ježíši někoho, kdo mu může pomoci. Ale když otevřel ústa, zlí duchové, kteří ho ovládali, křičeli na Ježíše, aby je nechal na pokoji. Ježíš však slyšel víc než jen křik démonů. Slyšel téměř neslyšné, ale o to zoufalejší volání jeho nitra po záchraně. Když duchové požádali o to,

aby mohli vejít do stáda prasat, Ježíš jim to dovolil. Asi dvoutisícové stádo se rozběhlo po úbočí, spadlo do moře a utopilo se. Pro majitele to byla finanční katastrofa.

Úžasné je, že démoni přesně věděli, kdo je Ježíš. Chápali, že jsou vůči němu bezmocní, a proto ho dvakrát „prosili“ (Mk 5,10,12), aby splnil jejich žádost. Je zřejmé, že znali jeho moc nad nimi.

Tento příběh má dvě základní charakteristiky. Za prvé, je plný odkazů na obřadní nečistotu podle Starého zákona. Hroby byly nečisté a mrtví v nich byli také nečistí (Nu 19,11,16); krvácení člověka poskvřňovalo (Lv 15) a prasata patřila mezi nečistá zvířata (Lv 11,7).

Za druhé, odkazy na obřadní znečištění vyjadřují probíhající spor mezi dobrem a zlem. Ježíš vyhání démony (bod pro Ježíše), démoni zabíjejí prasata (bod pro satana). Obyvatelé města žádají Ježíše, aby odešel (bod pro satana), ale Ježíš vysílá uzdraveného muže jako svého svědka (dva body pro Ježíše). V jistém ohledu byl tento muž tím nejnepravděpodobnějším misionářem. Rozhodně však měl úžasný příběh, jehož prostřednictvím mohl vydávat svědectví.

Aplikace

Jakou naději můžeš čerpat z tohoto příběhu o Ježíšově moci a jeho síle pomoci nám ve všem, s čím zápasíme?

PŘÍBĚH PLNÝ EMOCÍ

²²Tu přišel jeden představený synagogy, jménem Jairos, a sotva Ježíše spatřil, padl mu k nohám

²³a úpěnlivě ho prosil: „Má dcerka umírá. Pojd, vlož na ni ruce, aby byla zachráněna a žila!“

²⁴Ježíš odešel s ním. Velký zástup šel za ním a tlačil se na něj. ²⁵Byla tam jedna žena, která měla dvanáct let krvácení. (Mk 5,22–25)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 5,21–24**. Jakými vlastnosti Jairos vyniká?

Náboženští představitelé jako Jairos nebyli obvykle Ježíšovými přáteli (viz **Mk 1,22; Mk 3,2.6** a **L 13,14**). Jairos je však zoufalý. Přichází k Ježíši a padá před ním na kolena. Jeho úpěnlivé prosbě rozumí každý – umírá mu dcera a on potřebuje zázrak, aby se uzdravila a mohla žít. Věří, že jí Ježíš může pomoci. A Ježíš beze slova odchází s otcem do jeho domu.

Přečtěte si **Mk 5,25–34**. Co přerušilo Ježíšovu cestu k Jairovi domu?

Příběh je najednou přerušen další scénou, která vyvolává soucit. Setkáváme se se ženou, kterou dvanáct hrozných let trápí nemoc. Příběh o Jairovi a nemocné ženě je druhým „sendvičovým“ příběhem v Markově evangeliu (viz **Mk 3,20–35** ve 3. lekci). V tomto příběhu se setkávají dvě různorodé postavy, Jairos a žena, a obě přicházejí za Ježíšem pro pomoc.

Žena se přiblíží k Ježíši zezadu a dotkne se jeho oděvu. Okamžitě se uzdraví, aniž by s Ježíšem promluvila. Ježíš se však zastaví a ptá se: „Kdo se dotkl mého šatu?“ (**Mk 5,30**).

Žena, která se léta trápila nepříjemnou nemocí, byla sice uzdravena, nyní však

dostala strach, že se Ježíš zlobí (**Mk 5,33**). „S bázni a chvěním“ přistoupila k Ježíši, padla mu k nohám a vypověděla mu svůj příběh. Ježíš však chtěl uzdravit nejen její tělo, ale také duši. Proto jí řekl: „Dcero, tvá víra tě zachránila. Odejdi v pokoji, uzdravena ze svého trápení!“ (**Mk 5,34**).

Potom se příběh vrací k Jairovi (viz **Mk 5,35–43**). I představený synagogy prožívá řadu emocí. Uprostřed davu se dozvídá o smrti své milované dcery. Ježíš však posiluje jeho víru a pokračuje s ním domů. Je pozoruhodné, že Ježíš zastavuje zástup a kromě tří učedníků – Petra, Jakuba a Jana – nedovolí nikomu jinému, aby ho následoval do Jairova domu. Po příchodu na místo Ježíš řekne, že dívka není mrtvá, ale spí. Vyhání všechny truchlíci a jde do pokoje s mrtvým dítětem jen s rodiči a učedníky. Ježíš chytí dívku za ruku a řekne: „Talitha kum“, což samotný Marek překládá jako „Děvče, pravím ti, vstaň!“ (**Mk 5,41**). Aramejské slovo *talitha* může kromě „holčička“ či „dívka“ znamenat i „jehňátko“ a vyjadřuje projev lásky a něžnosti. Ježíšův důrazný příkaz udržet věci v tajnosti je opět součástí již zmiňovaného motivu „odhalení a tajemství“. Poukazuje na to, kdo je Ježíš a že v konečném důsledku nemůže zůstat skrytý.

Aplikace

Zoufalí lidé dělají zoufalé činy. V čem může být pro nás povzbuzením skutečnost, že Ježíš chápe i naše zoufalé činy?

ODMÍTNUTÍ A PŘIJETÍ

¹Vyšel odtamtud a šel do svého domova; učedníci šli s ním. ²Když přišla sobota, počal učit v synagóze. Mnoho lidí ho poslouchalo a v úžasu říkali: „Odkud to ten člověk má? Jaká je to moudrost, jež mu byla dána? A jak mocné činy se dějí jeho rukama! ³Což to není ten tesař, syn Mariin a bratr Jakubův, Josefův, Judův a Šimonův? A nejsou jeho sestry tady u nás?“ A byl jim kamenem úrazu. ⁴Tu jim Ježíš řekl: „Prorok není beze cti, leda ve své vlasti, u svých příbuzných a ve svém domě.“ ⁵A nemohl tam učinit žádný mocný čin, jen na několik málo nemocných vložil ruce a uzdravil je. ⁶A podivil se jejich nevěře. Obcházel pak okolní vesnice a učil. (Mk 6,1–6)

Osobní studium

Proč Ježíše odmítli lidé z města, ve kterém vyrůstal (Mk 6,1–6)?

Často se stává, že když se člověk z vesnice nebo malého města stane úspěšným a díky tomu veřejně známým, lidé doma jsou na to hrdí, těší se z jeho úspěchu a občas se také snaží přisvojit si něco z jeho popularity. Nazaret byl pravým opakem. Obyvatelé městečka byli pohoršeni a zaskočení úspěchem a popularitou Ježíše jako učitele a léčitele. Nedokázali přijmout, že se z obyčejného tesaře stal uznávaný učitel. Nepřátelství vůči němu mohlo vyplývat i z toho, že většinu svých zázraků učinil v Kafarnau, a ne doma (viz L 4,23). O neshodách, které měl se svou rodinou, už jsme také mluvili (Mk 3,31–35).

Přečti si text **Mk 6,7–30**. V čem spočívá kontrast mezi vysláním dvanácti apoštolů a stětím Jana Křtitele?

Jedná se o třetí „sendvičový“ příběh u Marka. Vyslání dvanácti apoštolů, aby kázali Ježíšovo poselství, všude kam přijdou, stojí v ostrém kontrastu s uvězněním

a umlčením Jana Křtitele. Učedníci dostanou příkaz, aby putovali nalahko a spoléhali na podporu druhých. Díky této strategii se misionáři stávají závislími na lidech, kterým přinášejí evangelium. Taková situace jim pomáhá vytvářet vztah s těmi, kdo potřebují slyšet poselství milosti.

Jan Křtitel však neměl takové pouto s Herodem a jeho rodinou. Janova smrt je popsána v šokujících detailech. Komplot, který zorganizovala Herodias, využil Herodovu rozpolcenost, váhavost a žádostivost. Zdá se, že dcera Herodiady přispěla ke skandálnímu plánu bizarním požadavkem, aby jí na podnosu přinesli hlavu Jana Křtitele.

Umlčení jasného hlasu Jana Křtitele nastává ve stejnou dobu, kdy dvanáct apoštolů začalo hlásat pokání, jak to před nimi dělal právě Jan. Jeho smrt předznamenává smrt Ježíše Krista. Jan je zabit, pohřben a mluvilo se o něm, že vstal z mrtvých (Mk 6,14–16.29). Podobný osud čekal i Ježíše (Mk 15 a 16). Tyto paralelní příběhy poukazují na přicházející krizi, která se bude týkat nejen Ježíše, ale i jeho následovníků.

Aplikace

Setkal ses někdy s podobným odmítnutím jako Ježíš? Prožil jsi pro svou víru nějakou těžko pochopitelnou krizi? Co ses z těchto zkušeností naučil? Jak ti to může pomoci v budoucnosti?

JINÝ MESIÁŠ

⁴⁹Když ho uviděli kráčet po moři, vykřikli v domněni, že je to přízrak; ⁵⁰všichni ho totiž viděli a vyděsili se. On však na ně hned promluvil: „Vzchopte se, já jsem to, nebojte se!“ ⁵¹Vstoupil k nim na loď a vítr se utišil. I byli celí ohromení úžasem. ⁵²Nepochopili totiž, jak to bylo s chleby, neboť jejich mysl nebyla vnímavá. (Mk 6,49–52)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 6,34–52**. Jakému problému čelili Ježíš a jeho učedníci a jak se to vyřešilo?

Po návratu učedníků z mise je Ježíš vyzval, ať jdou „stranou na pusté místo“, aby si odpočinuli. Spolu s Ježíšem směřují do odlehle oblasti na východním břehu Galilejského jezera. Než se tam přeplavili, shromáždil se obrovský dav lidí („pět tisíc mužů“). Ježíš viděl, že jsou „jako ovce bez pastýře“ (Mk 6,34), a tak je začal vyučovat. Tak strávili celý den.

Večer učedníci doporučují Ježíši, aby poslal lidi nakoupit si v okolních osadách a vesnicích jídlo. Následující dialog (Mk 6,35–38) ilustruje, že učedníci se snaží vyřešit problém lidskými nástroji. Ježíš však vyřeší problém tak, že zázračně nasytí velký zástup pěti chleby a dvěma rybami.

Tento příběh je napsán způsobem, který naplňuje takovou představu o Mesiáši, která byla v Ježíšových dnech nesmírně populární. Očekávalo se, že Mesiáš osvobodí Izrael od ne-

přátel a nastolí spravedlnost a pokoj. Velké množství mužů shromážděných na opuštěném místě evokuje vojenské motivy a možnou vzpuru (viz **J 6,14.15** a **Sk 21,38**).

Tato představa je posílena odkazem na Ježíšův pohled na lidi jako na „ovce bez pastýře“. Jde o částečný citát z **Nu 27,16.17**, kde Mojžíš žádá Hospodina, aby po něm ustanovil vůdce pro Izrael. Takový slovník popisující pastýře pro Boží lid nacházíme i na jiných místech Starého zákona. Typicky odkazuje na to, že Izraeli chybí vůdce nebo král (viz **1Kr 22,17**; **2Pa 18,16** a **Ez 34,5.6**).

Ježíš však nehodlá naplnit mylná očekávání lidí. Místo toho posílá své učedníky pryč a sám rozpustí zástup. A co udělá místo toho, aby vedl vzpuru proti Římu? Odchází na horu, aby se modlil.

Místo populárního pohledu na Mesiáše jako krále, který konečně vysvobodí Izrael, Ježíš přichází vysvobodit lidi z otroctví hříchu. Jeho chození po vodě učedníkům ukazuje, že je skutečně Pánem přírody, stvoření. Nepřichází však vládnout, ale dát svůj život jako výkupné za mnohé (**Mk 10,45**).

Aplikace

Co se můžeme z tohoto příběhu naučit o důležitosti správně chápat biblická proroctví? Pokud mylné chápání Kristova prvního příchodu vedlo některé ke zklamání, oč víc by mohlo chybné chápání způsobit podobné problémy těm, kteří čekají jeho druhý příchod?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 35. kapitolu „Bouře“ (DA 333–341; TV 212–217) a 36. kapitolu „Dotek důvěry“ (DA 342–348; TV 218–220) z knihy *Touha věků*.

„Každý, kdo se učí od Boha, by měl žít jiným životem než svět a mít osobní zkušenost s poznáváním Boží vůle. Potřebujeme naslouchat, jak Boží hlas promlouvá k našemu srdci. Když se před Bohem ztišíme a s pokojem v duši budeme očekávat jeho hlas, uslyšíme jej. Říká nám: Dost už! Uznejte, že já jsem Bůh.“ (Ž 46,11) Jen tak najdeme pravý odpočinek a řádně se připravíme na účast v Božím díle. Potom nás i uprostřed uspěchaného davu a v návalu práce bude obklopotovat ovzduší světla a pokoje. V našem životě se bude projevovat Boží moc, která zasáhne lidská srdce.“ (DA 363; TV 231)

„Ve své nespokojenosti se ptali: Proč by Ježíš, který před jejich zraky vykonal tolik zázraků, nemohl dát zdraví, sílu a bohatství všemu svému lidu, osvobodit ho od utlačovatelů, vyvýšit ho, dát mu moc a slávu? Ježíš se prohlašoval za Bohem seslaného, a přitom se nechtěl stát izraelským králem. To nemohli pochopit. Jeho odmítání trůnu si špatně vykládali. Mnozí se domnívali, že se neodvažuje uplatňovat svůj nárok, protože sám není zcela přesvědčen o božské podstatě svého poslání. Svými úvahami dávali prostor satanovi, který v nich zaséval nevíru. Ta potom přinášela své ovoce – nepochopení a odpadnutí.“ (DA 385; TV 242)

Otázky k rozhovoru

1. Co byste odpověděli na otázku: „Od čeho vás Ježíš osvobodil?“
2. Proč Bůh někdy dopustí, aby dobrý člověk, jako například Jan Křtitel, byl uvězněn, a dokonce popraven? Jakou útěchu nebo naději můžeme najít navzdory těmto těžkým situacím?
3. Jaké poučení vyplývá z nasycení pěti tisíců pro sborové společenství s malými finančními či lidskými prostředky?
4. Porovnejte dnes populární názory na Ježíše s jeho obrazem v Markovi 5. a 6. kapitole. V čem dělají chybu ti, kteří se snaží využít Ježíše k získání politické moci a k ovládnutí druhých?

Přesně naopak

MAREK 7,1–8,21

Texty na tento týden

Mk 7; Iz 29,13; Ex 20,12; Mk 8,11–21

Základní verš

„Nic, co zvenčí vchází do člověka, nemůže ho znesvětit; ale co z člověka vychází, to jej znesvěcuje.“ (Mk 7,15)

Tento týden budeme v Evangeliiu podle Marka studovat 7. kapitolu a první polovinu 8. kapitoly. Na začátku 7. kapitoly Ježíš vyvolává spor svým odmítnutím náboženské tradice. Dělá to však způsobem, který je významný i pro dnešní křesťanský život.

Ježíš pak předkládá rébus, který otvírá dveře pro hluboké pochopení podstaty víry.

Následně odchází do Týru a Sidonu a setkává se se ženou, která jako jediná v evangeliích vyhrála „hádku“ s Ježíšem. Jejich setkání je neobvyklé a v pozadí tohoto příběhu nacházíme několik skrytých poselství. Žena si jich všimla, pochopila je a díky víře, kterou měla, Ježíš vyhověl její prosbě.

Další uzdravení v Mk 7 odhaluje důležitou pravdu, že ať jsou zázraky jakkoli působivé, samotné často nestačí k tomu, aby otevřely srdce lidí pro pravdu. Vždyť jaký smysl měly zázraky pro náboženské vůdce, kteří byli již předem rozhodnutí Ježíše odmítnout?

V 8. kapitole se Ježíš soustředí na význam chleba jako symbolu učení a tradice. Tyto příběhy obsahují velké poučení o smyslu a praxi náboženského života.

Osnova lekce

Při studiu sedmé a částečně i osmé kapitoly Markova evangelia uvidíme několik příběhů z Ježíšova působení, v nichž se do popředí dostane kontrast mezi upřímnou vírou a tvrdohlavou nevěrou vůči Bohu a Ježíšovu poslání.

- Mk 7,1–13: Lidské tradice vs. Boží slovo (neděle)
- Mk 7,14–23: Vnější vs. vnitřní čistota člověka (pondělí)
- Mk 7,24–30: „Tvrdý přístup“ vs. víra pohané ženy (úterý)
- Mk 7,31–37: „Hluchota“ mnohých vs. navrácení sluchu (středa)
- Mk 8,1–21: „Kvas farizeů“ vs. chléb života (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

LIDSKÉ TRADICE A BOŽÍ PŘÍKAZY

⁵Farizeové a zákoníci se ho zeptali: „Proč se tvoji učedníci neřídí podle tradice otců a jedí znesvěcujícíma rukama?“ ⁶Řekl jim: „Dobře prorokoval Izaiáš o vás pokrytcích, jak je psáno: ‚Tento lid ctí mě rty, ale srdce jejich je daleko ode mne; marná je zbožnost, kterou mne ctí, učíce naukám, jež jsou jen příkazy lidskými.‘ ⁸Opuštěli jste přikázání Boží a držíte se lidské tradice.“ ⁹A ještě řekl: „Jak dovedně rušíte Boží přikázání, abyste zachovali svou tradici!“ (Mk 7,5–9)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 7,1–13**. Jaké pravdy zde Ježíš představuje?

Po studiu tohoto příběhu v sobotní škole může dítě doma prohlásit, že si před jídlem nemusí mýt ruce, protože to řekl Ježíš. Tento příběh však nesouvisí s hygienou.

V Ježíšově době se diskutovalo o rituální čistotě. V období mezi vznikem Starého a Nového zákona (tzv. intertestamentální období) se myšlenka mytí rukou jako cesty k rituální čistotě rozšířila i mezi běžné lidi. Původně se totiž tato pravidla vztahovala pouze na kněze (Ex 30,17–21). V souladu s tehdejšími chápáním si tedy náboženští vůdci stěžovali Ježíši na chování jeho učedníků (Mk 7,5).

Ježíš neodpovídá na položenou otázku přímo. Namísto toho obhajuje své učedníky dvojí odpovědí. Nejprve cituje ostrá Izajášova slova pokárání adresovaná lidu, který sice ctí Boha slovy, ale jehož srdce je od něj daleko (Iz 29,13). Citát z Izajáše pokračuje odsouzením vyvyšování lidských tradic nad Boží příkazy a nařízení.

Druhá část Ježíšovy odpovědi rozvíjí Izajášova slova. Kristus cituje Boží příkaz ctít své rodiče (Ex 20,12). Tento příkaz v sobě zahrnuje také péči o rodiče ve stáří. Tato povinnost se však dostala do rozporu s náboženskou tradicí, která dávala člověku možnost přinést Bohu oběť (dar, korbán) a zároveň tento „dar“ použít pro sebe, ale odepřít jej rodičům v nouzi. Člověk si to setkání dokáže živě představit: „Je mi to líto, tati. Rád bych ti pomohl, ale peníze jsem daroval chrámu.“

Právě tento typ pokrytectví Ježíš nekompromisně kritizuje. Náboženští vůdci totiž postavili lidskou tradici nad Boží slovo, a tím se dopustili hříchu.

Jak tedy zněla Učitelova odpověď na otázku farizeů? Ježíšova slova naznačují, že velký důraz farizeů na očišťování rukou nepovažoval za přesvědčivý a nešlo o nezbytnou praxi k tomu, aby byl člověk v souladu s Boží vůlí. Kromě toho Ježíšova odpověď jasně vyvyšuje přikázání Zákona nad lidskou tradici. (Viz také **Mk 1,44; 7,10.11; 10,3–8; 12,26.29–31.**)

Aplikace

Držíš se i ty nějakých „tradic“, které by mohly být v rozporu se zásadami Božího zákona? Jak by se to dalo rozpoznat? Co bys s tím mohl udělat?

ČISTÉ RUCE, NEBO ČISTÉ SRDCE?

¹⁴Když znovu svolal zástup, řekl jim: „Slyšte mě všichni a rozumějte: ¹⁵Nic, co zvenčí vchází do člověka, nemůže ho znesvětit; ale co z člověka vychází, to jej znesvěcuje.“ ¹⁶Kdo má uši k slyšení, slyš! ¹⁷Když opustil zástup a vešel do domu, ptali se ho jeho učedníci na to podobenství. ¹⁸Řekl jim: „Tak i vy jste nechápaví? Nerozumíte, že nic, co zvenčí vchází do člověka, nemůže ho znesvětit, ¹⁹poněvadž mu nevchází do srdce, ale do břicha a jde do hnoje?“ Tak prohlásil všechny pokrmy za čisté. (Mk 7,14–19)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu (Mk 7,14–19). Co Ježíš myslí zvláštním výrokem v 15. verši?

Smysl Ježíšových slov v tomto verši je pro mnohé záhadou. Při uvažování o příkazech z Lv 11 o čistých a nečistých pokrmech si kladli otázku: Ruší snad Ježíš takové rozdělení? Mýlí se adventisté sedmého dne, když učí, že pokud věřící jedí maso, měli by si vybrat jen ze seznamu čistých zvířat?

Podívejme se na některé argumenty:

1. Bylo by zvláštní, kdyby Ježíš najednou v Mk 7,14–19 zavrhl Mojžišovy pokyny, když teprve před chvílí bránil Mojžiše a stavěl ho proti tradici (Mk 7,6–13).
2. Samotná tradice, kterou podporovali farizeové, nemá základ v učení Starého zákona, ale nařízení o pokrmech ano.
3. Text Mk 7,19, kde se říká: „Tak prohlásil všechny pokrmy za čisté“, neruší nařízení o pokrmech, nýbrž farizei vytvořenou tradici, podle níž se obřadní nečistota přenáší neumytýma rukama. Tato tradice prosazovala například i mylnou představu, že pokud se člověk může znečistit

kontaktem s pohany, pak se může kontaminovat i kontaktem s jídlem, kterého se dotkli.

Přečti si text Mk 7,20–23. Co podle Ježíše způsobuje znečištění člověka?

V Mk 7,19 Ježíš poznamenává, že potrava nejde do srdce, ale do žaludku a pak odchází přes vylučovací soustavu. Ale v Mk 7,21–23 ukazuje, že zlo pochází zevnitř srdce, ze středu toho, kým člověk je. Potom zmiňuje poměrně dlouhý seznam neřestí a hříchů, které mají svůj původ právě v srdci člověka. Za povšimnutí stojí, že na prvním místě jsou „zlé myšlenky“, a seznam pokračuje hříšnými skutky nebo postoji („smilství, loupeže, vraždy, cizoložství, chamtivost, zlovolnost, lest, bezuzdnost, závistivý pohled, urážky, nadutost, opovážlivost“).

Kromě již zmíněného pátého přikázání (Mk 7,10) se Ježíšův seznam dotýká každého přikázání z druhé tabulky Desatera. Dále Ježíš mluví o marné („zbytečné“) zbožnosti (Mk 7,7), o porušení toho, co je jádrem prvních čtyř přikázání Desatera. Ježíš v této pasáži vystupuje jako obránce Božího zákona.

Aplikace

Člověk může mít správnou věrouku, ale důležitá otázka je, komu patří jeho srdce. Jak je to v tvém případě?

DROBTY PRO PSY

²⁶A ta žena byla pohanka, rodem Syrofeničanka. Prosila ho, aby vyhnal zlého ducha z její dcery. ²⁷On jí řekl: „Nech napřed nasytit děti. Neboť se nesluší vzít chléb dětem a hodit jej psům.“ ²⁸Odpověděla mu: „Ovšem, pane, jenže i psi se pod stolem živí z drobtů po dětech.“ ²⁹Pravil jí: „Žes toto řekla, jdi, zlý duch vyšel z tvé dcery.“ ³⁰Když se vrátila domů, našla dítě ležící na lůžku a zlý duch byl pryč. (Mk 7,24–30)

Osobní studium

Co se můžeme naučit z příběhu zaznamenaného v Mk 7,24–30?

V návaznosti na náročnou pasáž ve včerejší části vyvolává tento příběh poměrně znepokojující otázky. Proč Ježíš reaguje na tuto ženu tak tvrdě a přirovnává ji ke psům?

Ježíš nevysvětluje otevřeně, proč se ženou komunikuje takovým, pro něho neobvyklým způsobem. Dvě charakteristiky v Ježíšově odpovědi však naznačují, o co mu jde. Pokud argumentuje, že je třeba „napřed“ nasytit děti (Mk 7,27), zdá se logické, že by měl následovat i někdo „pak“. Další charakteristikou je, že Ježíš používá zdvořilou formu slova *pes*, která se sice někdy překládá i jako „štěňata“ (BK), ale v kontextu příběhu znamená spíše psy, kteří smějí dovnitř do domu, na rozdíl od těch, co žijí na ulici. Žena pochopila tyto dva Ježíšovy náznaky. Vyplyvá to z její odpovědi, díky čemuž můžeme lépe vysvětlit její slova.

Reakce ženy je poměrně ostrá: „Ovšem, pane, jenže i psi se pod stolem živí z drobtů po dětech“ (Mk 7,28).

Jak se žena dopracovala k této reakci? Určitě ji motivovala láska k dceři. V Ježíšových slovech však slyšela i povzbuzení. Použil totiž výraz „napřed“, čímž naznačil, že bude následovat i nějaké „pak“. Kromě toho jí naznačil, že ona je jako domácí „pes pod stolem“. Tak jako mohl pes sedět pod stolem svého pána, tak ona se ocitla u Ježíšových nohou a prosila za svou dceru. Právě proto říká, že pes přece může sníst jídlo, které spadlo ze stolu jeho majitele.

Odpověď ženy je svědectvím o její víře. Mocný zázrak uzdravení její dcery, který se navíc udál na dálku, nazvala „drobtem“. Tato odpověď má dva významy: (1) Ježíšova moc byla mimořádně velká. Pokud byl takový zázrak „drobtem“, jaký by byl asi zázrak velikosti celého chleba? (2) Vyhovět ženě a naplnit její prosbu bylo pro Ježíše maličkostí.

Ježíše její víra potěšila a ženinu dceru uzdravil.

„Spasitel je spokojený. Prověřil její víru v něho. Svým chováním k ní dal najevo, že žena, kterou Izraelci považovali za vyvrhele, už není cizinkou, ale patří do Boží rodiny. Jako Boží dítě má právo na Otcovy dary.“ (DA 401; TV 254.255)

Aplikace

Proč jsou předsudky vůči jiným etnickým skupinám a národnostem v příkrém rozporu s Ježíšovým učením? Co můžeme udělat pro to, abychom se zbavili takového hříšného uvažování?

SVÁZANÝ JAZYK

³¹Ježíš se vrátil z území Týru a šel přes Sidón k jezeru Galilejskému územím Dekapole. ³²Tu k němu přivedou člověka hluchého a špatně mluvícího a prosí ho, aby na něj vložil ruku. ³³Vzal ho stranou od zástupu, vložil prsty do jeho uší, dotkl se slinou jeho jazyka, ³⁴vzhlédl k nebi, povzdechl a řekl: „Effatha,“ což znamená „otevři se!“ ³⁵I otevřel se mu sluch, uvolnilo se pouto jeho jazyka a mluvil správně. ³⁶Ježíš jim nařídil, aby to nikomu neřikali. Čím více jim to však nařizoval, tím více to rozlašovali. ³⁷Nad míru se divili a říkali: „Dobře všechno učinil. I hluchým dává sluch a němým řeč.“ (Mk 7,31–37)

Osobní studium

Jaká byla Ježíšova reakce na člověka, kterého k němu přivedli v dnešním příběhu (Mk 7,31–37)?

Ježíš při svém návratu z Týru a Sidónu do Galileje nešel nejkratší cestou. Zdá se, že nejprve putoval z Týru na sever přes Sidón, poté do vnitrozemí, na jih přes oblast severovýchodně od Galilejského jezera, až nakonec dorazil k samotnému jezeru. Byla to klikatá cesta plná zacházek, na které měl Ježíš pravděpodobně dost času, aby učil své učedníky.

Text neuvádí přesně, kdo muže k Ježíši přivedl. Víme však, že měl vážný problém: neslyšel a jen velmi špatně mluvil. Ztráta sluchu izoluje lidi od jejich okolí a hluboká hluchota může ztížit schopnost naučit se mluvit. Mužův problém byl pravděpodobně dlouhodobý.

Ježíš chápe těžkou situaci tohoto muže. Vezme si ho stranou od ostatních, aby s ním byl sám a věnoval mu svou naprostou pozornost. Způsob, jakým ho uzdravuje, je z dnešního pohledu velmi neobvyklý. Vkládá mu do uší prsty, slinami se dotkne jeho jazyka, pohlédne k nebi – a „povzdechne“. Ježíš se dotýká postižených částí člověka a uzdra-

vuje je. Ale proč ten povzdech? Tentokrát Ježíš neuzdravil muže pouhým slovem, jak to obvykle dělával. Vyvedl jej ze zástupu, vložil prsty do jeho uší, dotkl se jeho jazyka a vzhlédl k nebi. Uvědomil si, kolik lidí bude hluchých k pravdě, kolik jazyků jej odmítne uznat za Vykupitele.“ (DA 404; TV 257)

Ježíš muži zázračně navrátí sluch a umožnil mu zřetelně mluvit. Jeho povzdech ilustruje hranice, které si Bůh dal v souvislosti se svobodnou vůlí každého člověka. Nikoho nebude do ničeho nutit. Všichni lidé se mohou svobodně rozhodnout, koho chtějí nechat vést svůj život – Knížete života, nebo knížete temnoty. Ježíš mohl neslyšícímu uzdravit sluch, mohl mu „otevřít uši“, ale nemohl přimět hluché srdce, aby se otevřelo a přijalo Mesiáše.

Tento krátký příběh ukazuje, co může Bůh udělat pro ty, kteří se na něho s důvěrou obrátí. Možná máš osobní zkušenost s jakousi ostýchavostí či zdrženlivostí při sdílení své víry. Možná jsi měl pocit, že máš svázaný jazyk a nevíš, co přesně říct. Záznak v tomto příběhu přináší povzbuzení, že Ježíš může otevřít naše uši, abychom byli vnímaví k potřebám druhých a uměli se podělit o připravené slovo, které je povzbudí na jejich cestě k Bohu.

Aplikace

Schopnost poslouchat a mluvit jsou dary, které jsme obdrželi od Boha. Jak je využíváš?

POZOR NA ZKAŽENÝ CHLĚB

¹⁴Zapomněli si vzít s sebou chleby; na lodi měli jen jeden chléb. ¹⁵Domlouval jim: „Hledte se varovat kvasu farizeů a kvasu Herodova!“ ¹⁶I začali mezi sebou rozmlouvat, že nemají chleba. ¹⁷Když to Ježíš zpozoroval, řekl jim: „Proč mluvíte o tom, že nemáte chleba? Ještě nerozumíte a nechápáte? Je vaše mysl zatvrzelá?“ (Mk 8,14–17)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 8,11–13**. Jaký přístup farižeů Ježíše hluboce zklamal?

Proč by Ježíš nemohl prokázat svou božskou moc a přesvědčit tyto kritiky a pochybovače? Problém se táhne již od konce **Mk 3**, kde Ježíš mluví o hříchu proti Duchu svatému. Pokud si někdo ucpává uši a zakrývá oči, nepřesvědčí ho ani další zázrak, ani další znamení z nebe. Odmítl by je stejně jako všechny předchozí. Pokud je někdo rozhodnutý nevěřit, nepřesvědčí ho ani zázrak.

Přečti si text **Mk 8,14–21**. Na co zapomněli učedníci? Co je hlavní myšlenkou Ježíšových slov v tomto příběhu?

Ježíš využívá příležitosti, aby varoval učedníky před nebezpečím „kvasu farizeů a kvasu Herodova“ (Mk 8,15). Tímto „kvasem“ má na mysli jejich učení (viz **Mt 16,12**).

Učedníci však Ježíšova slova zprvu vůbec nechápali. Domnívali se, že mluví o vyhýbání se nákupu doslovného, kynu-

tého chleba. Jako při jiných příležitostech, i nyní se Ježíš snaží učedníky poučit, aby pochopili jeho výstrahu. Tentokrát to dělá prostřednictvím celé řady otázek, z nichž některé jsou řečnické. Ježíš tak vyjadřuje své zklamání, že učedníci stále nechápou, v čem spočívá jeho poslání. Ježíšova slova připomínají to, co již dříve řekl o cizincích, kteří nerozumí (**Mk 4,10–12**). Jeho silná slova mají učedníky probudit z duchovní letargie.

Otázky, které Ježíš klade učedníkům, jsou jednoduché. Ptá se na fakta (**Mk 8,19,20**): kolik košů zbytků sesbírali po nasycení pěti tisíců (**Mk 6,30–44**) a čtyř tisíců (**Mk 8,1–10**). Těmito otázkami se je zjevně snaží přivést k pochopení, že nedostatek zdrojů nikdy a za žádných okolností nebude pro Ježíše problémem. Jeho poslední otázka v této části je opět řečnická: „Ještě nechápáte?“ (**Mk 8,21**). Zdá se to nepochopitelné, když si uvědomíme, co všechno už s Ježíšem viděli a zažili.

Aplikace

Co můžeš udělat pro to, abys měl své srdce a svou mysl otevřené pro Boha a jeho lásku? Uvažuj o všech důkazech, které jsme obdrželi o Bohu a o jeho lásce. Proč je přesto tak snadné často sklouznout k pochybnostem?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 42. kapitolu „Ježíš a tradice“ (DA 395–409; TV 250–252), 43. kapitolu „Kananejská žena“ (DA 395–409; TV 253–256) a 44. kapitolu „Pravé znamení“ (DA 395–409; TV 257–261) z knihy *Touha věků*.

„Tento zákeřný a klamný hřích je rozšířen i mezi dnešními křesťany. Skryté touhy po vlastním vyvýšení, sebeuspokojení a lidském uznání často narušují naši službu Kristu i naše vzájemné vztahy. Sebeláska a přání jít snadnější cestou, než nám Bůh určil, vede k tomu, že lidé nahrazují Boží zásady svými naukami a tradicemi. Kristus varoval učedníky: *„Mějte se na pozoru před kvasem farizeů.“* (L 12,1)

Kristovo náboženství je ryzí a upřímné. Horlivost pro Boží slávu může v člověku probudit jediné působení Ducha svatého. Jedině Boží moc dokáže překonat sobectví a pokrytectví. Změna v tomto ohledu je známkou jejího působení. Když víra vytlačuje z našeho srdce sobectví a přetvářku a vede nás k tomu, abychom usilovali o Boží slávu, a ne o svoji vlastní, můžeme si být jisti, že je pravá. Hlavní zásadou Kristova života bylo: *„Otče, oslav své jméno!“* (J 12,28) Budeme-li jej následovat, stanou se tato slova i naším životním krédem. *„Vybízí nás, abychom žili, tak, jak žil on.“* Podle toho víme, že jsme ho poznali, jestliže zachováváme jeho přikázání.“ (1J 2,6.3)“ (DA 409; TV 261)

Otázky k rozhovoru

1. Co nám může pomoci zachovávat si čisté srdce?
2. Kdo jsou „nečistí“ lidé ve vašem okolí? Co můžete udělat, abyste je přitáhli k evangeliu?
3. Co můžete udělat, abyste nějakým jednoduchým způsobem sdíleli evangelium se svými bližními?
4. Přečtěte si text Mk 8,1–10 o nasycení čtyř tisíců. Změní se nějak výklad tohoto příběhu, pokud bychom si uvědomili, že šlo pravděpodobně o pohany? Mělo, nebo nemělo by to ovlivnit naše chápání příběhu? Proč?
5. Jak se můžeme aktivně chránit před povyšováním, které je součástí naší hříšné přirozenosti?

Ježíš učí učedníky I.

MAREK 8,22–9,50

Texty na tento týden

Mk 8,22–38; Mt 20,29–34; J 12,25; Mk 9,1–50; Mal 4,5,6; L 9,30,31

Základní verš

„Zavolal k sobě zástup s učedníky a řekl jim: ‚Kdo chce jít se mnou, zapřít sám sebe, vezmí svůj kříž a následuj mne.“ (Mk 8,34)

První polovina Evangelia podle Marka se zaměřuje na to, kdo je Ježíš. Jeho mocné učení a působivé zázraky ukazují stejným směrem: On je Mesiáš. V polovině evangelia nastává zvrat, když se Ježíš zeptá učedníků, za koho ho považují oni.

Petr odpoví na tuto otázku velmi jasně a přesvědčivě (Mk 8,27–30). Hned nato začne Ježíš vysvětlovat, kam směřují jeho kroky jako Mesiáše. My dnes víme, že jeho cílem byl kříž.

Od závěru osmé kapitoly až do konce desáté kapitoly se Ježíš zaměřuje na vyučování svých učedníků během různých cest. V těchto kapitolách se nacházejí i jeho předpovědi o kříži. Po nich bude následovat vysvětlení toho, co znamená být učedníkem. Jedná se o velmi důležitá naučení, která jsou aktuální i dnes.

V této části Evangelia podle Marka (Mk 8,22–10,52) se setkáme s uzdravením dvou různých slepců. Jedno uzdravení se nachází v polovině osmé kapitoly (Mk 8,22–26), druhé v závěru desáté kapitoly (Mk 10,46–52). Tyto zázraky ilustrují, že učednictví má duchovní rozměr, který v sobě zahrnuje pochopení, kdo Ježíš je a kam směřuje. Tak jako jeho učení před dvěma tisíci lety oslovilo a formovalo dvanáct učedníků, tak mění i dnešní učedníky a učí je, že součástí následování Ježíše je obětování se a že zároveň takové následování přináší velkou odměnu.

Osnova lekce

Osmá a devátá kapitola nás přivádí do druhé části Markova evangelia, v níž se Ježíš (směřující nyní do Jeruzaléma) bude věnovat tomu, aby učedníky naučil, co je smyslem jeho služby a co znamená být jeho následovníkem.

- Mk 8,22–30: „Prohlédnutí“ slepce i učedníků (neděle)
- Mk 8,31–38: Naučení o tom, co znamená následovat Ježíše (pondělí)
- Mk 9,1–29: Proměnění na hoře a vysvobození posedlého (úterý)
- Mk 9,30–41: Naučení o opravdové velikosti (středa)
- Mk 9,42–50: Naučení o zodpovědnosti za druhé (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

VIDĚT NAPROSTO JASNĚ

²⁴On pozvedl oči a řekl: „Vidím lidi, vypadají jako stromy, a chodí.“²⁵Potom mu znovu položil ruce na oči; slepý prohlédl, byl uzdraven a viděl všechno zcela zřetelně. ²⁶Ježíš ho poslal domů a přikázal mu: „Ale do vesnice nechod!“ [...]

²⁹Zeptal se jich: „A za koho mě pokládáte vy?“ Petr mu odpověděl: „Ty jsi Mesiáš.“³⁰I přikázal jim, aby nikomu o něm neříkali. (Mk 8,24–26.29.30)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 8,22–30**. Proč Ježíš potřeboval k uzdravení slepého dva doteky? Jaké poučení vyplývá z tohoto příběhu?

Evangelia uvádějí několik textů o nevidomých, které Ježíš uzdravil. Kromě dnešního textu nacházíme u Marka také záznam o uzdravení Bartimaia (Mk 10,46–52). Matouš hovoří o uzdravení dvou slepců (Mt 20,29–34) a J 9 vypráví příběh o tom, jak Ježíš uzdravil člověka slepého od narození, kterého poslal, aby se umyl v rybníku Siloe.

Náš dnešní příběh je však v mnohém jedinečný. Objevuje se pouze u Marka a je to jediný Ježíšův zázrak, který k dokonalému uzdravení vyžaduje dva činy. Součástí příběhu je citlivě působící detail, že Ježíš vzal muže za ruku a vyvedl ho ven za vesnici (Mk 8,23). Z Ježíše vyzařuje soucit s mužem a pochopení pro jeho utrpení.

Ale proč dva doteky? Jelikož jde o jediný zázrak, který zahrnuje dva doteky, nezdá se pravděpodobné, že by při tom prvním Ježíši nestačila jeho moc. V tomto případě jde spíše o „hrané podobenství“, které ilustruje, jak někdy trvá delší dobu, než se u člověka rozvine duchovní vidění. Takový výklad

potvrzuje literární zpracování perikopy. Ježíšovo vyučování učedníků o jeho smrti a vzkříšení je zde orámováno uzdravením jednoho nevidomého na začátku a druhého na konci. Obnovení zraku se stává metaforou pro vnímavé a chápavé učednictví.

Učitelé milují otázky. Často jsou klíčem k žákovu pochopení. V této pasáži nastává v Evangelii podle Marka zlom. Potvrzují to tři charakteristiky:

1. Ježíš se ptá svých učedníků, za koho ho považují. To nikdy předtím neudělal.
2. Petr je první osobou, která není posedlá démonem, a přesto prohlašuje, že Ježíš je Mesiáš.
3. Hned po zjevení, kdo Ježíš je, začíná Učitel vysvětlovat, že směřuje ke kříži.

Proč Ježíš vyzývá své učedníky, aby nikomu neříkali, že je Mesiáš? Může se zdát, že taková výzva je v rozporu s myšlenkou nastolení Božího království. V Ježíšových dnech se však „mesiáš“ zmiňoval především v politickém kontextu. Měl svrhnout římskou nadvládu a vysvobodit Izrael z područí cizí mocnosti. Ježíš se nechtěl stát a ani se nestal takovým „mesiášem“. To je také důvod, proč učedníky vybízí, aby mlčeli o jeho identitě.

Aplikace

Kdy může nastat situace, že je lepší mlčet a nešířit některé informace, i když jsou pravdivé?

CENA UČEDNICTVÍ

³⁴Zavolal k sobě zástup s učedníky a řekl jim: „Kdo chce jít se mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne. ³⁵Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mne a pro evangelium, zachrání jej. ³⁶Co prospěje člověku, získá-li celý svět, ale ztratí svůj život?“ (Mk 8,34–36)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 8,31–38**. Co Ježíš říká o ceně za následování Krista?

Učedníci dospěli ve vztahu k Ježíši k rozhodujícímu bodu. Od nynějška vědí, že je Mesiáš. Čtenáři Marka to však vědí už od úplného začátku knihy (Mk 1,1), a proto mají oproti často zmateným a tápajícím učedníkům výhodu.

Když Ježíš poprvé povolal učedníky, řekl jim, že je učiní rybáři lidí (Mk 1,17). Nezmínil žádné problémy ani možné potíže. Ale teď, když už opravdu vědí, kdo je, odhaluje jim cíl svého poslání – že je nutné, aby hodně trpěl, byl zavržen a zabit, a nakonec po třech dnech vstal z mrtvých.

Pro učedníky je to nesmírně šokující zpráva! Petr, který právě vyznal, že Ježíš je Mesiáš, si ho vezme stranou a začne mu vyčítat, že říká takové věci. Autor popisuje celý příběh formou nepřímé řeči. Až na konci nechá promluvit přímo Ježíše: „Jdi mi z cesty, satane; tvé smýšlení není z Boha, ale z člověka!“ (Mk 8,33). Tato slova musela Petra nesmírně zabolet. Ježíš nazývá Petra

satánem a říká mu, aby mu nestál v cestě, protože takové myšlenky nejsou v souladu s Boží vůlí.

„Petrova slova nemohla Ježíši v jeho těžké situaci pomoci ani jej potěšit. Nebyla v souladu s plánem milosti, který Bůh připravil pro ztracený svět, ani s učením o oběti, které přišel Kristus představit na svém vlastním životě.“ (DA 415; TV 266)

Ježíšovi následovníci jsou povoláni ke stejnému cíli jako on – přijmout kříž a následovat ho. Ukřížování bylo v Římské říši nejkrutějším, nejohroživějším a nejvíce ponižujícím způsobem popravky. Každý se chtěl křížem vyhnout. Proč by tedy někdo měl chtít nést kříž jako symbol své oddanosti Ježíši?

Ježíš vysvětluje nejen cenu učednictví, ale také jeho velký význam. V paradoxu křesťanské víry se ztráta života stává způsobem, jak jej získat. Naproti tomu snaha získat celý svět, ale přijít o věčný život, působí absurdně. Elegantně to vyjádřil misionář Jim Elliott ve svém deníku ze dne 28. října 1949: „Není hlupák ten, kdo se vzdává toho, co si nemůže nechat, aby získal to, o co nemůže přijít.“

Aplikace

„Kdo miluje svůj život, ztratí jej; kdo nenávidí svůj život v tomto světě, uchrání jej pro život věčný“ (J 12,25). Jakou osobní zkušenost máš s těmito slovy?

NA HOŘE PROMĚNĚNÍ A POD NÍ

²Po šesti dnech vzal s sebou Ježíš jen Petra, Jakuba a Jana a vyvedl je na vysokou horu, kde byli sami. A byl proměněn před jejich očima. ³Jeho šat byl zářivě bílý, jak by jej žádný bělič na zemi nedovedl vybělit. ⁴Zjevil se jim Eliáš a Mojžíš a rozmlouvali s Ježíšem. [...]

²³Ježíš mu řekl: „Můžeš-li! Všechno je možné tomu, kdo věří.“ ²⁴Chlapcův otec rychle vykřikl: „Věřím, pomoz mě nedověře.“ (Mk 9,2–4.23.24)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 9,1–13**. Čeho byli svědky Petr, Jakub a Jan během noci strávené na hoře?

Ježíšova předpověď, že „někteří z těch, kteří tu stojí, neokusí smrti, dokud nespatří Boží království přicházející v moci“ (Mk 9,1), se naplnila během několika dní, kdy vzal Petra, Jakuba a Jana na vysokou horu. Ze všech učedníků vzal jen tyto tři, aby byli svědky jeho proměnění ve slávě nebeského království.

Elijáš a Mojžíš přicházejí z nebeských výšin, aby si povídali s Ježíšem. Lukáš poznamenává, že mluvili o Ježíšově „odchodu“ (řecky *exodos*), který se měl brzy uskutečnit v Jeruzalémě (L 9,30.31). Tato scéna naplněná nebeskou slávou má v sobě obsažené poselství o Ježíšově smrti na kříži (srovnej s Mk 9,9). Právě tato zkušenost měla posílit naději učedníků, až uvidí, že Ježíš je ukřižován.

Po návratu z hory se následující ráno tři učedníci Ježíše ptají na učení farizeu o příchodu Elijáše. Tato myšlenka je pravděpodobně spojena s očekáváním, že před příchodem Mesiáše se nejprve objeví Eliáš (porovnej s Mal 4,5.6). Ježíš odpovídá, že Eliáš už přišel. Těmito slovy odkazuje na Jana

Křtitele. Tak jako byl zabit Jan, i Ježíš zemře rukama nepřátel pravdy, ale po třech dnech vstane z mrtvých.

Po noci naplněné nebeskou slávou se na úpatí hory odehrála scéna naplněná smutkem a nepochopením (viz **Mk 9,14–29**). Devět učedníků se setkalo s chlapcem posedlým demony, ale nedokázali ho uzdravit. Když na scénu přichází Ježíš, rozběhne se k němu velký zástup lidí – učedníci, zákoníci a mnoho přihlížejících. Problém se týká „zlého ducha“, který má nad chlapcem moc. Zdá se, že Ježíš se nezvykle dlouho vpytvává na podrobnosti této posedlosti. Na otce už je to moc a vyhrkne: „Ale můžeš-li, slituj se nad námi a pomoz nám“ (Mk 9,22).

Ježíš velmi citlivě vnímá, co se odehrává, a v otcových slovech zachytil vyjádření pochybností. Ježíšova odpověď je reakcí na tyto pochybnosti. Jeho slova lze parafrázovat takto: „Jak to myslíš, když říkáš: ‚můžeš-li‘“ (Mk 9,23)? Najednou jako blesk z čistého nebe projede otcem myšlenka, že problém nemá jen jeho syn, ale i on. Má pochybnosti a nedostatek víry. A to by dokonce mohlo vést k tomu, že jeho syn nebude uzdraven. Zoufalý otec se chytá Ježíšova milosrdenství se slovy hodnými zapamatování: „Věřím, pomoz mě nedověře“ (Mk 9,24). Po těchto slovech Ježíš chlapce uzdravuje.

Aplikace

Byl jsi někdy vystaven situaci, kdy jsi i ty volal: „Věřím; pomoz mě nedověře“? Kdy to bylo? Co ses z toho naučil?

KDO JE NEJVĚTŠÍ?

³⁵Ježíš usedl, zavolal svých Dvanáct a řekl jim: „Kdo chce být první, buď ze všech poslední a služebník všech.“ ³⁶Pak vzal dítě, postavil je doprostřed nich, objal je a řekl jim: ³⁷„Kdo přijme jedno z takových dětí v mém jménu, přijímá mne; a kdo mne přijme, nepřijímá mne, ale toho, který mě poslal.“ (Mk 9,35–37)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 9,30–41**. Co mají společného a v čem se liší první dvě Ježíšovy předpovědi o jeho smrti a zmrtvýchvstání (viz Mk 8,31)? Jaký spor vznikl mezi učedníky? Jak ho Ježíš řeší?

V první předpovědi Ježíš mluví o těch, kteří ho odmítnou a zabijí. V druhé předpovědi Ježíš přidává informaci, že bude zrazen. Neoznačuje konkrétně svého zrádce, ale čtenář už ví, kdo jím je, protože autor evangelia ho ztotožňuje již na začátku s Jidášem (viz Mk 3,19). Ježíš opět mluví o svém zabití a následném vzkříšení po třech dnech. Zdá se však, že učedníci se o podrobnosti této předpovědi zajímají ještě méně než při první předpovědi. Nevídaná zpráva nevyvolá diskuzi.

Při své první předpovědi se Ježíš nacházel na sever od Galilejského moře, nedaleko Cesareje Filipovy (Mk 8,27). Při této druhé předpovědi prochází Galileou (Mk 9,30) a vchází do města Kafarnaum (Mk 9,33). Docela dobře si proto umíme představit jeho cestu ze severu na jih. Do města však vstupuje sám, protože dvanáct učedníků zůstává pozadu. Když se opět setkají, Ježíš se učedníků ptá, o čem si během cesty

povídali. Všichni jsou potichu, což je jasné znamení, že jim je jeho otázka nepřijemná. Jsou jako malé děti přistižené při něčem, o čem vědí, že je špatné. Učedníci se totiž dohadovali, kdo z nich je nejdůležitější. Ne každý je ochoten si to přiznat, ale otázku, kdo je nejdůležitější či největší, si klademe všichni. V Božím království však tato otázka zní přesně naopak.

Ježíš odpovídá na problém ve dvou krocích. Nejprve jasně říká, že pokud chce být někdo první (největší), musí se stát služebníkem. Potom Ježíš ilustruje svou myšlenku skutkem. Nedaleko zřejmě stálo dítě a poslouchalo. Ježíš dítě vzal a postavil ho do středu skupiny. Možná se dítě cítilo nejistě, proto Ježíš dítě objal. Pak svým učedníkům vysvětluje: „Kdo přijme jedno z takových dětí v mém jménu, přijímá mne; a kdo mne přijme, nepřijímá mne, ale toho, který mě poslal“ (Mk 9,37). Tak spojuje malé dítě se samotným Bohem. Ukazuje, že pomoc těm, kteří konají křesťanskou službu, dokonce i v malých věcech, nezůstane v nebi bez povšimnutí.

Jan se pak ptá na cizince, kteří v jeho jménu vyhánějí demony. Nezdá se to ani jemu, ani ostatním učedníkům. Ježíš je však učí důležitou lekcí: „Kdo není proti nám, je pro nás“ (Mk 9,40).

Aplikace

Jaká je biblická myšlenka důležitosti a velikosti v protikladu k představám světa? O jaký druh velikosti usiluješ ty?

ZDRAVÍ LIDÉ V PEKLE?

⁴²Kdo by svedl k hříchu jednoho z těchto nepatrných, kteří ve mne věří, lépe by mu bylo, kdyby mu dali na krk mlýnský kámen a hodili ho do moře. ⁴³Svádí-li tě k hříchu tvá ruka, utni ji; lépe je pro tebe, vejdeš-li do života zmrzačen, než abys šel s oběma rukama do pekla, do ohně neuhastitelného. (Mk 9,42.43)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 9,42–50**. Co je hlavní myšlenkou Ježíšových slov v těchto verších?

Na první pohled se může zdát, že je tato pasáž sbírkou nesourodých Ježíšových výroků, které jsou pospojovány bez jakéhokoli smyslu. Při bližším pohledu však zjistíme, že každý následující výrok nějakým způsobem souvisí s tím předchozím. V pasáži se zmiňují tři hlavní pojmy, které postupně rozvíjejí Ježíšovo učení: „svést ke hříchu“, „oheň“ a „sůl“.

Jeho první výrok o „nepatrných“ se týká nově věřících. Učitelé a vůdci mají v Božím království za úkol postarat se o nově obrácené lidi se zvláštní péčí. Takový postoj navazuje na starozákonní etiku péče o ty nejslabší ve starověké společnosti – vdovy, sirotky a cizince. Pro zdůraznění tohoto tématu Ježíš používá hyperbolu, že by bylo lepší utopit se v moři než způsobit hřích jednoho z těchto „nepatrných“.

Myšlenka „svést k hříchu“ zabírá v tomto odstavci nejdlejší část. Před čtenářem stojí dvě hádanky. Za prvé, opravdu Ježíš vede lidi k tomu, aby si utali ruku či nohu nebo si vyloupili oko? Za druhé, opravdu přichází s učením o věčně hořícím pekle?

Na první otázku musí zaznít rozhodné „ne“. Ježíš neučí mrzačení. Takovou pra-

xi judaismus odmítal (porovnej Dt 14,1; 1Kr 18,27.28). Ježíš používá hyperbolu (přehánění, zveličení), aby vyjádřil důležitost svých slov. Je-li hrozná byt jen představa ztráty ruky, nohy nebo oka, o co větší pohromou by mělo být pro křesťana zhřešit!

I na druhou otázku je třeba odpovědět záporně. Ne, Ježíš neučí o věčně hořícím pekle. Jak to víme? První pasáž obsahuje určitý komický efekt. Vykresluje před námi obraz lidí, kteří vstupují do nebeského města s jedním okem, jednou nohou nebo jednou rukou. Jak by pak vypadal zástup lidí směřujících do pekla? Nemělo by to být právě naopak? Opravdu se do pekla dostanou zdraví, zatímco do nebe bez končetin a slepí? Tato představa je až komická. Pokud takové vážné téma vyznívá směšně, je zřejmé, že Ježíš ke zdůraznění svých slov používá hyperbolu. Hřích je třeba brát natolik vážně, že by bylo lepší přijít o ruku, nohu nebo oko než zhřešit.

Pokud jde o to, zda je peklo věčné, je třeba říci, že věčné jsou jeho důsledky, nikoli samotný oheň pekla. „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3,16; zvýraznění přidáno). Ti, kdo jsou ztraceni, neboří navždy; místo toho zahynou navždy – a v tom je obrovský rozdíl!

Aplikace

Která tvá slova nebo skutky by mohla nově obráceného člověka svést k hříchu? Proč? Na co je třeba dávat si pozor?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 47. kapitolu „Pod horou proměnění“ (DA 426–446; TV 273–276) a 48. kapitolu „Rozhovory s učedníky“ (DA 426–446; TV 277–284) z knihy *Touha věků*.

„Slávu předchází pokora. Na důležitá místa mezi lidmi vyvyšují nebesa takové jedince, kteří se – jako Jan Křtitel – dokážou pokořit před Bohem. Učedník s dětskou upřímností a otevřeností je v práci na Božím díle neúspěšnější. Nebesa spolupracují s každým, kdo nehledá vlastní slávu a usiluje o záchranu druhých.“ (DA 436; TV 280)

„Nikoho, kdo věří v Krista, nemáme zlehčovat, i když je jeho víra slabá a následuje Ježíše nejistým krokem dítěte. Všemi přednostmi, které nám Bůh dal, ať už je to vzdělání, dobré způsoby, ušlechtilost, křesťanská výchova či náboženská zkušenost, máme podle svých možností sloužit těm, kterým se těchto darů nedostalo. Jsme-li silní, máme podírat slabší. Andělé slávy mají tvář nebeského Otce stále před sebou a s radostí slouží jeho dětem. Zvláštní péči věnují ustrašeným lidem, kteří mají potíže se svými povahovými nedostatky. Andělé jsou vždy tam, kde je jich nejvíce potřeba, pomáhají lidem, kteří svádějí těžké boje se svým vlastním ‚já‘ a žijí v těžkých podmínkách. Praví Kristovi následovníci s nimi v této službě spolupracují.“ (DA 440; TV 282.283)

Otázky k rozhovoru

1. Přečtěte si ještě jednou text Mk 8,27–29. Kdy a jak vyznáváte druhým svou víru v Ježíše jako svého Spasitele?
2. Jaká je správná rovnováha mezi zážitkem společenství s Kristem na hoře proměnění a obyčejnou zkušeností služby lidem v nouzi?
3. Ve třídě diskutujte o odpovědi na aplikační otázku o „důležitosti“ a „velikosti“ z části na středu. Jaký je podle vás rozdíl mezi tím, jak vnímá velikost svět, a jak ji vnímá Bůh? Mohli byste uvést příklady lidí, které sice svět obdivuje a považuje za „velké“, ale je dost možné, že Bůh má jiný názor? A naopak, znáte lidi, které svět přehlíží, ale Bůh je může považovat za „velké“? Co nám tento rozdíl říká o pokřiveném vnímání hodnot, které vyznává tento svět?
4. Proč se potřebujeme naučit brát hřích vážně?

Ježíš učí učedníky II.

MAREK 10. KAPITOLA

Texty na tento týden

Mk 10, Gn 1,27; Gn 2,24; Ga 4,1.2; Ř 6,1–11; Iz 11,1–16

Základní verš

„Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“ (Mk 10,45)

Tento týden budeme studovat 10. kapitolu Evangelia podle Marka. Tím ukončíme důležitou část, ve které Ježíš připravuje své učedníky k pochopení podstaty kříže. První polovina kapitoly se zabývá samotnými učedníky. Druhá polovina se věnuje otázkám, které jsou důležité pro učednictví, ale nahlíží na ně optikou těch, kteří se dostávají do kontaktu s Ježíšem. Farizeové přicházejí a hádají se s ním na téma rozvodu, rodiče přinášejí své děti, aby jim Ježíš požehnal, bohatý mládenec se ptá na věčný život a slepý se ptá na zrak.

Tato kapitola obsahuje důležitá naučení o tom, co znamená následovat Ježíše, a to zejména v souvislosti s praktickými otázkami každodenního života, mezi něž patří manželství, děti, postoj k bohatství, odměna a cena za jeho následování. Kapitola vrcholí uzdravením druhého nevidomého (Mk 10,46–52; porovnej s Mk 8,22–26). Toto uzdravení tvoří závěr celé části (Mk 8,22–10,52) a zároveň ilustruje, jaká je cena následování Ježíše a k čemu může toto následování vést.

To vše připravuje Ježíšovy následovníky na výzvy, které s sebou přináší učednictví. A to bez ohledu na to, zda se jedná o učedníky žijící před dvěma tisíci let, nebo dnes, ve 21. století.

Osnova lekce

Při studiu desáté kapitoly uvidíme (podobně jako v předchozí lekci), jakým způsobem učil Ježíš své učedníky o zásadách svého království a o tom, co znamená být jeho učedníkem.

- Mk 10,1–12: Ježíšovo učení o manželství (neděle)
- Mk 10,13–16: Ježíšovo učení o dětech (pondělí)
- Mk 10,17–31: Ježíšovo učení o životních prioritách (úterý)
- Mk 10,32–45: Ježíšovo učení o opravdové službě (středa)
- Mk 10,46–52: Uzdravení slepého – získání nového učedníka (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

BOŽÍ PLÁN PRO MANŽELSTVÍ

²Tu přišli farizeové a zkoušeli ho: ptali se ho, je-li muži dovoleno propustit manželku. ³Odpověděl jim: „Co vám ustanovil Mojžíš?“ ⁴Řekli: „Mojžíš dovolil napsat rozlukový lístek a propustit.“

⁵Ježíš jim řekl: „Pro tvrdost vašeho srdce vám napsal toto ustanovení. ⁶Od počátku stvoření, Bůh učinil člověka jako muže a ženu; ⁷proto opustí muž svého otce i matku a připojí se k své manželce, ⁸a budou ti dva jedno tělo; takže již nejsou dva, ale jeden. ⁹A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuje!“ (Mk 10,2–9)

Osobní studium

Přečti si **Mk 10,1–12** a porovnej s **Gn 1,27** a **Gn 2,24**. Jaká past se skrývala v otázce farizeů ohledně rozvodu? Jaké ponaučení dal Ježíš ve své odpovědi?

V této pasáži se farizeové ptají Ježíše, zda je dovoleno, aby se muž rozvedl se svou manželkou. Farizeové považovali rozvod za zákonný. Lišili se jen v otázce důvodů, pro které bylo možné rozvod legitimizovat. V zásadě existovaly dva přístupy představované následovníky dvou velkých rabinů – Šamaje a Hilela. Šamajovi následovníci vykládali Tóru přísněji a podle nich mohli být příčinami rozvodu jen bezdětnost, materiální či citové zanedbávání nebo manželská nevěra. Hilelovi následovníci byli mnohem shovívavější a umožňovali rozvod téměř z jakéhokoli důvodu, ačkoli jejich proces rozvodu byl mnohem složitější, což mnohé v konečném důsledku od rozvodu odrazovalo.

Může se proto zdát neobvyklé, že farizeové kladou Ježíši obecnou otázku, zda je rozvod vůbec přijatelný. Na pozadí této otázky se však skrývalo spiknutí, které mělo dostat Ježíše do problémů s Herodem Antipou. Ten byl vládcem regionu na východ od Jordánu, kde se Ježíš právě tehdy nacházel. Antipas

se totiž rozvedl se svou manželkou a oženil se s Herodiadou, manželkou svého bratra. Herodes nechal setnout Jana Křtitele pro jeho výčitky související s tímto nezákonným vztahem (viz **Mt 14,1–12**).

Ježíš odpovídá protiotázkou. Ptá se farizeů, co v této věci přikázal Mojžíš. Farizeové se ve své odpovědi odvolávají na text **Dt 24,1–4**, který popisuje konkrétní případ nového manželství po rozvodu. Izraelité v Mojžíšových dnech už praktikovali rozvod. Judikatura popsaná v Dt 24 měla poskytovat ženě ochranu. Ale v Ježíšových dnech toto učení Hilelova škola překroutila, aby se usnadnil rozvod téměř z jakéhokoli důvodu. Zákon, který měl ženu chránit, se tedy používal k jednoduššímu ukončení manželství a zbavení se nechtěné ženy.

Namísto diskuze o judikatuře v Dt 24 se Ježíš odvolává na původní Boží ideál pro manželství, jak ho vyjadřuje Gn 1 a 2. Poznává, že na počátku Bůh stvořil muže a ženu (Gn 1,27), dva jednotlivce. Potom spojuje tuto pravdu s myšlenkou, že muž opustí své rodiče a připojí se ke své manželce a stane se jedním tělem (Gn 2,24). Tento koncept jednoty se stává základem Ježíšova potvrzení manželského svazku. Co Bůh spojil, to by lidé neměli rozdělovat.

Aplikace

Co může vaše sborové společenství udělat pro posílení vašich manželství? Jak pomáháte těm, kterým se manželství rozpadlo?

JEŽÍŠ A DĚTI

¹³Tu mu přinášeli děti, aby se jich dotkl, ale učedníci jim to zakazovali. ¹⁴Když to Ježíš uviděl, rozhněval se a řekl jim: „Nechte děti přicházet ke mně, nebraňte jim, neboť takovým patří království Boží. ¹⁵Amen, pravím vám, kdo nepřijme Boží království jako dítě, jistě do něho nevejde.“ ¹⁶Objímal je, vzkládal na ně ruce a žehnal jim. (Mk 10,13–16)

Osobní studium

Co udělal podle úvodních veršů Ježíš pro ty, kteří k němu přinášeli děti (Mk 10,13–16)?

Děti byly ve starověkém světě považovány za velmi důležité. V kultuře, kde dominovali muži, se velký důraz kladl na chlapce. Narození a dětství však nebylo vůbec jednoduché. Bez moderní lékařské péče existovalo velké riziko související nejen s těhotenstvím a porodem, ale také s prvními lety života dětí. Mnohé kultury používaly tradiční léky a amulety na ochranu zranitelných maličkých před zlými silami.

Přestože děti byly žádané a důležité, ve skutečnosti měly velmi nízké sociální postavení – podobně jako otroci (Ga 4,1.2). V řecko-římském světě byly děti s tělesným postižením nebo nechtěné děti ponechány svému osudu, nebo dokonce hozeny do řeky. Chlapci měli větší cenu než dívky. Někdy byly tyto opuštěné děti „zachráněny“, jen aby je vychovali a prodali jako otroky.

Zdá se, že učedníci nepochopili Ježíšova slova v předchozí kapitole o tom, že přijímáním dětí přijímáme i Ježíše (Mk 9,33–37). Nyní kárají ty, kteří přinášejí děti k Ježíši,

aby jim požehnal. Učedníci mají možná pocit, že to není nedůležité a že Ježíš nebude mít na něco takového čas.

Velmi se však mýlili. Ježíše jejich jednání dokonce rozhněvalo. Marek ve svém evangeliu zaznamenává několik výrazných reakcí Ježíše na jednání lidí. Je jistě poučné, že jedna z jeho silných reakcí byla vůči lidem, kteří se snažili držet od něho děti co nejdál.

Důrazně trvá na tom, že učedníci nesmí dětem bránit na cestě k němu. Proč? Protože jim patří Boží království a člověk ho musí přijmout s postojem a pohledem dítěte. Jde pravděpodobně o odkaz na jednoduchou, bezvýhradnou důvěru v Boha.

„Nedopusťte, aby vaše nekřesťanská povaha představovala Pána Ježíše ve špatném světle. Neodvádějte od něj děti svou chladností a nevlídností. Nezavdávajte jim příčinu, aby měly pocit, že by se jim v nebi nelíbilo, kdybyste tam byli vy. Nemluvte o náboženství jako o něčem, čemu děti nemohou rozumět. Nejednejte tak, jako byste nechtěli, aby už v dětství přijaly Krista. Nevzbuzujte v nich nesprávný dojem, že Kristovo náboženství je ponuré a že chtějí-li přijít ke Spasiteli, musí se v životě vzdát všeho radostného.“ (MH 44; ŽNP 19)

Aplikace

Jak můžete lépe představit Ježíše dětem ve vašem okolí?

NEJLEPŠÍ INVESTICE

17Když se vydával na cestu, přiběhl k němu nějaký člověk a poklekl před ním a ptal se ho: „Mistře dobrý, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“ [...] 21Ježíš na něj s láskou pohleděl a řekl: „Jedno ti schází. Jdi, prodej všechno, co máš, rozdej chudým a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne!“ 22On po těch slovech svěsil hlavu a smuten odešel, neboť měl mnoho majetku. (Mk 10,17.21.22)

Osobní studium

Jaké klíčové informace o víře a ceně učednictví pro kohokoli, bohatého nebo chudého, se nacházejí v textu **Mk 10,17–31**?

Mládečcuv přístup naznačuje jeho upřímnost a úctu k Ježíši. Přiběhl, poklekl před ním a položil otázku, která je důležitá pro osud každého člověka: *Jaké požadavky musím splňovat, abych mohl získat věčný život?* Ježíš ve své odpovědi odkazuje na druhou tabulku Desatera. Muž opět projeví své nadšení. Říká, že to všechno zachovával od svého mládí.

Ze čtyř evangelií jen Marek poznamenává, že Ježíš si tohoto muže „zamiloval“ (ČSP, BK, B21). Na mužově nadšení je něco přitažlivého. Ježíš však zkouší jeho upřímnost žádostí, aby vše prodal a následoval ho. Muž odchází zarmoucený, protože má velký majetek. Ve skutečnosti přikázání nezachovával. Porušil hned to první, když si ve svém životě postavil na nejvyšší místo něco jiného než Boha. Jeho bohatství se mu stalo modlou.

Ježíš pak mluví o svůdné podstatě bohatství. Pro velké zvíře, jako je velbloud, je snazší projít malým otvorem jehly než pro bohatého člověka vstoupit do nebe.

Učedníci jsou ohromeni Ježíšovýmí slovy a diví se, kdo tedy může být spasen. Nejdůležitější Ježíšův výrok v této části je ve verši **Mk 10,27**: „U lidí je to nemožné, ale ne u Boha; vždyť u Boha je možné všechno.“

Tento text se zdá být příhodným místem k ukončení příběhu: do nebe se nemůžeme dostat sami; k tomu, abychom byli spaseni, potřebujete Boží milost.

Potom však Petr emotivně vyhrkne, že on a jeho přátelé opustili všechno, aby Ježíše následovali. Ježíš odpovídá, že cokoliv, co jsme zanechali, abychom ho následovali, není ničím ve srovnání s tím, co dostaneme nyní a „v přicházejícím věku“.

Hlavní myšlenka tedy zní: Kristova smrt řeší lidskou vinu. Kristova milost a jeho vzkříšený život jsou tím, co posiluje poslušnost jeho příkazů.

Aplikace

Přečti si text **Ř 6,1–11**. Jak tyto verše odhalují v našem životě Boží milost, která nás ospravedlňuje a dělá z nás nové lidi?

„MŮŽETE PÍT KALICH, KTERÝ JÁ PIJI?“

³⁵Přistoupili k němu Jakub a Jan, synové Zebedeovi, a řekli mu: „Mistře, chtěli bychom, abys nám učinil, oč tě požádáme.“ ³⁶Řekl jim: „Co chcete, abych vám učinil?“ ³⁷Odpověděli mu: „Dej nám, abychom měli místo jeden po tvé pravici a druhý po levici v tvé slávě.“ ³⁸Ale Ježíš jim řekl: „Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který já piji, nebo být pokřtěni křtem, kterým já jsem křtěn?“ (Mk 10,35–38)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 10,32–45**. Jak tyto verše ukazují přetrvávající neschopnost učedníků pochopit nejen Ježíšovo poslání, ale i podstatu toho, co znamená ho následovat?

Ježíš se na svých cestách stále více přibližuje k Jeruzalému. Během společného putování se stále více otevírá svým učedníkům a ukazuje jim, co se má v Jeruzalémě stát. Oni však jeho slovům buď nevěří, nebo je vědomě vytěšňují. Když Ježíš mluví o své smrti a o svém zmrtvýchvstání, je až zarážející, jak je konkrétní. Jeho slova však nebyla to, co chtěli učedníci slyšet, a tak je ve svém nitru odmítli.

Důkazem může být i jednání Jakuba a Jana. Přicházejí k Ježíši se soukromou žádostí. Ježíš se právem ptá na další podrobnosti a oni odpovídají, že chtějí sedět po jeho pravici a levici v jeho slávě. Je snadné odsoudit jejich požadavek jako sobectví. Tito dva muži však zasvětili svůj život službě Ježíši a jejich touhy možná nebyly úplně sobecké.

Ježíš se snaží učedníkům vysvětlit podstatu toho, čeho se vlastně dožadují. Ptá se, zda mohou pít jeho kalich nebo být pokřtěni jeho křtem. Jeho kalich bude kalichem utrpení v Getsemanské zahradě

a na kříži (srovnej s **Mk 14,36**) a jeho křest bude jeho smrtí a pohřbem (**Mk 15,33–47**). Tyto události jsou paralelní s jeho křtem zaznamenaným v Markovi 1.

Jakub a Jan to však nevidí a nechápou. Lehkovážně odpovídají, že mohou. Ježíš pak prorockými slovy předpovídá, že skutečně budou pít jeho kalich a budou pokřtěni jeho křtem. Jakub byl prvním z apoštolů, který zemřel mučednickou smrtí (**Sk 12,2**). Jan žil nejdéle z apoštolů a závěr života strávil ve vyhnanství na ostrově Patmos (**Zj 1,9**). Ježíš ukazuje, že o tom, kdo bude mít místo ve „slávě“, rozhoduje Bůh.

Jak reagovali ostatní učedníci na Ježíšovu odpověď? Ne příliš dobře. Čteme, že se začali „hněvat“ (**Mk 10,41**). V řeckém textu je použito stejné slovo *aganakteó* s významem „být rozzlobený, rozhořčený“, jako když se Ježíš zlobí na ty, kteří bránili dětem, aby k němu přišli (**Mk 10,14**).

Ježíš pak svolává učedníky, aby jim předal jednu z nejdůležitějších pravd. Ukázal, že zatímco pohanští vládcí využívají moc k osobnímu prospěchu, v Božím království musí být moc vždy použita k povznesení a pozhnání druhých. Ježíš jim ukazuje cestu jako Král Božího království. Čím? Tím, že dal svůj vlastní život jako výkupné. Něco takového jeho následovníci vůbec neočekávali.

Aplikace

Co pro křesťana znamená být „služebníkem“ druhých? Jak se tento princip projevuje při tvém každodenním setkávání s lidmi?

„CO CHCEŠ, ABYCH PRO TEBE UČINIL?“

⁴⁶Přišli do Jericha. A když vycházel s učedníky a s velkým zástupem z Jericha, seděl u cesty syn Timaiův, Bartimaioš, slepý žebřák. ⁴⁷Když uslyšel, že je to Ježíš Nazaretský, dal se do křiku: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ ⁴⁸Mnozí ho napomínali, aby mlčel. On však tím více křičel: „Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ ⁴⁹Ježíš se zastavil a řekl: „Zavolejte ho!“ I zavolali toho slepého a řekli mu: „Vzchop se, vstaň, volá tě!“ ⁵⁰Odhodil svůj plášť, vyskočil a přišel k Ježíšovi. ⁵¹Ježíš mu řekl: „Co chceš, abych pro tebe učinil?“ Slepý odpověděl: „Pane, ať vidím!“ ⁵²Ježíš mu řekl: „Jdi, tvá víra tě zachránila.“ Hned prohlédl a šel tou cestou za ním. (Mk 10,46–52)

Osobní studium

Jak Bartimaioš zareagoval na Ježíšův příchod (Mk 10,46–52)?

Při našem studiu Evangelia podle Marka jsme už říkali, že Ježíš většinou lidem bránil, aby jiným vyprávěli o něm a o jeho zázracích. V tomto příběhu se opět setkáváme s podobným motivem. Když Ježíš opouští Jericho, ocitne se v jeho blízkosti nevidomý muž, který žebřá na kraji cesty. Jakmile se dozví, že kolem prochází Ježíš, začne muž křičet: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ (Mk 10,47). V souladu s již zmiňovanou myšlenkou *odhalení a tajemství* jsou to tentokrát lidé kolem, kteří přebírají úlohu těch, kdo se snaží muže umlčet.

Bartimaioš se však nedá odradit. Čím více na něj lidé kolem naléhají, tím hlasitěji křičí: „Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ (Mk 10,48). Jeho slova jsou vyznáním víry v Ježíše jako Mesiáše a důvěry, že ho může uzdravit. *Titul „Syn Davidův“* měl v Ježíšových dnech dva významy: (1) odkazoval na obnovu vlády krále na izraelském trůnu (viz Iz 11; Jr 23,5,6; Jr 33,15; Ez 34,23,24; 37,24; Za 3,8; 6,12) a (2) ukazoval, že tato osoba bude uzdravovat a vyhánět zlé duchy.

Ježíš se zastaví a lidem řekne, aby slepého zavolali. Je příznačné, že když slepec přichází k Ježíši, shazuje svůj plášť. V Ježíšově době byli lidé s postižením na úplném dně společenského žebříčku – spolu s vdovami a sirotky. Šlo o jednotlivce na okraji společnosti, bez příjmu a v reálném ohrožení života. Plášť byl pro muže jedinou jistotou. Sloužil mu jako lůžko, příkryvka a ochrana současně. Vzdát se ho, zanechat ho kdesi bez dozoru, bylo projevem víry, naděje a jistoty, že Ježíš muže uzdraví.

A Ježíš nezklamal. Každý, kdo v evangelích přichází za Ježíšem s prosbou o pomoc, tuto pomoc vždy nachází. Ježíš klade Bartimaiovi stejnou otázku, jakou předtím položil Jakubovi a Janovi: „Co chceš, abych pro tebe učinil?“ (Mk 10,51; viz také Mk 10,36). Slepý bez váhání žádá, aby mohl vidět. A Ježíš ho hned uzdravuje. Odpovědí nyní již vidícího muže je, že Ježíše následuje na jeho cestě.

Příběh uzavírá část o učednictví, která je ohraničena dvěma příběhy o uzdravení nevidomých (viz Mk 8,22–26 a Mk 10,46–52). Tyto dva příběhy ilustrují, že učednictví znamená vnímat svět novými očima. Někdy možná ne hned úplně jasně, ale vždy to vede k následování Ježíše po cestě, kterou nám ukazuje.

Aplikace

Křičel jsi i ty někdy (doslovně nebo obrazně) na Ježíše: „Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ V jaké jsi byl tehdy situaci? Co se stalo? Co tě takové zkušenosti naučily?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 56. kapitolu „Ježíš a děti“ (DA 511–517; TV 326–329) a 57. kapitolu „Bohatý muž“ (DA 518–523; TV 330–333) z knihy *Touha věků*.

„Ježíš měl vždycky rád děti. Těšila ho jejich přítulnost a upřímná, bezprostřední láska. Vděčnost a chvála z jejich úst mu zněly jako hudba a povzbuzovaly jej, když byl vyčerpán ze styku se lstivými a pokryteckými lidmi. Svou laskavostí, vlídností a přívětivostí si Spasitel získával důvěru a lásku dětí všude, kam přišel.“ (DA 511; TV 326)

„Stejně jako tehdy onomu mladému muži, i dnes se může bohatým a vysoce postaveným lidem zdát, že zřící se pro Krista všeho, co mají, je příliš velká oběť. Pro všechny, kdo se chtějí stát Kristovými učedníky, však platí stejná pravidla. Částečnou poslušnost Bůh nemůže přijmout. Sebezapření je podstatou Kristova učení. Často bývá představováno a vyžadováno slovy, která se zdají být příliš tvrdá, ale člověk nemá jinou možnost záchrany než zbavit se všeho, co by narušilo celou jeho bytost.“ (DA 523; TV 332.333)

Otázky k rozhovoru

1. Jak můžete pomáhat dětem a mladým lidem zůstat ve spojení s Kristem a s církevním společenstvím? Proč je taková aktivita důležitá?
2. Někdy slyšíme lidi říkat, že jim na penězích nezáleží. Není to ovšem pravda. Každému jde o peníze (v tom nejlepším případě o jejich poctivé nabytí a moudré použití). Na tom přece není nic špatného. V čem tedy může být problém s penězi a proč si musí věrní křesťané, ať už bohatí, nebo chudí, dávat pozor na svůj vztah k penězům?
3. Jak byste vy sami odpověděli na Ježíšovu otázku: „Co chceš, abych pro tebe udělal?“
4. Uvažujte o Ježíšových slovech v *Mk 10,43–45*. Jak vypadá život, který se řídí uvedenými principy? Jak se můžeme naučit sloužit, a ne být těmi, kteří jsou obsluhováni? Jak to souvisí s naším životem a s naším přístupem k druhým lidem?

Spory v Jeruzalémě

MAREK 11. A 12. KAPITOLA

Texty na tento týden

Mk 11; 1Kr 1,32–48; Za 9,9,10; Iz 56,7; Jr 7,11; Mk 12,1–34

Základní verš

„A kdykoli povstáváte k modlitbě, odpouštějte, co proti druhým máte, aby i váš Otec, který je v nebesích, vám odpustil vaše přestoupení.“ (Mk 11,25)

Ve třetí lekci jsme se věnovali sérii pěti sporů mezi Ježíšem a náboženskými vůdci (Mk 2 a 3). V textech týkajících se Ježíšova příchodu do Jeruzaléma, které budeme studovat tento týden, se mimo jiné soustředíme na sérii šesti sporů s náboženskými vůdci. Tyto dvě skupiny sporů ohraničují v Evangelii podle Marka začátek a konec Ježíšovy pozemské služby. Každý z těchto souborů sporů se zabývá důležitými otázkami křesťanského života. Pokyny, které v těch sporných situacích Ježíš dává, nás usměrňují nejen v základních otázkách víry, ale také v praktických otázkách každodenního života.

Náboženští vůdci na Ježíše opakovaně útočí, zpochybňují ho a snaží se ho porazit, ale ani jednou se jim to nepodaří. Část lekce na tento týden se bude týkat analýzy toho, co vede lidi do opozice vůči Bohu. Budeme také uvažovat, co mohou křesťané udělat, aby prolomili předsudky a promluvili k srdcím těch, kteří se brání volání Ducha.

V Markovi 11 se Ježíšova služba odehrává v Jeruzalémě o Velikonocích (březen – duben). Kapitoly Mk 11–16 popisují události, které se odehrály během několika dní. Čas a tempo vyprávění se zde výrazně zpomalilo. Vždyť prvních deset kapitol pokrývá přibližně tři a půl roku Ježíšovy služby. Toto zpomalení poukazuje na důležitost závěrečných událostí.

Osnova lekce

Jedenáctá a dvanáctá kapitola Markova evangelia popisuje události spojené s Ježíšovým slavnostním vjezdem do Jeruzaléma v samotném závěru jeho pozemské služby. Zde dojde v následujících dnech k několika „střetům“ s tehdejšími náboženskými vůdci a představiteli.

- Mk 11,1–11: Triumfální vjezd do Jeruzaléma (neděle)
- Mk 11,12–26: Spor o význam chrámu a jeho vyčištění (pondělí)
- Mk 11,27–12,12: Spor o Ježíšovu pravomoc (úterý)
- Mk 12,13–27: Spory o daně a manželství (středa)
- Mk 12,28–34: Diskuze o největším přikázání (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

TRIUMFÁLNÍ VJEZD

⁷Oslátka přivedli k Ježíšovi, přehodili přes ně své pláště a on se na ně posadil. ⁸Mnozí rozprostřeli na cestu své pláště a jiní zelené ratolesti z polí. ⁹A ti, kdo šli před ním i za ním, volali: „Hosanna! ¹⁰Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově, požehnáno buď přicházející království našeho otce Davida. Hosanna na výsostech!“ ¹¹Ježíš vjel do Jeruzaléma a vešel do chrámu. Po všem se rozhlédl, a poněvadž již bylo pozdě večer, odešel s Dvanácti do Betanie. (Mk 11,7–11)

Osobní studium

O čem mluví texty **Mk 11,1–11** a **Za 9,9.10**?

Polovina příběhu v Mk 11,1–11 se týká Ježíše, který posílá dva učedníky do nedaleké vesnice, aby mu přivedli oslátka, na kterém chce pokračovat na cestě do Jeruzaléma. Proč autor věnuje tolik času tomuto popisu?

Odpověď je dvojitá. Za prvé, poukazuje na Ježíšovu prorockou moc, čímž zvyšuje důstojnost jeho příchodu a spojuje ho s Boží vůlí. Za druhé, tento aspekt propojuje příběh s textem Za 9,9.10, ve kterém se o králi říká, že přichází do Jeruzaléma na oslátku. Připomíná to Šalomounův vjezd do Jeruzaléma na mezkyni (1Kr 1,32–48), když se Adonijáš pokusí zmocnit trůnu a David přikáže, aby Šalomouna co nejdříve korunovali za krále.

„Těmito slovy předpověděl pět set let před Kristovým narozením prorok Zachariáš příchod izraelského krále. Jeho prorocství se mělo právě naplnit. Ježíš, který tak dlouho odmítal královské pocty, přicházel nyní do Jeruzaléma jako zaslíbený dědic Davidova trůnu.“ (DA 569; TV 361)

Jeruzalém se nachází v kopcovité oblasti, v nadmořské výšce asi 740 metrů nad mo-

řem. V Ježíšových dnech tam žilo čtyřicet až padesát tisíc obyvatel, ale o Velikonocích přicházelo do města velké množství poutníků. Jeruzalém měl v té době rozlohu kolem sta hektarů, z toho oblast Chrámové hory pokrývala asi patnáct hektarů. Městu dominoval nádherný chrámový komplex.

Ježíš přišel k městu z východní strany, sestoupil z Olivové hory a pravděpodobně vstoupil přes Zlatou bránu na Chrámovou horu (tato brána je nyní zazděná). Jeho vstup způsobil ve městě hodně vzruchu. Každý si totiž uvědomoval symbolický význam jeho činu. Zástup, který doprovázel Ježíše, křičel *hosanna*, což je výraz, který původně znamenal „Pane, zachraň“, ale časem se jeho význam posunul na „sláva Bohu“.

V Markovi jsme dosud četli, že Ježíš nechtěl, aby se o jeho působení mluvilo veřejně. Ten čas utajení teď skončil. Ježíšův vjezd do Jeruzaléma má formu známé královské symboliky. Po příjezdu do města vejde do chrámu, ale jelikož je již pozdě, odejde s dvanácti učedníky do Betanie. To, co mohlo přerůst v nepokoje nebo vzpouru, skončí jeho tichým odchodem do ústraní. Následující den však bude úplně jiný.

Aplikace

Obraz jízdy na oslátku vyvolává myšlenku pokory. Proč je pokora důležitou vlastností? Na co bychom měli být ve světle kříže hrdí?

PROKLETÝ FÍKOVNÍK A VYČIŠTĚNÝ CHRÁM

17A učil je: „Což není psáno: ‚Můj dům bude zván domem modlitby pro všechny národy‘? Vy však jste z něho udělali doupe lupičů.“¹⁸ Velekněží a zákoníci to uslyšeli a hledali, jak by ho zahubili; báli se ho totiž, protože všechen lid byl nadšen jeho učením. (Mk 11,17-18)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 11,12–26**. V čem spočívá smysl a poselství popsanych událostí?

Ráno Ježíš přicházel z Betanie vzdálené od Jeruzaléma jen asi tři kilometry. Během cesty dostal hlad. Když z dálky uviděl fíkovník plný listů, popošel blíž a hledal na něm nějaké časně ovoce. Takové jednání by se nepovažovalo za krádež, protože podle starozákonního práva bylo možné vzít si z pole nebo sadu bližního tolik, aby člověk utišil svůj hlad (Lv 19,9; 23,22; Dt 23,25). Ježíš však na stromě nenašel žádné ovoce, a proto mu řekl: „Ať z tebe již na věky nikdo nejí ovoce!“ (Mk 11,14). Takové jednání bylo pro Ježíše mimořádně netypické. Co však následovalo, bylo ještě pozoruhodnější.

Události popsané ve verších **Mk 11,15–19** se odehrály pravděpodobně na nádvoří pohanů, kde se prodávaly zvířecí oběti. Z historických záznamů víme, že tam prodej začal teprve nedávno, za velekněze Kaifáše. Ježíš vyhání z nádvoří všechny prodavače, aby se na tomto místě opět mohlo odehrávat pokojné uctívání Hospodina. Jeho čin byl přímým útokem na ty, kteří měli na starosti provoz chrámu.

Ježíšova ostrá kritika bezbožného jednání v chrámu vychází ze spojení dvou starozákonních textů. Trvá na tom, že chrám má být „domem modlitby pro všechny národy“ (Iz 56,7), což se jednoznačně týká i lidí s pohanským původem. Potom říká, že vůdci udělali z chrámu „úkryt lupičů“ (Jr 7,11). Na konci tohoto úžasného dne Ježíš a jeho učedníci opouštějí město (Mk 11,19).

Následující ráno se Ježíš s učedníky opět vydává do Jeruzaléma (Mk 11,20–26). Učedníci žasnou, když vidí fíkovník vyschlý až do kořenů. Ježíš při vysvětlování toho, co se stalo, dává lekci o modlitbě a odpuštění. Co to všechno znamená?

Tyto dva příběhy jsou čtvrtým „sendvičovým příběhem“ v Markovi (viz 3. lekci). V takových příbězích dochází ke zdramatizované ironii, kdy paralelní postavy jednají opačně nebo opačné postavy jednají stejně. V tomto příběhu tvoří paralelu fíkovník a chrám. Ježíš proklíná fíkovník, ale čistí chrám – jde o opačné činy. Ironií však je, že náboženští vůdci nyní plánují zabít Ježíše a tento čin bude znamenat konec významu chrámových obřadů, které se naplnily v Ježíši.

Aplikace

Které oblasti tvého života by měl Ježíš očistit? Jak se něco takového může stát?

KDO TI DAL MOC, ABYS TO DĚLAL?

²⁷Znovu přišli do Jeruzaléma. Když procházel chrámem, přišli k němu velekněží, zákoníci a starší
²⁸a řekli mu: „Jakou mocí to činíš? A kdo ti dal tuto moc, abys to činil?“ (Mk 11,27.28)

Osobní studium

Prostuduj si text **Mk 11,27–33**. Na co se Ježíše ptali náboženští vůdci? Jak na jejich výzvu zareagoval?

Den po vyčištění chrámu konfrontovali náboženští vůdci Ježíše otázkou, kdo mu dal právo a moc dělat to, co den předtím vykonal v chrámu. Nehledali však pravdu, snažili se chytit Ježíše do pasti. Odpověděli, že jeho moc je od Boha, odmítnou, že by jednoduchý venkovský tesař mohl mít takovou autoritu. Připustí-li, že jeho autorita je lidská, odmítnou ho jako blázna.

Ježíš však vidí jejich záměr. Řekne jim, že na jejich otázku odpoví tehdy, když mu nejprve oni zodpoví jeho protiotázku. Ptá se jich, zda křest Jana Křtitele byl od Boha, nebo od lidí. Náboženští vůdci okamžitě pochopí, že se sami dostali do pasti. Řeknou-li, že Janův křest byl od Boha, Ježíš se jich právem zeptá, proč tedy Janovi neuvěřili. Báli se však označit Janovo jednání za čistě lidské, protože lidé vnímali Jana jako proroka. Proto raději odpovídají vyhýbavě, že nevědí. To dává Ježíši příležitost odmítnout odpovědět na jejich otázku.

Přečti si text **Mk 12,1–12**. Jak Ježíš pokračoval poté, co odmítl odpovědět na otázku

náboženských vůdců? Jakou to mělo odezvu?

Ježíš vypráví podobenství o špatných vinařích, ve kterém mluví o vinici, o majiteli vinice a o nájemnících, kterým majitel pronajímá svou vinici. Toto podobenství nese znaky podobenství o vinici, které nacházíme u proroka Izajáše. V tomto podobenství Bůh obviňuje nevěrný Izrael (**Iz 5**). Tuto paralelu musel pochopit každý, včetně náboženských vůdců.

Příběh v podobenství se odvíjí neobvykle. Nájemníci totiž odmítají dát majiteli byt jen část ze sklizně na vinici. Místo toho týrají a zabíjejí sluhy, které k nim posílá. Nakonec majitel pošle svého milovaného syna a očekává, že jeho budou respektovat. Ale ani to se nestalo. Nájemníci jsou z nějakého důvodu přesvědčeni, že pokud zabijí majitelova syna, vinice bude patřit jim. Jejich nelogické uvažování je zarážející. Soud, který bude následovat, se zdá více než jasný a opodstatněný.

Ježíš v tomto podobenství adresuje náboženským vůdcům vážné varování, kam směřují jejich kroky. Vzhledem k tomu, co chystají, vyznívá jeho podobenství jako laskavé varování. Ještě totiž nebylo pozdě, aby se změnili a vyhnuli jistému odsouzení. Někteří budou činit pokání, obrátí se a přijmou Ježíše. Jiní ne.

Aplikace

Proč je při zvěstování evangelia důležité, že konáme to, k čemu nás zmocnil Ježíš?

POZEMSKÉ POVINNOSTI A NEBESKÉ VÝSLEDKY

¹⁶Když mu jej podali, zeptal se jich: „Čí je tento obraz a nápis?“ Odpověděli: „Císařův.“ ¹⁷Ježíš jim řekl: „Co je císařovo, odevzdejte císaři, a co je Boží, Bohu.“ Velice se nad tím podivili. (Mk 12,16.17)

²⁶A pokud jde o mrtvé, že vstanou, nečetli jste v knize Mojžíšově, ve vyprávění o hořícím keři, jak Bůh Mojžíšovi řekl: „Já jsem Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův?“ ²⁷On přece není Bohem mrtvých, nýbrž Bohem živých. Velmi se mýlíte! (Mk 12,26.27)

Osobní studium

Přečti si verše **Mk 12,13–27**. Jaké pravdy v nich Ježíš přináší? Co Ježíše vedlo k vyslovení těchto pravd?

Náboženští vůdci se pokoušeli nachytat Ježíše při něčem, co by mohli použít k jeho obžalobě před římským místodržitelem nebo k očernění před lidmi. Ve sporu zaznamenaném v **Mk 12,13–17** šlo o otázku placení daní. V dané době by se odmítnutí platit daně mohlo považovat za vzpuru proti římské vládě, což byl mimořádně vážný přestupek.

Ježíšova odpověď dát císaři, co je císařovo, a Bohu, co je Boží, mu pomohla vyvázat z pasti, do které se ho snažili chytit. Jeho slova však přinášejí i hluboké poučení o odpovědnosti věřícího vůči vládě.

„Ježíš nemluvil nijak vyhýbavě, odpověděl na otázku přímo a otevřeně. V ruce držel minci, na níž bylo vyraženo císařovo jméno i jeho podoba. Prohlásil, že žijí-li pod ochranou římské moci, musí ji podporovat tak, jak žádá, pokud to není v rozporu s jejich povinnostmi vůči Bohu. Měli se pokojně podřizovat zákonům země, ale především měli v každé době zachovat věrnost Bohu.“ (DA 602; TV 383)

Po farizejích a herodiánech přišli za Ježíšem saduceové s otázkou týkající se vzkříšení mrtvých. Saduceové byli kněžskou skupinou, která jako Písmo přijímala pouze Tóru, tedy pět Mojžíšových knih. Tito věřící vzkříšení mrtvých odmítali. Příběh, který Ježíši vyprávěli, byl pravděpodobně vymyšlen. Týkal se sedmi bratrů a jedné ženy. Mojžíšův zákon řešil otázku zachování majetku v rodové linii. Zemřel-li muž, který nezanechal syny, jeho bratr se oženil s vdovou a všechny děti narozené v tomto svazku byly podle zákona dětmi mrtvého muže a tedy i jeho dědici (Dt 25,5–10).

Ve snaze zpochybnit učení o zmrtvýchvstání saduceové poukazovali na morální dilema, či manželkou by se taková žena stala při vzkříšení. Ježíš jejich argumenty vyvrací ve dvou krocích a přitom se odvolává na Písmo a Boží moc. Za prvé, popisuje Boží moc při vzkříšení a naznačuje, že v nebi nebudou sňatky. Potom obhájuje učení o vzkříšení odvoláním na Ex 3,1–22, kde Bůh říká, že je Bohem Abrahama, Izáka a Jákoba. To podle Ježíše znamená, že budou vzkříšeni. Nemohou přece zůstat mrtví, pokud Bůh je Bohem Abrahama, Izáka a Jákoba, kteří jsou zatím mrtví.

Aplikace

Co bys odpověděl na otázku, zda znáš Boží moc? (Viz **Mk 12,24**.) Z čeho by vycházela tvá odpověď?

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ PŘIKÁZÁNÍ

²⁸Přistoupil k němu jeden ze zákoníků, který slyšel jejich rozhovor a shledal, že jim dobře odpověděl. Zeptal se ho: „Které přikázání je první ze všech?“ ²⁹Ježíš odpověděl: „První je toto: ‚Slyš, Izraeli, Hospodin, Bůh náš, jest jediný pán; ³⁰miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly!‘ ³¹Druhé je toto: ‚Miluj svého bližního jako sám sebe!‘ Většího přikázání nad tato dvě není.“ ³²I řekl mu ten zákoník: „Správně, Mistře, podle pravdy jsi řekl, že jest jediný Bůh a že není jiného kromě něho...“ (Mk 12,28–32)

Osobní studium

Prostuduj si text Mk 12,28–34. V čem byl postoj zákoníka k Ježíši neobvyklý? Jak Ježíš odpověděl na jeho otázku?

V Evangeliiu podle Marka se až do této chvíle většina náboženských vůdců, až na několik výjimek, staví k Ježíši nepřátelsky. To platí zejména v Jeruzalémě, kde Ježíš čelil útokům kněží zodpovědných za uctívání v chrámu, které tvořilo jádro celého judaismu. Zde se však setkáváme se zákoníkem, který vyslechl Ježíšův spor se saduceji a ocenil jeho odpovědi. Projevil tím nejen čestnost, ale i odvahu tváří v tvář převládajícímu nepřátelství vůči Ježíši. Bylo by jednodušší stát někde opodál a přihlížet. Tento člověk však má pochopení pro Ježíšovy postoje, a dokonce se nebojí Ježíše nahlas pochválit.

Ve své otázce se zákoník dostává k podstatě náboženství. Ptá se Ježíše, které přikázání je nejdůležitější. Ježíš odpovídá jednoduše a jasně, když cituje šema, vyznání víry z Dt 6,4.5. Nejdůležitější přikázání je podle Ježíše „miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly“ – tedy vším, co tvoří

naši podstatu. Ježíš ve své odpovědi přidává i druhé nejdůležitější přikázání, přičemž opět cituje Starý zákon, tentokrát Lv 19,18, když říká: „Miluj svého bližního jako sám sebe“ (Mk 12,31).

Někdy se lidé ptají, jak lze přikazovat lásku. Pomáhá nám to vysvětlit kulturní kontext příkazu v Deuteronomiu. Je zde použit jazyk pocházející ze starověkých smluv. Smluvní strany se výrazem „milovat“ zavazovaly k věrnosti požadavkům smlouvy a k jejímu věrnému plnění. A přestože nevyklučuje koncept hluboké náklonnosti mezi stranami, mnohem více se zaměřuje na činy, které takovou věrnost prokazují.

Zákoník byl upřímný, viděl jasnost a přímou Ježíšovu odpověď a nebál se to vyjádřit. Zcela živě si přitom dokážeme představit zachmuřené pohledy náboženských vůdců, když slyší čestného zákoníka potvrdit Ježíšovu odpověď jako platnou. Nikdo z nich by něco takového neudělal. I Ježíš ocenil zákoníka za jeho upřímnou odpověď a řekl mu, že není daleko od Božího království. „Nebýt daleko“ neznamená být uvnitř. Zákoníkovi chyběly ještě dva kroky na cestě víry: rozpoznat, kdo je Ježíš, a následovat ho.

Aplikace

Jak se můžeš naučit milovat Boha a své bližní jako sebe sama? Proč je kříž klíčem k dodržování těchto příkazů?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 64. kapitolu „Podobenství o fikovníku“ (DA 580–588; TV 367–371), 65. kapitolu „Opět v chrámu“ (DA 589–600; TV 372–381) a 66. kapitolu „Léčky“ (DA 601–609; TV 382–387) z knihy *Touha věků*.

„Toto varování platí pro každou dobu. Kristovo prokletí stromu, který sám stvořil, je výstrahou všem církvím i všem křesťanům. Kdo chce žít podle Božího zákona, musí sloužit druhým. Mnohým lidem chybí Kristovo milosrdenství a obětavost. Někteří se považují za vzorné křesťany, a přitom nechápou, co služba Bohu znamená. Ve svých plánech myslí jen na sebe. Jednají jen ve svém vlastním zájmu. Čas má pro ně cenu jen tehdy, když jej využívají pro svůj zisk. Ten je cílem veškerého jejich snažení. Neslouží nikomu jinému než sami sobě. Bůh je stvořil, aby žili ve světě a nesobecky mu sloužili. Chtěl, aby podle všech svých možností pomáhali bližním. Oni však nevidí nic jiného než sebe. Nezajímají se o druhé. Žijí jen sami pro sebe. Podobají se krásnému, ale neplodnému fikovníku. Zachovávají náboženské obřady, ale chybí jim pokání a pravá víra. Tvrdí, že ctí Boží zákon, ale poslušnost je jim cizí. Mluví, ale nečiní. Prokletím fikovníku Kristus ukázal, jak se mu prázdná okázalost oškliví. Říká, že lidé, kteří otevřeně hřeší, mají menší vinu než ti, kdo předstírají, že slouží Bohu, ale žádné ovoce k jeho slávě nenesou.“ (DA 584; TV 369)

Otázky k rozhovoru

1. Zamyslete se nad významem Kristova vyčištění chrámu. Jak by se princip jeho jednání mohl týkat naší církve dnes? Jak by se mohlo takové „vyčištění“ uskutečnit?
2. Ve všech evangeliích se Ježíš opakovaně odvolává na Písmo a na to, jak se musí naplnit. Co se z jeho slov dozvídáme o důležitosti Písma pro život víry? Proč musíme odmítnout jakékoli pokusy snižovat autoritu Písma? V čem je nebezpečná myšlenka, že Písmo je jen výsledkem představ lidí o Bohu, o tom, kdo Bůh je a jak působí?
3. Kde se nachází hranice mezi církví a státem? Jak k hledání odpovědi na tuto otázku přispívají Ježíšova slova v **Mk 12,13–17**?
4. Vyhledejte texty, které hovoří o vzkříšení. Proč je toto učení tak důležité pro naši víru, zejména v souvislosti s tím, co Písmo říká o stavu mrtvých?

Poslední dny

MAREK 12,41–13,32

Texty na tento týden

Mk 12,41–44; Mk 13,1–32; Da 9,24–27; Da 7,25; 1Te 4,13–18

Základní verš

„A tehdy uzří Syna člověka přicházet v oblacích s velikou mocí a slávou. Tehdy vyšle anděly a shromáždí své vyvolené od čtyř úhlů světa, od nejzazších konců země po nejzazší konce nebe.“ (Mk 13,26.27)

Tento týden se nejprve soustředíme na závěr 12. kapitoly, kde Ježíš vyzdvihuje zdánlivě malý čin chudé vdovy. Hlavní část našeho studia se však bude věnovat pozoruhodnému proroctví o osudu jeruzalémského chrámu a dalším událostem. Marek 13. kapitola (podobně jako paralely v Mt 24 a L 21) hovoří o pádu Jeruzaléma a předpovídá, co se bude dít až do skončení světa.

Marek 13 jasně říká, že proroctví sahá od doby vyslovení proroctví Ježíšem, až po dobu konce, tedy Ježíšova druhého příchodu. Tento přístup vychází z toho, co nazýváme „historická interpretace proroctví konce času“, na rozdíl od pokusu odsunout tato proroctví do minulosti nebo daleko do budoucnosti.

Mnohá Ježíšova naučení a výroky jsou odpovědi na otázky nebo nepochopení ze strany jeho učedníků. Podobně je to i na tomto místě Evangelia podle Marka. Otázky učedníků dávají Ježíši příležitost učit je pravdám důležitým pro život křesťana. Ježíš nejen předpovídá budoucnost, ale také poučuje své učedníky, jak se připravit na nadcházející zkoušky. Jeho slova jsou důležitá pro učedníky v každé době – tehdy i dnes.

Osnova lekce

Třináctá kapitola Markova evangelia shrnuje Ježíšovu poslední velkou promluvu k učedníkům, která se týká „doby konce“. V ní je jednak připravuje na nelehké období, které je čeká v době, kdy s nimi fyzicky nebude, ale zároveň je povzbuzuje nadějí na setkání v den jeho návratu.

- ▶ Mk 12,41–44: Vyzvednutí daru chudé vdovy (neděle)
- ▶ Mk 13,1–37: Ježíšova řeč o době konce
  - Mk 13,1–13: Příprava učedníků na nelehké doby (pondělí)
  - Mk 13,14–18: Příprava učedníků na příchod „pustošící ohavnosti“ (úterý)
  - Mk 13,19–23: Příprava učedníků na „velké soužení“ (středa)
  - Mk 13,24–37: Zaslíbení Ježíšova návratu (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili.
- Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování za jeho přiznání.

DVĚ DROBNÉ MINCE V CHRÁMOVÉ POKLADNĚ

⁴¹Sedl si naproti chrámové pokladnici a díval se, jak do ní lidé vhadzují peníze. A mnozí bohatí dávali mnoho. ⁴²Přišla také jedna chudá vdova a vhodila dvě drobné mince, dohromady čtyřák.

⁴³Zavolal své učedníky a řekl jim: „Amen, pravím vám, tato chudá vdova dala víc než všichni ostatní, kteří dávali do pokladnice.“ ⁴⁴Všichni totiž dali ze svého nadbytku, ona však ze svého nedostatku: dala, co měla, všechno, z čeho měla být živa.“ (Mk 12,41–44)

Osobní studium

Jaká byla podle úvodních veršů (Mk 12,41–44) Ježíšova reakce na jednání vdovy?

Jeruzalémský chrám byl nádhernou, velkolepou stavbou. Chrámová hora dominovala městu a obrovské kameny, které byly součástí stavby chrámového komplexu, vyvolávají údiv i dnes. Přestavba a rozšíření chrámu začalo za Heroda Velikého kolem roku 20 před Kristem. Práce na stavbě však pokračovaly až do 60. let po Kristu.

Lidé přicházející do chrámu přinášeli své finanční dary. Ty dávali do třinácti pokladen umístěných na takzvaném *Nádvoří žen* nacházejícím se na východní části chrámového komplexu. Právě zde Ježíš seděl, když pozoroval ženu, která do pokladny vhodila své dvě drobné mince (řecký *lepton*). Hodnota jedné takové mince byla přibližně 1/128 denáru, tedy méně než setina denní mzdy dělníka. Nominální hodnota daru této ženy byla tedy velmi malá.

Na Ježíše však její dar zapůsobil. Mnozí bohatí věřící přinášeli velké částky, ale on jejich dary nijak neoceníl. Dar této vdovy však vedl Ježíše k tomu, aby ji před učedníky pochválil. Říká, že tato vdova „dala víc než všichni ostatní“ (Mk 12,43). Jak je to možné? Ježíš poznamenává, že oni dává-

li ze svého nadbytku, ona ve své chudobě však dala vše, co měla na živobytí. Jim zbylo mnoho, ona dala všechno, co měla. Tato skutečnost činí její dar mimořádně cenným, i když jeho peněžní hodnota byla nízká.

Tento příběh obsahuje důležitou lekci o hospodaření s našimi prostředky. Význam toho, že dáváme na Boží dílo, nezávisí na čestnosti či správnosti jednání těch, co s těmito prostředky nakládají. Přestože náboženští vůdci zodpovědní za službu v chrámu byli zkažení, Ježíš nebyl proti dávání darů v chrámu. Pokud byli někdy v Božím lidu zkažení náboženští vůdci, ti v prvním století patřili mezi nejhorší (vzpomeňme si na Kaifáše nebo Annáše a následky jejich jednání). Ježíš to všechno věděl.

Všichni, kterým byla svěřena nějaká autorita, mají posvátnou zodpovědnost používat všechny prostředky v souladu s Boží vůlí. Ale i kdyby bylo jejich jednání nezodpovědné a zkažené, ti, kdo dávají dary na Boží dílo, budou za své jednání požehnáni. To byl i případ chudé vdovy.

Pokud vůdci nejednají věrně nebo se nám jejich jednání nelíbí a rozhodneme se zadržovat desátky a dary, znamená to, že naše dávání závisí na jednání lidí, ne na naší vděčnosti Bohu. Takové rozhodnutí je nesprávné, i když pokušení může být někdy silné.

Aplikace

Co bychom se měli z tohoto příběhu naučit o významu věrného dávání darů na Boží dílo?

NEZŮSTANE ZDE KÁMEN NA KAMENI

¹A když vycházel z chrámu, řekl mu jeden z jeho učedníků: „Pohled, Mistře, jaké to kameny a jaké stavby!“ ²Ježíš mu řekl: „Obdivuješ ty velké stavby? Nezůstane z nich kámen na kameni, všechno bude rozmetáno.“ (Mk 13,1.2)

¹²Vydá na smrt bratr bratra a otec dítě, povstanou děti proti rodičům a připraví je o život. ¹³Budou vás všichni nenávidět pro mé jméno; ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen. (Mk 13,12.13)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 13,1–13**. Jak reagovali učedníci na Ježíšův výrok o chrámu? V čem spočívá důležitost Ježíšovy odpovědi?

Zmínili jsme už, že chrámový komplex byl velkolepou stavbou. Josephus Flavius poznamenává, že Královská kolonáda na jižní straně komplexu měla 162 sloupů, z nichž každý byl tak mohutný, že k jeho objemům byli potřební tři muži (Starozitnosti 15.11.5 §§413-414). Ježíš říká, že to vše bude zničeno. Takové proroctví týkající se úžas budící stavby znělo v uších učedníků jako předpověď konce světa.

„Co si asi nepochopený a zavržený Kristus, myslel, když jej upozorňovali na velkolepost stavby! Pohled, který se mu nabízel, byl skutečně úchvatný. Ježíš však smutně řekl: To všechno vidím. Budovy jsou skutečně nádherné. Vám se jejich zdi zdají být nezničitelné, ale já vám říkám: Přejde den, kdy tu nezůstane kámen na kameni, všechno bude rozmetáno“ (Mt 24,2).“ (DA 627; TV 401)

Učedníci chtějí vědět, kdy se tato Ježíšova předpověď splní. V **Mk 13,4** se ho skupina učedníků – Petr, Jakub, Jan a Ondřej – ptá na načasování. Chtějí vědět, kdy se Ježíšovy předpovědi uskuteční a co je bude provázet.

Je pozoruhodné, že Ježíš se ve své odpovědi nevěnuje primárně popisu pádu Jeruzaléma, ale varování svých učedníků před tím, co mohou očekávat během své služby při zakládání rané křesťanské církve (Mk 13,5–13). Na základě jeho slov se dalo očekávat, že to vůbec nebude snadné.

Ve skutečnosti budou věřící pronásledováni, postaveni před soud a někteří budou zabití. Zároveň jim Ježíš naznačuje, že tento čas ještě nenastal. Upozorňuje je, aby se nedali oklamat bouřlivými událostmi. Navíc jim Duch svatý dá ve správný čas slova, která budou mít mluvit. A to i přesto, že je opustí jejich nejbližší – rodina a přátelé.

Z těchto úvodních slov Ježíšova proroctví vyplývá, že Boží lid se nemá bát nepokojů a zkoušek. Věřící mají být bdělí, protože Boží Duch je provede skrze všechny obtíže.

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost se zkouškami, které přicházejí v souvislosti s následováním Ježíše? Co když do tvého života žádné problémy nepřišly?

„ZNESVĚCUJÍCÍ OHAVNOST“

¹⁴Když pak uvidíte „znesvěčující ohavnost“ stát tam, kde být nemá – kdo čte, rozuměj – tehdy ti, kdo jsou v Judsku, ať uprchnou do hor; ¹⁵kdo je na střeše, ať nesestupuje a nevchází do domu, aby si odtud něco vzal; ¹⁶a kdo je na poli, ať se nevrací domů, aby si vzal plášť. ¹⁷Běda těhotným a kojícím v oněch dnech: ¹⁸Modlete se, aby to nebylo v zimě. (Mk 13,14–18)

Osobní studium

Jaké vodítko dává Ježíš k rozpoznání toho, co znamená „znesvěčující ohavnost“ (Mk 13,14–18)?

Ježíš se dostává k hlavní myšlence svého vyprávění o pádu Jeruzaléma (Mk 13,14). Mluví o „znesvěčující ohavnosti“. V textu nacházíme upozornění, že bychom měli číst s porozuměním. Těmito slovy Ježíš odkazuje učedníky na knihu Daniel. Tato terminologie se nachází v textech Da 9,27; Da 11,31 a Da 12,11 s paralelou v Da 8,13.

Přečti si text Da 9,26.27. Kdo je v tomto textu „Pomazaný“ a kdo je „vévoda, který přijde“?

„Pomazaný“ v Da 9,26 je překladem hebrejského slova *mašiach*, tedy Mesiáš. Při pozorném studiu textu Da 9,24–27 je zřejmé, že tento Pomazaný odkazuje na příchod Ježíše Krista.

Ale kdo je „vévoda, který přijde“ („vůdce ČSP)? Kdo to je, kdo způsobí zrušení města Jeruzaléma? Město zničil římský ge-

nerál Titus. Mohlo by se tedy zdát logické, že právě on je „vévodou, který přijde“, jak o tom mluví Da 9,26.27. Tito dva jednotlivci jsou propojeni, protože způsob, jakým se zacházelo s Mesiášem, znamenal záhubu města.

Co je však tato „znesvěčující ohavnost“, o které Ježíš mluví, když odkazuje na text Daniela? Naneštěstí se mnozí učenci domnívají, že tato ohavnost se vztahuje na znesvěcení chrámu Antiochem Epifanem ve druhém století před Kristem. Takový přístup však není v souladu s historickými událostmi a biblickým textem. Ježíš totiž popisuje „znesvěčující ohavnost“ jako něco, co nastane v budoucnosti. Nemůže se to tedy vztahovat na něco, co se stalo dvě století před Kristovým pozemským působením.

„Znesvěčující ohavnost“ se tedy pravděpodobně vztahuje na dobu, kdy římská vojska vytáhla do boje proti Izraeli. Obléhání Jeruzaléma koncem šedesátých let po Kristu bylo pro křesťany znamením, aby utekli z města a vyhnuli se tak zkáze, která měla brzy nastat.

Aplikace

Jeruzalém padl, jak to Ježíš předpověděl. Proč je důležité naučit se důvěřovat Ježíšovým slovům? Co ti v tom pomáhá?

VELKÉ SOUŽENÍ

¹⁹S těmi dny přijde takové soužení, jaké nebylo od počátku světa, který stvořil Bůh, až do dneška a nikdy nebude. ²⁰A kdyby Pán nezkrátil ty dny, nebyl by spasen žádný člověk. Ale kvůli svým vyvoleným zkrátí ty dny. ²¹A tehdy, řekne-li vám někdo: „Hle, tu je Mesiáš, hle tam,“ nevěřte! ²²Vy-vstanou lžimesiášové a lžiproroci a budou předvádět znamení a zázraky, aby svedli vyvolené, kdyby to bylo možné. ²³Vy však se mějte na pozoru! Všecko jsem vám řekl předem. (Mk 13,19–23)

Osobní studium

Co je hlavní myšlenkou verše Mk 13,19?

Včera jsme se věnovali ústřednímu bodu 13. kapitoly, který se týká „znesvěčující ohavnosti“ (Mk 13,14). Dalším důležitým textem je Mk 13,19, který přináší informaci o velkém soužení, „jaké nebylo od počátku světa, který stvořil Bůh, až do dneška a nikdy nebude“. Taková formulace předznamenává větší nebo rozsáhlejší pronásledování, než jaké nastalo při pádu Jeruzaléma. Verš poukazuje na budoucí události, které jsou časově mnohem vzdálenější od Ježíšovy doby.

Tak jako Mk 13,14 odkazuje na proroctví z Da 9, náš dnešní text o velkém soužení (Mk 13,19–23) je ozvěnou proroctví z Da 7 a 8, kde moc malého rohu pronásleduje Boží lid „do času a časů a polovinu času“ (Da 7,25). Toto prorocké období odpovídá 1 260 do-slovným rokům (Nu 14,34; Ez 4,6). Jedná se o časové období trvající od roku 538

do roku 1798, kdy Napoleonův generál zajal papeže a odvedl ho do vyhnanství. Během tohoto období mocnost malého rohu pronásledovala a zabíjela ty, kteří nesouhlasili s jejím náboženským systémem.

Jakou naději nabízí Bůh svému lidu v době pronásledování a jaké varování dává věřícím v souvislosti s koncem tohoto období (Mk 13,20–23)?

Text Mk 13,20 hovoří o „zkrácení“ pronásledování pro Boží lid. Při studiu dějin vidíme, že síla pronásledování se zmírnila po nástupu protestantské reformace, čímž se zkrátila doba soužení. Když se moc malého rohu zmenšovala, k reformám se připojovalo stále více lidí. Proroctví ze Zj 13 však ukazuje, že síla malého rohu nakonec opět začala růst.

Ježíš v dnešním textu (Mk 13,21–23) varuje před další hrozbou, kterou se měli stát falešní proroci a kristové. Ti se měli objevit před Kristovým návratem. Ježíš své následovníky upozorňuje, aby si dávali pozor.

Aplikace

V době, kdy Ježíš varoval před falešnými křisty, bylo jeho hnutí bylo teprve v začátcích. Přesto byl schopen vyslovit úžasnou předpověď, která se naplnila (dokonce i dnes se mnozí lidé prohlašují za mesiáše). Jak by tato předpověď měla zvýšit naši důvěru v Boží slovo?

PŘÍCHOD SYNA ČLOVĚKA

²⁴Ale v těch dnech po onom soužení zatmí se slunce a měsíc ztratí svou záři, ²⁵hvězdy budou padat z nebe a mocnosti, které jsou v nebesích, se zachvějí. ²⁶A tehdy uzří Syna člověka přicházet v oblacích s velikou mocí a slávou. ²⁷Tehdy vyšle anděly a shromáždí své vyvolené od čtyř úhlů světa, od nejzazších konců země po nejzazší konce nebe. (Mk 13,24–27)

Osobní studium

V čem spočívá důležitost události popsané ve verších **Mk 13,24–32**?

Text hovoří o návratu Ježíše Krista ve slávě. Tomuto příchodu mají předcházet znamení na slunci, měsíci a hvězdách. Nový zákon je plný proroctví poukazujících na tuto úžasnou událost. Apoštol Pavel to podrobně popisuje v **1Te 4,13–18**, kde říká, že ti, kdo zemřeli ve víře v Ježíše, budou vzkříšeni k životu a uchvázeni s živými svatými, aby se setkali s Kristem. V **1K 15** apoštol podrobně hovoří o skutečnosti vzkříšení, ke kterému dojde při Kristově návratu.

Také apoštol Petr popisuje tento velký den. Ve **2Pt 3,3–13** vysvětluje, že Pán neotálí splnit svá zaslíbení, ale chce, aby všichni lidé dospěli k pokání. A konečně, i v knize Zjevení nacházíme barvitě popisy Kristova návratu (viz **Zj 1,7; 6,12–17; 14,14–20** a **19,11–21**). Celý Nový zákon nám říká, že Kristův návrat bude osobní, doslovný, viditelný a slyšitelný. Až přijde, uvidí ho každý.

Jak však máme rozumět Ježíšovým slovům o „tomto pokolení“ a „onom dni“ nebo „hodině“? Mnoho lidí tato slova znepokojují, protože pokolení, ke kterému Ježíš mluvil, už dávno nežije.

Existuje několik přístupů k vysvětlení této stati. Někteří uvádějí, že slovo „pokolení“ se může vztahovat na konkrétní skupinu lidí, v tomto případě na Židy. To znamená, že Židé jako národ budou žít až do Kristova návratu. Dalším navrhovaným výkladem je, že se mluví o pokolení (generaci) lidí, kteří uvidí naplnění všech předpovídaných znamení a budou žít v době Kristova návratu.

Jednodušším řešením je však všimnout si, že v **Mk 13,30** Ježíš používá zájmeno „toto“ (toto pokolení), zatímco v **Mk 13,32** slovo „onen“ (den a hodina). V **Mk 13** se zájmena „tento“, „tato“ a „toto“ (hútos, hauté, túto) vyskytují především ve verších 1–13, kde se mluví o zničení Jeruzaléma. Zájmena ve významu „onen“ jsou v řeckém textu charakteristická pro druhou část kapitoly.

Tedy „toto pokolení“ se s největší pravděpodobností vztahuje na generaci lidí žijících v prvním století, kteří viděli zničení Jeruzaléma, jak to popisuje text **Mk 13,30**. Verš **Mk 13,32** však mluví o druhém příchodu Krista. To byla pro jeho posluchače událost nejen budoucí, ale také velmi vzdálená. V důsledku toho **Mk 13,32** hovoří doslova o „onom dni“ (řecky *tés hémeras ekeinés*) a odkazuje tak na události, které budou časově vzdáleny od prvního století.

Aplikace

Na co se v souvislosti s druhým příchodem Krista těšíš nejvíc? Proč?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 69. kapitolu „Proroctví o budoucnosti“ (DA 627–636; TV 401–407) z knihy *Touha věků*.

Ve světě se odehrává mnoho znepokojujících událostí. Lidé jsou skutečně vystrašení. Jako adventisté sedmého dne máme určité poznání týkající se „posledních událostí“. Jak můžeme toto poznání využít k tomu, abychom lidem ukazovali naději, kterou máme v Ježíši a v zaslíbení o jeho příchodu?

„Neznáme přesné datum Kristova příchodu, a proto máme bdít. Blaze těm služebníkům, které Pán, až přijde, zastihne bdící“ (L 12,37) Ten, kdo očekává Kristův příchod, nezahálí. Čekání na Pána má v lidech vzbuzovat bázeň před Hospodinem a jeho soudy. Všichni by si měli uvědomit, že odmítnutí nabízené Boží milosti je veliký hřích. Člověk, který očekává Krista, žije podle pravdy, a tím se očisťuje. Čekání na Ježíšův příchod jej vede k horlivému úsilí. Uvědomuje si, že Pán je již přede dveřmi, a proto se ze všech sil snaží spolupracovat s nebeskými silami a přivádět ostatní lidi ke spasení. Rozumní a věrní správci včas rozdělují pokrm Božímu domu (L 12,42). Zvěstují pravdu, která je potřebná právě v dnešní době. Stejně jako Enoch, Noe, Abraham a Mojžíš hlásali pravdu, která byla naléhavá v jejich situaci, mají Kristovi služebníci předávat zvláštní varování svým současníkům.“ (DA 634; TV 406)

Otázky k rozhovoru

1. Jedna věc je přispívat na Boží dílo. Něco jiného je dávat obětavě. Jaký je v tom rozdíl a proč je tento rozdíl důležitý?
2. Proč Bůh nezabránil pronásledování svého lidu v průběhu staletí a nedělá to ani v dnešním světě? Jak nám motiv velkého sporu pomáhá alespoň zčásti pochopit, proč existuje pronásledování?
3. Jaká znamení Kristova příchodu se ukážou jako mimořádně důležitá v současném světě?
4. Přemýšlejte o stavu mrtvých a o tom, že spí, dokud se Kristus nevrátí. Co bude to první, co lidé uvidí při svém vzkříšení? Jak nám tato myšlenka pomáhá pochopit, že pro každého člověka je druhý příchod Krista vždy velmi blízko?

Zajetí a soud

MAREK 14. KAPITOLA

Texty na tento týden

Mk 14; J 12,4–6; Ř 8,28; Ex 24,8; Jr 31,31–34; Za 13,7

Základní verš

„Řekl: *Abba, Otče, tobě je všechno možné; odejmi ode mne tento kalich, ale ne, co já chci, nýbrž co ty chceš.*“ (Mk 14,36)

Kapitoly 14 až 16 v Evangeliiu podle Marka jsou známé jako „Příběh umučení“ nebo „Pašijový příběh“. Popisují totiž utrpení, smrt a vzkříšení Ježíše Krista. Jak jsme si řekli v 9. lekci, posledních šest kapitol Marka se věnuje jedinému týdnu. Většina událostí v Markovi 14–16 se odehrává ve čtvrtek a v pátek tohoto pašijového týdne. Ježíš v pátek zemře a v neděli je vzkříšen.

Tento týden se naše studium zaměří na Marka 14 a začneme pátým „sendvičovým příběhem“, který spojuje dva protikladné postoje ve vztahu k Ježíši. Následuje Poslední večeře, po které Ježíš bojuje svůj zápas v Getsemanské zahradě. Tam je zatčen a předveden před náboženské představitelé, aby ho soudili. Scéna soudního procesu je spojena s Petrovým zapřením Ježíše, což tvoří šestý a poslední „sendvičový příběh“. Opět se zde vyskytují dva opačné děje, které však ironickým zvratem potvrzují stejnou pravdu.

Během celého vyprávění kráčeji ruku v ruce dvě kontrastní příběhové zápletky. Marek předkládá čtenáři tyto protichůdné zápletky a zároveň odhaluje Ježíšovo vítězství.

Osнова lekce

Při studiu čtrnácté kapitoly Markova evangelia budeme sledovat poslední události Ježíšova pozemského života předcházející jeho odsouzení a popravě. Po společné večeři s učedníky odejde do Getsemane, kde bude zakrátko zatčen a předveden před veleradu.

- Mk 14,1–11: Pomazání v Betanii (neděle)
- Mk 14,12–31: Poslední večeře (pondělí)
- Mk 14,32–42: V Getsemanské zahradě (úterý)
- Mk 14,43–52: Všichni ho opustili (středa)
- Mk 14,53–72: Výslech před radou a Petrovo zapření (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NEZAPOMENUTELNÝ ČIN

⁶Ježíš však řekl: „Nechte ji! Proč ji trápíte? Vykonala na mně dobrý skutek. ⁷Vždyť chudé máte stále kolem sebe, a kdykoli chcete, můžete jim činit dobře; mne však nemáte stále. ⁸Ona učinila, co měla; už napřed pomazala mé tělo k pohřbu.“ (Mk 14,6–8)

Osobní studium

Jaké dva příběhy se prolínají a doplňují ve verších **Mk 14,1–11**?

Z úvodního verše této statě se dozvídáme, že byly „dva dny před velikonoce“ (Mk 14,1). Setkání, o kterém je řeč, se uskutečnilo buď v úterý večer, nebo ve středu. Náboženští vůdci mají svůj plán a načasování. Potřebují už jen najít prostředek k dosažení svého cíle. A ten přijde z nečekané strany.

Tato pasáž je pátým „sendvičovým příběhem“ u Marka. Příběh spiknutí proti Ježíši je propojen s příběhem ženy, která vzácným olejem pomazala Ježíšovu hlavu. Dvě paralelní postavy dělají protichůdné činy a příběhy tak formou ironie zobrazují kontrast.

Marek neprozrazuje, kdo je ona žena. Její úžasný dar pro Ježíše stojí v protikladu k Jidášově podlosti, když zradil svého Pána. Zatímco žena zůstává beze jména, Jidáše autor nejen jmenuje, ale také upřesňuje, že je jedním z Dvanácti. A zatímco hodnotu daru ženy autor v tomto příběhu poměrně přesně specifikuje (Mk 14,5), Jidáš je podle vypravěče ochoten zradit Ježíše za pouhý příslib odměny (Mk 14,11).

Text neuvádí žádný konkrétní motiv ženina jednání, ale hosté na večeři jsou zdě-

šeni tím, co oni sami považují za velké plýtvání obrovskou sumou peněz. Ježíš však jednání ženy obhajuje slovy, že to, co udělala, bude vzpomínáno při hlásání evangelia po celém světě jako památka na její čin. A opravdu, na její skutek se nezapomnělo. Všechna čtyři evangelia jej v nějaké podobě vyprávějí a dávají tak za pravdu Ježíšovým slovům.

Nezapomenutelná je i Jidášova zrada. Zatímco Marek jen naznačuje, že Jidášovým motivem byla chamtivost, evangelium podle Jana to uvádí jasně (J 12,4–6).

V textu nacházíme také hru se slovy, která má ilustrovat, že v těchto dvou příbězích se nacházejí dva různé motivy. Ježíš označuje jednání ženy jako „dobré“ (řecky *kalos*; Mk 14,6) a dodává, že vždy existuje příležitost dělat pro chudé něco „dobře“ (řecky *eu*; Mk 14,7). V závěru příběhu Ježíš „prorokuje“, že její skutek se stane součástí evangelia, tedy „dobré zprávy“ (řecky *eu-angelion*; Mk 14,9). V kontrastu s tím vyznívá text Mk 14,11, podle kterého Jidáš hledal pro zradu Ježíše dobrou – „vhodnou“ – příležitost (řecky *eu-kairós*; Mk 14,11). Tato slovní hra mimo jiné naznačuje, že i spiknutí lidí zabít Mesiáše se nakonec stane součástí příběhu evangelia. Naplní se tak Boží vůle, když vydal svého Syna pro spásu lidstva.

Aplikace

Jak nám text **Ř 8,28** pomáhá pochopit podstatu toho, o čem mluví dnešní úvodní verše (Mk 14,6–8)?

POSLEDNÍ VEČEŘE

²²Když jedli, vzal chléb, požehnal, lámal a dával jim se slovy: „Vezměte, toto jest mé tělo.“ ²³Pak vzal kalich, vzdal díky, podal jim ho a pili z něho všichni. ²⁴A řekl jim: „Toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé.“ ²⁵Amen, pravím vám, že nebudu již píti z plodu vinné révy až do toho dne, kdy budu pít nový kalich v Božím království.“ (Mk 14,22–25)

Osobní studium

Přečti si **Mk 14,22–31** a **Ex 24,8**. Jaký význam má tento příběh pro křesťanskou víru?

Podle **Mk 14,12** se poslední večeře uskutečnila první den svátku nekvašených chleebů. Právě v tento den se přinášela oběť velikonočního beránka. Večeře se tedy jedla ve čtvrtek večer po západu slunce.

Při poslední večeři Ježíš Kristus zavádí novou slavnost, která se má stát připomínkou něčeho nového. Jde vlastně o přechod od židovské slavnosti *Pesach*, která se váže k odchodu Izraele z Egypta a k tomu, že se na Sinaji stal Božím lidem smlouvy. Na znamení zpečetění smlouvy Mojžíš pokropí lid krví obětí a řekne: „Hle, krev smlouvy, kterou s vámi uzavírá Hospodin na základě všech těchto slov“ (Ex 24,8).

Je pozoruhodné, že při poslední večeři, kterou zde Ježíš ustanovil, se nepoužívá beránek z velikonočního jídla. Je to proto, že samotný Ježíš je Boží Beránek (porovnej s **J 1,29**). Chléb při této večeři představuje

jeho tělo. Nová smlouva (viz **Jr 31,31–34**) je zpečetěna Ježíšovou krví a při této večeři ji připomíná kalich. Ježíš říká: „Toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé“ (Mk 14,24).

Potom, uprostřed společné večeře, Ježíš předpovídá, že ho opustí všichni učedníci. Cituje přitom slova proroka o tom, že pastýř bude zasažen mečem a ovce se rozprchnou (**Za 13,7**). Ježíš je pastýř a jeho učedníci jsou ovce. Je to neúprosná a ponurá zpráva. Ale Ježíš přidává i slovo naděje a opakuje předpověď o svém vzkříšení. Dodává, že po svém vzkříšení předejde učedníky do Galileje (Mk 14,28). Na tuto předpověď se odvolá i „mládenec“ u Ježíšova hrobu (Mk 16,7), a proto má text zvláštní váhu.

Učedníci mají velký problém přijmout Ježíšova slova. Petr dokonce tvrdí, že i kdyby od Ježíše odpadli všichni ostatní, on mu zůstane věrný. Ježíš však pokračuje a velmi vážně říká, že než kohout dvakrát zakokrhá, Petr ho třikrát zapře. Tato předpověď bude hrát klíčovou roli ve scéně Ježíšova soudu a Petrova zapření.

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost se slibem daným Bohu, že něco uděláš, nebo naopak neuděláš? Co ses z toho naučil?

GETSEMANSKÁ ZAHRADA

³⁴A řekl jim: „Má duše je smutná až k smrti. Zůstaňte zde a bděte!“ ³⁵Poodešel od nich, padl na zem a modlil se, aby ho, je-li možné, minula tato hodina. ³⁶Řekl: „Abba, Otče, tobě je všechno možné; odejmi ode mne tento kalich, ale ne, co já chci, nýbrž co ty chceš.“ (Mk 14,34–36)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 14,32–42**. O co se Ježíš modlil? Jak byla jeho modlitba vyslyšena?

Ježíš a učedníci opouštějí opevněné město Jeruzalém, kde jedli pesachovou večeři, a jdou přes údolí Kidrón do zahrady na svazích Olivové hory. Název *Getsemani* znamená doslova „lis na olej“, což naznačovalo, že v blízkosti se nacházel lis na zpracování olivového oleje. Přesné místo dnes není známo, protože Římané během obléhání města v roce 70 pokáceli všechny stromy na Olivové hoře.

Když Ježíš vchází do zahrady, nechává tam své učedníky a dál jde jen s Petrem, Jakubem a Janem. Potom však opustí i je a sám odchází do ústraní. Tento prostorový odstup naznačuje, že Ježíš je stále osamocенější a izolovanější. Takto opuštěný čelí svému nadcházejícímu utrpení.

Ježíš se modlí, aby byl od něho odňat kalich utrpení, ale pouze pokud je to Boží vůle (Mk 14,36). Používá aramejský výraz *Abba*, který Marek překládá jako „Otče“. Tento výraz neznamená „tatínek“, i když se to často naznačuje. Výraz, kterým dítě oslovovalo

svého otce, byl *abi* (viz BROWN, Raymond E., *The Death of the Messiah*, Anchor Biblia Reference Library. New York: Doubleday, 1994, sv. 1, s. 172.173). Ale i použití výrazu *Abba* ve významu „Otec“ vyjadřuje úzkou rodinnou vazbu, kterou není třeba nijak zlehčovat.

Ježíš se modlí za odstranění kalicha utrpení. Podřizuje se však Boží vůli (srovnej s modlitbou *Otče náš* v **Mt 6,10**). Ve zbytku příběhu o umučení je zřejmé, že Boží odpověď na Ježíšovu modlitbu je zamítavá. Neodstraní od něho kalich utrpení, protože právě díky této zkušenosti se světu nabízí spása.

Když čelíme potížím, je povzbuzující mít přátele, kteří nás podporují. Apoštol Pavel píše o tom, že všechno „může“ – zvládne – v Kristu, který mu dává sílu (**Fp 4,13**). Mnozí však zapomínají na následující verš, který apoštol začíná slovy: „Avšak...“ Verš zní: „Avšak učinili jste dobře, když jste mi pomohli v mých těžkostech“ (**Fp 4,14**). Přesně po tom toužil i Ježíš v Getsemanské zahradě. Tříkrát přišel hledat útěchu u svých učedníků a tříkrát je našel spící. Na konci je probudí, aby s ním vyšli čelit zkoušce. On je připraven, oni však připraveni nejsou.

Aplikace

Je pro tebe náročné připustit, že to, o co se modlíš, může dopadnout jinak, než si představuješ? Co ti v takových situacích pomáhá?

VŠICHNI HO OPUSTILI

⁴⁸Ale Ježíš jim řekl: „Vyšli jste na mne jako na povstalce s meči a holemi, abyste mě zajali.“ ⁴⁹Den- ně jsem učival u vás v chrámě a nezmocnili jste se mne. Ale je třeba, aby se naplnila Písma!“

⁵⁰Všichni ho opustili a utekli. ⁵¹Šel za ním nějaký mladík, který měl na sobě jen kus plátna přes nahé tělo; toho chytili. ⁵²On jim však nechal plátno v rukou a utekl. (Mk 14,48–52)

Osobní studium

Jaké události, které jsou klíčové pro plán spasení, popisuje text **Mk 14,43–52**?

Je šokující, že jeden z Ježíšových nejbližších spolupracovníků ho zradil jeho nepřátelům. Evangelia nezacházejí do velkých podrobností o Jidášově motivaci. V knize *Touha věků* nacházíme tato slova: „Jidáš vždycky miloval peníze, ale nikdy nebyl natolik zkažený, aby se odhodlal k takovému činu. Příliš dlouho se však poddával hrabivosti, až jej nakonec zcela ovládla. Láska k penězům v něm přemohla lásku ke Kristu. Propadl jedné nepravosti, a tím se vydal do rukou satana a hříchu. Potom se už neztavil před ničím.“ (DA 716; TV 457)

Zradu odsuzují všichni, dokonce i ti, kteří využívají zrádce (porovnej s **Mt 27,3–7**). Jidášův skutek je však mimořádně ostudný, protože se svou zradu snaží ukrýt pod roušku přátelství. Zástupu ozbrojenců říká, že ten, koho políbí, je hledaný muž, kterého je třeba zatknout. Zdá se, že Jidáš chtěl před Ježíšem a ostatními učedníky skrýt svou podlost.

Když ozbrojenci Ježíše zatknou, vypukne zmátek. Kdosi dokonce vytasí meč (podle **J 18,10.11** to byl Petr) a usekne ucho veleknězovu sluhovi. Ježíš kárá ty, co ho přišli zatknout. Podivuje se nad tím, že se ho snaží zajmout tajně, ačkoli ho mohli zajmout kdykoli, když ho viděli učit v chrámu. Ježíš však končí svá slova odkazem na naplnění Písma. Je to další poukázání na dvojitou dějovou linii procházející příběhem o umučení: na jedné straně je uskutečňování Boží vůle, na straně druhé jednání lidí ve snaze zničit Mesiáše.

Během zatčení od Ježíše utečou všichni jeho učedníci. Uteče dokonce i Petr, který se však později v příběhu opět objeví. Z dálky bude pozorovat Ježíše a sám se dostane do problémů. V textu nacházíme i zmínku o jakémsi mladíkovi, který následoval Ježíše i po jeho zajetí (Mk 14,51.52). Tato zpráva se nachází pouze v Evangelii podle Marka. Někteří si myslí, že šlo o samotného Marka, ale není k tomu dostatek důkazů. Pozoruhodné je, že utíká nahý. Mladý muž místo toho, aby zanechal všechno a „následoval“ Ježíše, dělá opak – zanechává všechno a „utíká“ od Ježíše pryč.

Aplikace

Uvažuj o myšlence, že Jidáš byl otrokem „jediné neřesti“, která ho nakonec přivedla na úplné dno. Co se z toho můžeme naučit o nenávisti ke hříchu a o touze zvítězit díky Boží milosti nad pokušením a hříchem?

KDO JSI?

⁶⁰Tu velekněz vstal, postavil se uprostřed a otázal se Ježíše: „Nic neodpovídáš na to, co tihle proti tobě svědčí?“ ⁶¹On však mlčel a nic neodpověděl. Opět se ho velekněz zeptal: „Jsi ty Mesiáš, Syn Požehnaného?“ ⁶²Ježíš řekl: „Já jsem. A uziřte Syna člověka sedět po pravici Všemohoucího a přicházet s oblaky nebeskými.“ (Mk 14,60–62)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 14,53–72**. Porovnej reakce Ježíše a Petra na události, které následovaly po Ježíšově zatčení. V čem jsou rozdíly? Co se z jejich reakcí můžeme naučit?

Verše **Mk 14,53–59** popisují Ježíšovo přivedení před židovskou veleradu a první část procesu. Tento příběh ukazuje zmar a frustraci. Náboženští vůdci se opakovaně snaží vznést obvinění proti Ježíši. Nedaří se jim však najít žádné důvěryhodné svědky. Marek poznamenává, že svědectví svědků se neshodovala a ukázala se jako falešná.

Nakonec se postavil velekněz a oslovil přímo Ježíše. Ten však nejprve neodpovídá. Když ho však velekněz „zapřísahal“ (viz Mt 26,63) a položil mu otázku, zda je „Mesiáš, Syn Požehnaného“ (Mk 14,61), Ježíš upřímně a otevřeně říká: „Já jsem.“ Potom se odkazuje na text **Da 7,13,14** o Synu člověka, který sedí po Boží pravici a přichází s nebeskými oblaky (Mk 14,62). To je však na velekněze už příliš. Dokonce si roztrhne roucho, a to i přesto, že mu takové jednání zakazoval zákon (**Lv 21,10**). Svou reakcí ukazuje obrovské rozhořčení a přesvědčení, že Ježíš se rouhá. Velekněz vyzývá veleradu k odsouzení Ježí-

še a velerada se velmi rychle shodla, že Ježíš si zaslouží smrt. A nejen to. Aby ukázali své pohrdání Ježíšem, začnou na něho představitelé velerady křičet a plivat. Někteří ho dokonce bijí a posmívají se mu.

Zatímco byl Ježíš souzen veleradou a vydával věrné svědectví, Petr je venku na nádvoří a lže. Jedná se o poslední „sendvičový příběh“ a opět v něm nacházíme obrovský kontrast. Dvě paralelní postavy, Ježíš a Petr, dělají naprosto protichůdné činy. Ježíš vydává věrné svědectví, Petr falešné. Petr je třikrát nařčen sluhou nebo kolemjdoucími a pokaždé popírá spojení s Ježíšem, přičemž dokonce nadává a zapřísahá se.

Právě tehdy zakokrhal kohout podruhé a Petr si hned vzpomene na Ježíšovo proctví, že v tu noc třikrát zapře svého Pána. Poznání vlastního selhání ho zlomí a on se rozpláče.

V tomto textu nacházíme zvláštní ironii. Na konci svého soudu má Ježíš zavázané oči, bijí ho a nařizují mu, aby „prorokoval“! Chtěli se mu posmívat za to, že nedokáže říct, kdo ho udeřil. Avšak právě tehdy Petr zapírá Ježíše, čímž se naplňuje jedno z Ježíšových proctví. Právě svým zapřením Petr vlastně dokazuje, že Ježíš je Mesiáš.

Aplikace

Jak bys povzbudil někoho, kdo chce následovat Ježíše, ale ne vždy se mu to daří? Kdo z nás občas neselhal v děláni toho, o čem víme, že je to Ježíšova vůle?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 75. kapitolu „Soud“ (DA 698–715; TV 445–446) a 76. kapitolu „Jidáš“ (DA 716–722; TV 447–461) z knihy *Touha věků*.

„Sotva Petr vypustil z úst ponižující přísahu a z dálky se ozvalo kokrhání, odvrátil Spasitel svůj zrak od zlostných soudců a podíval se na svého ubohého učedníka. Také Petr zvedl oči a jejich pohledy se setkaly. Z Ježíšovy laskavé tváře vyzařovala lítost a smutek, nebyl v ní však ani náznak hněvu. Když Petr viděl Mistrovu bledou, ztrápenou tvář, chvějící se rty, pohled plný soucitu a odpuštění, cítil se, jako by jeho srdcem pronikl ostrý šíp. Probudilo se v něm svědomí. Oživila se mu paměť. Vybavil si, jak ještě před několika hodinami sliboval, že půjde se svým Pánem i do vězení či na smrt. Vzpomněl si, jak ho zarmoutilo, když mu Spasitel v horní místnosti řekl, že ještě tuto noc jej třikrát zapře. Právě před chvílí Petr prohlásil, že Ježíše nezná. Najednou si uvědomil, jak dobře ho Pán zná a jak spolehlivě rozeznal v jeho srdci faleš, o které ani on sám nevěděl.“ (DA 712.713; TV 454)

Otázky k rozhovoru

1. Jak se při pouhém čtení toho, co Ježíš předpověděl v *Mk 14,9*, skutečně naplňuje další Ježíšova předpověď – velmi nepravděpodobná vzhledem k okolnostem, za nichž byla vyslovena?
2. Porovnejte postoje a jednání Jidáše a Petra. V čem si byli podobní, a v čem se lišili v souvislosti s Ježíšovým příběhem utrpení?
3. Uvažujte společně o významu Večeře Páně. Jak by se tato připomínka Ježíšova díla mohla stát ve vašem sboru důležitější a jak byste do jejího slavení mohli zapojit více členů?
4. Uvažujte o tom, že Bůh odpověděl „ne“ na Ježíšovu modlitbu v Getsemanské zahradě. Co pro vás znamená, když Bůh neodpoví na vaši modlitbu podle vašich představ?
5. Přestože Petr tím, že zapřel, Ježíše velmi zklamal, Ježíš ho nezavrhl. V čem je pro nás tento Ježíšův postoj nadějí?

Odsouzený a ukřižovaný

MAREK 15. KAPITOLA

Texty na tento týden

Mk 15; L 13,1; Ž 22,19; J 20,24–29; J 1,1–3; Da 9,24–27

Základní verš

„O třetí hodině zvolal Ježíš mocným hlasem: ‚Eloi, Eloi, lema sabachtani?‘, což přeloženo znamená: ‚Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?‘“ (Mk 15,34)

Marek 15 je zásadním textem příběhu Kristova utrpení. Popisuje soudní proces s Ježíšem, jeho odsouzení, posměch vojáků, ukřižování a nakonec i jeho smrt a pohřeb. Události v této kapitole jsou podány strohým až chladným tónem. Marek zbytečně nekomentuje, nechává, aby jednotlivé příběhy a osoby mluvily za sebe.

V této kapitole hraje důležitou roli ironie. Abychom správně pochopili tento rozměr textu, považujeme za užitečné vymezit, co pod ironií v tomto kontextu rozumíme.

Ironie často obsahuje tři složky: (1) má dvě úrovně významu, (2) nachází se v ní vzájemný konflikt nebo kontrast těchto dvou významů a (3) někdo tento konflikt nebo rozpor nevidí, nerozumí, co se děje, a neví, že on sám bude nést následky toho, co se stalo.

Tento týden budeme tedy studovat kapitolu, ve které se nachází velký počet bolestných skutečností zčásti vyznívajících jako ironie. Mezi tyto „ironické“ prvky můžeme zařadit Pilátovu otázku „Ty jsi král Židů?“, posmívající se vojáky, nápis na kříži, posměšná slova náboženských vůdců a farizeů „jiné zachránil a sám sebe zachránit nemůže“ a také nečekané objevení se Josefa z Arimatie. Všechny tyto bolestné ironie odhalují důležité pravdy o Ježíšově smrti a o jejím významu.

Osnova lekce

Patnáctá kapitola Markova evangelia nám představí nejtragičtější momenty Ježíšova pozemského života – jeho odsouzení, ponížení, popravu a pohřeb. To vše ovšem evangelista popisuje s nadějí, že tím příběh stále nekončí...

- Mk 15,1–15: Ježíš před Pilátem (neděle)
- Mk 15,16–20: Výsměch a ponížení Ježíše (pondělí)
- Mk 15,21–38: Ukřižování (úterý)
- Mk 15,33–41: Ježíšova smrt (středa)
- Mk 15,42–47: Uložení do hrobu (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

„TY JSI KRÁL ŽIDŮ?“

1A hned zrána se poradili velekněží, starší a zákoníci, celá rada; spoutali Ježíše, odvedli jej a vydali Pilátovi. 2Pilát se ho otázel: „Ty jsi král Židů?“ On mu odpověděl: „Ty sám to říkáš.“ 3Velekněží na něj mnoho žalovali. 4Tu se ho Pilát znovu otázel: „Nic neodpovídáš? Pohled, co všechno na tebe žalují!“ 5Ježíš však už nic neodpověděl, takže se Pilát divil. (Mk 15,1–5)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 15,1–15**. O čem mluví text? Pokus se najít v tomto textu ironii.

Pontský Pilát byl místodržitelem Judeje v letech 26 až 36. Nebyl laskavým vůdcem a mnohé jeho činy vyvolaly mezi obyvateli země zděšení (srov. s **L 13,1**). Židovský soudní proces s Ježíšem vyústil v rozsudek smrti za rouhání. Ale pod římskou nadvládou Židé ve většině případů nemohli popravit, a tak přivedli Ježíše k Pilátovi, aby nad ním vynesl trest smrti i on.

Obvinění proti Ježíši před Pilátem není zmíněno, ale je možné zjistit ho na základě stručné otázky, kterou Pilát položil Ježíši: „Ty jsi král Židů?“ (Mk 15,2). Ve starozákonních dobách Izraelité pomazávali své krále, takže není těžké představit si, že někdo mohl překroutit výraz *Mesiáš* („Pomazaný“). Z takového označení totiž mohlo vyplývat, že dotyčný si nárokuje pocty krále, a je tedy přímým konkurentem římského císaře. Zatímco obvinění přednesená před veleradou byla rouháním, Krista před místodržitelem obžalovali ze vzpoury, za což podle římského práva mohl náležet trest smrti.

Ironií je, že Ježíš je *Mesiáš*, ale i *Král Židů*. Jeho obvinění z rouhání a pobuřování bylo nesprávné. Kristu náležela úcta. Přesto Ježíš nepřestává jednat královským způsobem. Jeho odpověď Pilátovi: „Ty sám to říkáš“ (Mk 15,2) je neutrální. Ježíš svůj nárok na královský titul ani nepopírá, ani ho nepotvrzuje. Taková odpověď může naznačovat, že Ježíš je jiným typem Krále (porovnej s **J 18,33–38**).

Z textu se dozvídáme o zvyku propustit na Velikonoce jednoho vězně (Mk 15,6). Pilát se shromážděných lidí ptá, zda jim má propustit „krále Židů“ (Mk 15,9). A přestože mohl svou otázku myslet ironicky, tento výsměch se obrací proti němu.

Verše Mk 15,9,10 jsou studii schopnosti a neschopnosti vnímat a chápat. Pilát chápe, že mu náboženští vůdci vydali Ježíše ze zájvosti, ale nevnímá, že posunutím otázky davu nahrává náboženským vůdcům. Ti totiž podněcují dav a volají po Ježíšově ukřižování. A Pilát ustupuje. Ukřižování bylo hrozným způsobem smrti. Nemluvě o tom, že Pilát považoval Ježíše za nevinného. Je bolestně ironické, že zatímco pohanský místodržitel chtěl *Mesiáše* propustit, náboženští vůdci ho chtěli ukřižovat.

Aplikace

Co ti může pomoci, aby ses nenechal strhnout davem, i když je tlak velký?

„BUĎ ZDRÁV, ŽIDOVSKÝ KRÁLI!“

¹⁵Tu Pilát, aby vyhověl zástupu, propustil jim Barabáše; Ježíše dal zbičovat a vydal ho, aby byl ukřižován. ¹⁶Vojáci ho odvedli do místodržitelského dvora a svolali celou setninu. ¹⁷Navlékli mu purpurový plášť, upletli trnovou korunu, vsadili mu ji na hlavu ¹⁸a začali ho zdravit: „Buď zdráv, židovský králi!“ ¹⁹Bili ho po hlavě holí, plivali na něj, klekali na kolena a padali před ním na zem. ²⁰Když se mu dost naposmívali, svlékli mu purpurový plášť a oblékli ho zase do jeho šatů. Pak ho vedli ven, aby ho ukřižovali. (Mk 15,15–20)

Osobní studium

Jak se vojáci chovali k Ježíši (Mk 15,15–20)? Co se z jejich jednání dovidáme?

Před ukřižováním Římané vězně větší- nou brutálně zbili. Oběť svlékli, přivázali ji ke sloupu a pak bičovali koženými biči, ke kterým byly přivázány kousky kostí, skla, kamenů nebo hřebíků.

Když Ježíše zbičovali, vojáci pověřeni jeho popravou pokračovali v jeho ponižování. Oblékli ho do purpurového roucha, na hlavu mu položili trnovou korunu a vysmívali se mu jako židovskému králi. Skupina vojáků se zde nazývá setnina („oddíl“; ČSP), což mohlo představovat až šest set mužů. Přítomnost tak velkého počtu vojáků souvisela s tím, že Ježíš byl odsouzen jako buřič proti Římu.

Ironie v této scéně je čtenáři zřejmá. Ježíš je totiž skutečně Králem a posměšná slova vojáků vypovídají o této pravdě. Jednání vojáků bylo parodií na to, jak vojáci zdravili římského císaře – Ave Caesar – „Buď zdráv, císaři“. Text tedy nepřímo přirovnává Ježíše k císaři.

Vojáci ponižovali Ježíše tím, že ho „bili“ holí po hlavě, „plivali“ na něj a „klekali“ před ním k posměšnému vyjádření úcty. Všechny činy vojáků jsou v řečtině po-

psány nedokonavým časem, což v tomto kontextu ukazuje na opakované jednání. Vojáci tedy Ježíše nepřestávali bít, znovu a znovu na něho plivali a opakovaně si před ním klekali, aby ho zesměšňovali. Ježíš jejich jednání v tichosti přijímá a nijak neprotestuje ani se nebrání.

Běžnou praxí při popravě ukřižováním bylo, že odsouzeného svlékli a on nesl kříž na místo popravky nahý. Takové jednání mělo člověka před shromážděným davem co nejvíce ponížit a zahanbit.

Židé však měli k veřejné nahotě odpor. Text Mk 15,20 poznamenává, že Ježíši svlékli purpurový plášť a oblékli mu jeho šaty. Zdá se tedy, že jde o ústupek, který Římané v tomto případě vůči Židům učinili.

Jak jsme již řekli, text obsahuje velkou dávku ironie. Vojáci se Ježíši posměšně klanějí a vzdávají mu „pocvy“ jako králi, jen aby ho ponížili. A přitom Ježíš byl skutečně Králem – nejen Židů, ale také jejich Králem.

Aplikace

Vojáci netušili, co dělají. Proč jejich nevědomost není žádnou omluvou pro den soudu?

UKŘIŽOVÁNÍ

²⁵Bylo devět hodin, když ho ukřižovali. ²⁶Jeho provinění oznamoval nápis: „Král Židů.“ ²⁷S ním ukřižovali dva povstalce, jednoho po jeho pravici a druhého po levici. ²⁸Tak se naplnilo Písmo: „Byl započten mezi zločince.“ ²⁹Kolemjdoucí ho uráželi: potrášali hlavou a říkali: „Ty, který chceš zbořit chrám a ve třech dnech jej postavit, ³⁰zachraň sám sebe a sestup z kříže!“ ³¹Podobně se mu mezi sebou posmívali velekněží spolu se zákoníky. Říkali: „Jině zachránil, sám sebe zachránit nemůže.“ ³²Ať nyní sestoupí z kříže, ten Mesiáš, král izraelský, abychom to viděli a uvěřili!“ Tupili ho i ti, kteří byli ukřižováni spolu s ním. (Mk 15,25–32)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 15,21–38**. Jakou ironii lze objevit v těchto verších?

V této části příběhu o umučení je Ježíš mlčící obětí vydanou napospas lidem, kteří jsou připraveni ho zabít. V celém evangeliu, až do svého zatčení, Ježíš ovlivňoval a řídil, co se děje. Nyní se podřizuje okolnostem. Dosud vystupoval jako rázný a energický potulný kazatel. Bití, nedostatek jídla a spánku ho vyčerpaly natolik, že jeho kříž musel nést náhodný cizinec.

Těsně před ukřižováním Ježíše svlékli. Jeho oděv se stal majetkem vojáků, kteří lo-sovali, komu bude patřit (porovnej se **Ž 22,19**). Ukřižování bylo poměrně nekrvavým způsobem popravy. Hřebíky používané k připevnění člověka ke kříži (viz **J 20,24–29**) procházely pravděpodobně zápěstím pod dlaní, kde se nenacházejí žádné velké cévy. (V hebrejštině i řečtině se slovo „ruka“ může vztahovat na dlaně i předloktí.) Samotná dlaně ruky nemá struktury potřebné k tomu, aby při ukřižování nesla váhu celého těla. Středem předloktí prochází středový nerv (lat. *nervus medianus*), a pokud by jej při ukřižování rozdrtily hřeby, způsobovalo by to nesnesitelnou bolest. Člověk měl zároveň velký problém nadechnout se. Aby se oběti ukřižování mohly

pořádně nadechnout, musely tlačit na své přibité nohy a ohýbat ruce, což opět způsobovalo mučivou bolest. Jednou z častých příčin smrti při ukřižování byl nedostatek kyslíku způsobený vyčerpáním.

Ježíši se i během ukřižování dostalo obrovského výsměchu a ponížení. Již jsme několikrát zmínili, že v Evangelium podle Marka je velmi silný motiv zjevení a utajení. Ježíš obvykle vyzýval k mlčení o tom, kým je. V důsledku toho se kristologické tituly jako „Pán“, „Boží Syn“ a „Kristus“ v příběhu nevyskytují příliš často.

Tento prvek se při ukřižování mění. Ježíšova totožnost nemůže zůstat skryta. Je ironií, že právě náboženští vůdci používají tyto tituly k zesměšňování Ježíše. Každý z jejich výroků je vlastně odsouzením jich samotných!

Jedno z jejich posměšných prohlášení vyniká nad ostatní: „Jině zachránil, sám sebe zachránit nemůže“ (Mk 15,31). Aby poukázali na jeho bezmocnost na kříži, naznačují, že Ježíš druhé zachraňoval a pomáhal jim (řecké sloveso „zachránit“ může znamenat i „uzdravovat“ nebo „pomáhat“). Proto, byť ironicky, připouští, že je Spasitel – tedy Zachránce. Ironie jde ještě dál. Důvod, proč nemohl nebo nechťel zachránit sám sebe, byl ten, že na kříži zachraňoval jiné.

Aplikace

Přečti si text **J 1,1–3** a pak se zamysli nad tím, co tyto verše říkají o Ježíši – o tom samém Ježíši, který visí na kříži. Co v tomto kontextu znamená Ježíšova smrt?

OPUŠTĚN BOHEM

³³Když bylo poledne, nastala tma po celé zemi až do tří hodin. ³⁴O třetí hodině zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eloi, Eloi, lema sabachtani?“ což přeloženo znamená: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ ³⁵Když to uslyšeli, říkali někteří z těch, kdo stáli okolo: „Hle, volá Eliáše.“ ³⁶Kdosi pak odběhl, namočil houbu v octě, nabodl ji na prut a dával mu pít se slovy: „Počkejte, uvidíme, přijde-li ho Eliáš sejmut.“ ³⁷Ale Ježíš vydal mocný hlas a skonal. (Mk 15,33–37)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 15,33–41**. Ježíš u Marka přednese na kříži jen jediný výrok. Co tato slova znamenají? Co v tomto kontextu znamená Kristova smrt pro nás všechny?

Evangelium podle Marka představuje kříž jako velmi temné místo, a to fyzicky i duchovně. V ten pátek, přibližně v době od poledne do třetí hodiny odpoledne, sestoupila na Golgotu nadpřirozená tma (Mk 15,33).

Ježíšova slova na kříži se někdy nazývají „výkřik opuštěnosti“. Ježíš se modlí k Bohu a ptá se, proč byl opuštěn. Vyslovuje přitom slova **Ž 22,2**. Další slova téhož žalmu se vyskytují v **Mk 15,24,29** a naznačují, že v Ježíšově smrti se naplňují Písma. Navzdory dábelkému spiknutí lidí se uskutečňuje Boží vůle.

Ježíšova slova na kříži jsou uvedena v aramejštině spolu s překladem. Slova „Bože můj,

Bože můj“ jsou zapsána jako *Eloi, Eloi* (přepis aramejského *elahi*). Tato slova mohla být snadno zaměněna a mohlo se zdát, že Ježíš volá Eliáše (aramejsky *elijah*, což znamená „Můj Bůh je Jahve“). Právě této chyby se dopustili někteří v kolemstojícím davu.

Na této pasáži je pozoruhodná paralela s Ježíšovým křtem popsaným v **Mk 1,9–11**.

Tyto paralely naznačují, že Ježíšova pozemská služba je ohraničena jeho křtem a ukřížováním. Zatímco Ježíšův křest (Mk 1) je začátkem jeho služby (viz **Da 9,24–27**), události na kříži (Mk 15) jsou vyvrcholením a cílem jeho služby. Umírá jako „výkupné za mnohé“ (Mk 10,45). Ježíšova smrt je zároveň naplněním části prorocství z **Da 9,24–27**. Roztržení chrámové opony (Mk 15,38) poukazuje na naplnění obětního systému, kdy se dávný předobraz setkává se svým naplněním a začíná nová etapa dějin spásy.

Křest (Mk 1,9–11)	Kříž (Mk 15,34–39)
Jan křtí Ježíše	Ježíšův křest (porovnej s Mk 10,38)
Jan (symbol Eliáše; viz Mk 9,11–13)	Volání Eliáše
„Roztrhávající“ se nebesa (ČSP)	Roztržená chrámová opona
Sestoupení Ducha (<i>pneuma</i>)	Ježíš vydechne (<i>ekpneó</i>)
Boží hlas „Milovaný Syn“	Setníkova slova „Boží Syn“

Aplikace

I přes dábelké plány lidí se Boží záměry naplnily. Proč by nám to mělo pomoci naučit se, že bez ohledu na to, co se kolem nás děje, můžeme důvěřovat Bohu a mít jistotu, že jeho dobrota nakonec zvítězí?

POHŘEB

⁴²A když už nastal večer – byl totiž den přípravy, předvečer soboty – ⁴³přišel Josef z Arimatie, vážený člen rady, který také očekával království Boží, dodal si odvahy, vešel k Pilátovi a požádal o Ježíšovo tělo. ⁴⁴Pilát se podivil, že Ježíš už zemřel; zavolal si setníka a zeptal se ho, je-li už dlouho mrtv. ⁴⁵A když mu to setník potvrdil, daroval mrtvé tělo Josefovi. ⁴⁶Ten koupil plátno, sňal Ježíše z kříže, zavinul ho do plátna a položil do hrobu, který byl vytesán ve skále, a ke vchodu do hrobu přivalil kámen. ⁴⁷Marie z Magdaly a Marie, matka Josefova, se dívaly, kam byl uložen. (Mk 15,42–47)

Osobní studium

Jaký význam má to, co udělal Josef z Arimatie, zejména v souvislosti s tím, že Ježíšovy učedníky najednou nebylo nikde vidět (Mk 15,42–47)?

Po dramatických a vypjatých událostech na kříži přichází nyní něco „všednějšího“. Mrtvé je třeba pohřbít. Některé z následujících faktorů mají hluboký duchovní význam, jiné jsou důležité z dějinného pohledu.

V tomto úryvku se Josef z Arimatie objevuje v Evangelii podle Marka poprvé a naposled. Byl uznávaným členem židovské velerady a jedním z takzvaných „městských elit“. Jako bohatý a vážený muž měl u místodržitele svoji reputaci. To vysvětluje, proč se mohl odvážit předstoupit před Piláta a požádat ho o Ježíšovo tělo. Je až dojemné sledovat, jak členovi velerady záleží na řádném Ježíšově pohřbu. Kde byli v té době Ježíšovi učedníci, kterým tak důvěřoval?

Jedním z mimořádně důležitých historických detailů je ověření Ježíšovy smrti. Nejprve se dozvídáme o Josefově prosbě o Je-

žíšovo tělo (Mk 15,43). Piláta překvapilo, že Ježíš je již mrtvý (Mk 15,44). Proto si zavolal setníka, který měl na starosti ukřižování, aby mu tuto zprávu potvrdil.

Setníkovo svědectví bylo důležité. Později se totiž objevila tvrzení, že Ježíš na kříži nezemřel, ale jen omdlel. Setníkova zpráva římskému místodržiteli tak přímo odporuje takovému tvrzení. Římané přece věděli, jak popravovat zločince.

Josef přinesl lněné plátno, do kterého Ježíše zabalil, a jeho tělo uložil do hrobky vytesané do skály. Tato hrobka byla dostatečně velká na to, aby se do ní tělo vešlo (Mk 16,5). Spolu s Josefem si pisatel evangelia všimá dvou žen, které to místo viděly – Marie z Magdaly a Marie, Josefovy matky. Tyto svědkyně spolu se Salome zdály sledovaly ukřižování. A všechny tři půjdou v neděli ráno ke hrobu, aby, jak si myslí, nabalzamovaly Ježíšovo tělo (Mk 16,1).

Zmínka o těchto ženách je důležitá. Později budou právě ony svědky nejen prázdného hrobu (Mk 16), ale také Ježíšova vzkříšení.

Aplikace

Je ironií, že Ježíšovi následovníci se z příběhu postupně vytrácejí a „hrdinou“ se stává člen velerady, tedy těže instituce, která Ježíše odsoudila. Co můžeme dělat pro to, abychom v rozhodujících situacích neselhali nebo se nevytratili do bezpečí?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 77. kapitolu „Rozsudek“ (DA 723–740; TV 462–475), 78. kapitolu „Ukřižování“ (DA 741–757; TV 476–486) a 79. kapitolu „Význam Ježíšovy oběti“ (DA 758–763; TV 487–491) z knihy *Touha věků*.

„Pílát se snažil Ježíše osvobodit. Poznal však, že chce-li si udržet své postavení, nemůže Krista zachránit. Než by se připravil o světskou moc, raději obětoval nevinný život. Podobně i dnes mnozí lidé obětují zásady, jen aby o nic nepřišli a nemuseli trpět. Svědomí a povinnost vedou jedním směrem, a sobecké zájmy druhým. Proud se žene špatnou cestou a každého, kdo se spojuje se zlem, strhává do husté tmy hříchu.“ (DA 738; TV 474)

„Kristus jako náš zástupce a naše útočiště nesl nepravosti nás všech. Byl považován za přestupníka, aby nás mohl vykoupit a zachránit před odsouzením podle zákona. Dolehla na něho tíha viny všech Adamových potomků. Boží hněv namířený proti hříchu, hrozivý projev Otcovy nelibosti nad přestupováním zákona, Syna děsil. Kristus celý svůj život zvěstoval padlému lidstvu radostnou zvěst o Otcově milosrdenství a odpouštějící lásce. Hlásal spasení i těm největším hříšníkům. Nyní pod strašlivou tíhou hříchů najednou neviděl Otcovu smířlivou tvář. Úzkost, která svírala Spasitelovo srdce, když se od něho ve chvíli smrtelného zápasu odvrátila Boží tvář, si člověk ani nedokáže představit. Působila mu takové utrpení, že tělesnou bolest téměř nevnímal.“ (DA 753; TV 483.484)

Otázky k rozhovoru

1. *Teologie, která zdůrazňuje, že Ježíš zemřel za nás a místo nás, je důležitá nejen pro Písmo (viz například Izajáš 53), ale významnou úlohu má i v díle Ellen G. Whiteové. Proč je falešné jakékoli učení, které nějakým způsobem bagatelizuje ústřední roli Kristovy zástupné smrti, kdy nese trest za naše hříchy?*
2. *Kdo nebo co dnes představuje „Barabáše“, kterého si většina žádá místo Ježíše?*
3. *Co se můžeme naučit z příběhu Josefa z Arimatie o neposuzování druhých na základě vnějších znaků?*
4. *Přečtěte si text Da 9,24–27. Proč je tento text důležitý? Jak byste ho vysvětlili někomu, kdo by chtěl pochopit jeho smysl?*

Vzkříšený Pán

MAREK 16. KAPITOLA

Texty na tento týden

Mk 15,42–47; Mk 16; Ko 2,10–12; 1K 15,1–8; Da 9,24–27; J 20,11–18

Základní verš

„Řekl jim: „Neděste se! Hledáte Ježíše, toho Nazaretského, který byl ukřižován. Byl vzkříšen, není zde. Hle, místo, kam ho položili.““ (Mk 16,6)

Ježíšovo ukřižování jako umíráček odzvonilo nadějším a víře jeho učedníků. Byl to pro ně temný závěr týdne. Nejenže je zlomila smrt jejich Mistra, ale báli se i o své životy (J 20,19).

Při studiu poslední kapitoly Evangelia podle Marka se soustředíme na události, které následovaly po Ježíšově smrti.

Nejprve se podíváme na načasování Ježíšova vzkříšení a na to, proč ženy v tu neděli ráno přišly ke hrobu. Adventisté se někdy vyhýbali ránu vzkříšení pro způsob, jakým se zneužívá k potvrzení svatosti neděle. Uvidíme však, že máme důvod k radosti, a to navzdory falešné teologii, která vzešla z nedělního vzkříšení.

Potom se budeme v lekci věnovat úvodním veršům Marka 16 a podíváme se, jak jsou spojeny s tématem, které prochází celou knihou. V pondělí a úterý se naše studium soustředí na koncept, který tvoří centrum evangelia.

V závěru týdne (středa a čtvrtek) přezkoumáme zbytek 16. kapitoly a budeme uvažovat o poslání, které vyplývá z textu pro nás. Naše studium uzavřeme výzvou, která čtenáře Evangelia podle Marka vede k tomu, aby nesl evangelium do celého světa.

Osnova lekce

Závěrečná kapitola Markova vyprávění o Ježíši je skutečným „happy endem“. Smrt neměla poslední slovo, ale centrem křesťanského života, naděje a zvěsti se stává spolehlivé svědectví o tom, že Ježíš znovu vstal, žije a je vítězem nad smrtí a hříchem.

- Mk 15,42–16,8: Vzkříšení jako vrcholně radostná událost (neděle)
- Mk 16,1–8: Prázdný hrob (pondělí)
- Mk 16,1–8: Jděte a řekněte to ostatním (úterý)
- Mk 16,9–20: Spolehlivé svědectví (středa)
- Mk 16,14–20: Poslání nést tuto zprávu celému světu (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

RADOST ZE VZKŘÍŠENÍ

‘Ale když zhlédly, viděly, že kámen je odvalen; a byl velmi veliký. ⁵Vstoupily do hrobu a uviděly mládence, který seděl po pravé straně a měl na sobě bílé roucho; i zděsily se. ⁶Řekl jim: „Neděste se! Hledáte Ježíše, toho Nazaretského, který byl ukřižován. Byl vzkříšen, není zde. Hle, místo, kam ho položili.“ (Mk 16,4–6)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 15,42–16,6**. Co se z něho dovídáme? V čem spočívá důležitost těchto veršů pro pochopení příběhu vzkříšení?

Všichni pisatelé evangelíí se shodují, že Ježíš zemřel v den, který označili jako „den přípravy“ (**Mt 27,62; Mk 15,42; L 23,54; J 19,14.31.42**). Většina komentátorů to chápe jako odkaz na den od západu slunce ve čtvrtek až do západu slunce v pátek. Ježíš zemřel v pátek pozdě odpoledne a poté byl rychle pohřben ještě před západem slunce.

Během soboty Pán odpočíval v hrobě a odpočívaly i ženy. „Ale v sobotu zachovaly podle příkázání sváteční klid“ (**L 23,56**) i všichni Ježíšovi učedníci. Z jejich strany by šlo o velmi zvláštní jednání, kdyby zároveň měli dojem, že se Ježíš nějakým způsobem snažil zrušit nebo alespoň zmenšit vážnost soboty, jejíž svěcení přikazovalo čtvrté přikázání.

V sobotu večer si ženy nakoupily vonné masti a oleje a v neděli ráno šly k hrobu

s touhou řádně se postarat o Ježíšovy ostatky. Ježíš však v hrobě nebyl!

Již ve druhém století začali někteří křesťané připisovat význam tomu, že Ježíš vstal z mrtvých v neděli. To se postupně stalo základem svěcení neděle. Učí to však Nový zákon?

Přečti si **Ko 2,10–12**. Co je novozákonní památkou Ježíšova vzkříšení?

V celé Bibli nenacházíme ani jednu zmínku o tom, že by se na památku Ježíšova vzkříšení měla stát neděle svatým dnem. Pro křesťany je touto památkou křest. „Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom – jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce – i my vstoupili na cestu nového života“ (**Ř 6,4**).

Bez ohledu na falešnou teologii týkající se nedělní bohoslužby se jako adventisté můžeme a máme radovat ze vzkříšení Ježíše Krista v neděli ráno. On svou smrtí a zmrtvýchvstáním zvítězil nad smrtí a v jeho vzkříšení máme naději a jistotu.

Aplikace

„Veleben bud' Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději“ (1Pt 1,3). Apoštol Pavel si byl jist nejen Ježíšovým vzkříšením, ale i nadějí, která z tohoto vzkříšení vyplývala. Jak můžeš prožívat podobnou jistotu i ty?

ODVALENÝ KÁMEN

¹Když uplynula sobota, Marie z Magdaly, Marie, matka Jakubova, a Salome nakoupily vonné masti, aby ho šly pomazat. ²Brzy ráno prvního dne po sobotě, sotva vyšlo slunce, šly k hrobu.

³Říkaly si mezi sebou: „Kdo nám odvalí kámen od vchodu do hrobu?“ Ale když vzhledly, viděly, že kámen je odvalen; a byl velmi veliký. ⁵Vstoupily do hrobu a uviděly mládence, který seděl po pravé straně a měl na sobě bílé roucho; i zděsily se. ⁶Řekl jim: „Neděste se! Hledáte Ježíše, toho Nazaretského, který byl ukřižován. Byl vzkříšen, není zde. Hle, místo, kam ho položili.“ (Mk 16,1–6)

Osobní studium

Přečti si **Mk 16,1–8** a **1K 15,1–8**. Co mají tyto pasáže společného?

Příběh o vzkříšení se objevuje ve všech evangeliích. Každý z pisatelů představuje tento příběh z jiné perspektivy, ale všechna podání obsahují základní pojmy, které se objevují i v 1K 15,1–8.

Čtyři myšlenky se objevují opakovaně – *zemřel, byl pohřben, vstal z mrtvých, byl viděn*. V Markovi se o tom, že zemřel a byl pohřben, mluví v 15. kapitole. O skutečnosti, že vstal a že byl viděn, se mluví v 16. kapitole. U Marka však nacházíme i určitou odlišnost, když se od bytosti v bílém roucho dozvídáme, že se s Ježíšem setkají v Galileji. „Tam ho spatříte, jak vám řekl“ (Mk 16,7; viz také J 21).

Někteří lidé považují za ohromující, že křesťané věří ve vzkříšeného Pána. Ale důkazy o jeho vzkříšení jsou dostatečné a opodstatněné.

Pro začátek stačí věřit v Boha jako Stvořitele (viz **Gn 1 a 2**) a myšlenka zázraku vzkříšení se stává oprávněnou. Bůh, který stvořil vesmír a potom život na zemi, měl určitě moc vzkřísit Ježíše. Existence Boha neznamená, že Ježíše musel vzkřísit za každých okolností, ale že to mohl udělat.

Dalším důkazem vzkříšení je prázdný hrob. Tuto skutečnost uznávají i ateističtí

historici. Pokud by hrob nebyl prázdný, tvrzení o Ježíšově vzkříšení by selhalo hned na začátku, protože existence jeho těla by zničila jakákoli tvrzení o vzkříšení.

Nefunguje ani pokus zpochybnit prázdný hrob tvrzením, že Ježíšovo tělo ukradli učedníci. U hrobu stála stráž, která měla něčemu takovému zabránit. Pokud by se učedníkům přece jen podařilo ukrást Ježíšovo tělo, proč nebyli nikdy za tuto krádež ani obžalováni, ani zatčeni? Náboženští vůdci totiž věděli, že učedníci nic takového neudělali.

Kromě toho existovalo příliš mnoho svědků, kteří dosvědčili, že viděli vzkříšeného Krista. Mnozí, včetně učedníků, nejprve nevěřili. Ale dokonce i nepřítel křesťanů, jistý Saul, přišel s velmi přesvědčivým tvrzením, že viděl vzkříšeného Pána. Pozdější život apoštola Pavla je svědectvím, že tato zkušenost velmi radikálním způsobem změnila celé nasměrování jeho života.

A konečně (i když existuje mnoho jiných důvodů), jak by bylo možné vysvětlit rozmach křesťanské církve založené lidmi, kteří tvrdili, že viděli vzkříšeného Pána? Proč by tito lidé byli ochotni zemřít za to, o čem věděli, že je lež? Jejich konzistentní svědectví – nejen bezprostředně po Ježíšově smrti (**Sk 3,15**), ale i po letech (**1Pt 1,3**), je přesvědčivým důkazem o Ježíšově vzkříšení.

Aplikace

Jak bys odpověděl na otázku, jaké máš důkazy o Kristově zmrtvýchvstání?

ŽENY U HROBU

¹Když uplynula sobota, Marie z Magdaly, Marie, matka Jakubova, a Salome nakoupily vonné masti, aby ho šly pomazat. ²Brzy ráno prvního dne po sobotě, sotva vyšlo slunce, šly k hrobu. ³Říkaly si mezi sebou: „Kdo nám odvalí kámen od vchodu do hrobu?“ Ale když vzhledly, viděly, že kámen je odvalen; a byl velmi veliký. (Mk 16,1–4)

Osobní studium

„Ženy, které stály u kříže v den Ježíšovy smrti, čekaly, až skončí sobota. První den týdne časně zrána vyšly k hrobu a vzaly s sebou vzácné masti, aby mohly pomazat Spasitelovo tělo. Na jeho zmrtnýchvstání ani nepomyslely. Ztratily všechny naděje a v srdci jako by se jim usadil černý mrak. Cestou vzpomínaly na Kristovy milosrdné skutky a na slova, kterými je povzbuzoval. Ale jeho slib: „Uvidím vás však opět,“ si nepřipomněly (J 16,22).“ (DA 788; TV 504)

Znovu si přečti text Mk 16,1–8. Co se stalo u Ježíšova hrobu a jak na to reagovaly přítomné ženy?

Od začátku evangelia čtenář ví, že Ježíš je Mesiáš. Ale v samotném textu je první osobou (neposedlou démonem), která Ježíše prohlašuje za Mesiáše, až apoštol Petr v Mk 8,29. O tomto vyznání se dozvídáme až v polovině knihy!

V Evangelii podle Marka Ježíš opakovaně lidem říká, aby mlčeli o tom, kým je,

a o uzdraveních, která učinil. V Mk 1,44 říká malomocnému, aby nikomu neřikal o svém uzdravení. V Mk 5,43 říká Jairovi a jeho manželce, aby nikomu nevyprávěli o vzkříšení jejich dcery. V Mk 7,36 říká shromážděným, aby nikomu neřikali o tom, že uzdravil hluchoněmého muže. A konečně, svým učedníkům přikazuje, aby nemluvili o tom, že je Mesiáš (Mk 8,30; viz také Mk 9,9). Není pochyb, že hlavním důvodem těchto Ježíšových výzev bylo získat dostatek času na dokončení jeho služby, jak o tom mluvil prorok (Da 9,24–27).

Nyní, když se ženy dozvěděly o Ježíšově vzkříšení, vystrašené a užaslé utekly od hrobu a alespoň zpočátku nemluvily o tom, co se stalo.

Ticho však netrvalo dlouho. Co se dozvídáme na konci Evangelia podle Marka? „Oni pak vyšli, všude kázali; a Pán s nimi působil a jejich slovo potvrzoval znameními“ (Mk 16,20).

Motiv mlčení o Ježíši a o tom, kdo je a co udělal, skončil. Závěr knihy nám ukazuje, že učedníci kázali dobrou zprávu „všude“.

Aplikace

Proč nesmíme mlčet o Ježíši a o tom, co udělal? Komu můžeš dnes vyprávět o Ježíši a o plánu spasení?

ZJEVIL SE MARIÍ A OSTATNÍM

⁹Když Ježíš ráno prvního dne po sobotě vstal, zjevil se nejprve Marii z Magdaly, z níž kdysi vyhnal sedm démonů. ¹⁰Ona to šla oznámit těm, kteří bývali s ním a nyní truchlili a plakali. ¹¹Ti, když uslyšeli, že žije a že se jí ukázal, nevěřili. [...] ¹⁴Konečně se zjevil samým jedenácti, když byli u stolu; káral jejich nevěru a tvrdost srdce, poněvadž nevěřili těm, kteří ho viděli vzkříšeného. (Mk 16,9–11.14)

Osobní studium

Přečti si text **Mk 16,9–20**. Co tyto verše přídávají k příběhu o vzkříšení?

Téměř celý text Mk 16,9–20 má paralely s jinými pasážemi v Novém zákoně: Marie Magdalská hned u hrobu viděla Ježíše (Mt 28,1.9.10; J 20,11–18; porovnej s L 8,2); dva učedníci se setkávají s Ježíšem na cestě (L 24,13–35); pověření jedenácti (Mt 28,16–20; L 24,36–49; J 20,19–23).

První osoba, která viděla Ježíše živého, byla Marie Magdalská (J 20,11–18). Viděly ho i jiné ženy (Mt 28,8–10). Je příznačné, že první lidé, kteří viděli vzkříšeného Pána, byly ženy. Svědectví žen se ve starověkém světě nepovažovalo za příliš důležité. Pokud by byl příběh vymyšlen, bylo by mnohem pravděpodobnější, že by jako první svědci vystupovali muži. Svědectví však nepřináší muži. Nikdo z dvanácti. Svědectví o vzkříšení přináší žena. To ona jde oznámit dobrou zprávu učedníkům. Není překvapivým, že její svědectví zprvu nikdo nevěří.

Pravděpodobně se učedníkům něco takového zdálo příliš fantastické a žel i proto, že Marie byla žena.

Obhájci Ježíšova příběhu o vzkříšení považují právě skutečnost, že Ježíše jako první viděly ženy, za silný důkaz pravdivosti celého příběhu.

Co se dozvídáme z verše **Mk 16,14**? Proč by tento text nedával smysl, kdyby se jednalo o smyšlený příběh?

Pokud by si učedníci příběh vymysleli, určitě by sami sebe nevykreslovali takto špatně. Ježíš je káral a vyčítal jim „nevěru a tvrdost srdce“. Od doby Ježíšova zatčení až po jeho zjevení se po vzkříšení zobrazují evangelia Ježíšovy následovníky ve velmi negativním světle: utíkají, zapírají, lžou, bojí se, nevěří. Pokud by šlo o smyšlený příběh, nedával by takový popis smysl.

Naproti tomu jejich pozdější odvážné a neochvějné hlásání zmrtvýchvstalého Krista a naděje, kterou nabízí každému, představuje silný důkaz o pravdivosti jejich poselství.

Aplikace

Jak se můžeme chránit před pádem do duchovní pasti pochybností a nevěry? Proč potřebujeme být každý den spojeni se vzkříšeným Kristem?

JDĚTE DO CELÉHO SVĚTA

¹²Potom se zjevil v jiné podobě dvěma z nich cestou, když šli na venkov. ¹³Ti to šli oznámit ostatním; ale ani těm nevěřili. ¹⁴Konečně se zjevil samým jedenácti, když byli u stolu; káral jejich nevěru a tvrdost srdce, poněvadž nevěřili těm, kteří ho viděli vzkříšeného. ¹⁵A řekl jim: „Jděte do celého světa a kaďte evangelium všemu stvoření. ¹⁶Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen. (Mk 16,12–16)

Osobní studium

Co řekl Ježíš svým učedníkům, když se jim zjevil? Co tato slova znamenají pro nás dnes? (Mk 16,14–20)

První slova Ježíše učedníkům jsou znamenána pouze nepřímou (Mk 16,14). Ježíš učedníkům vyčítá nevěru a tvrdost srdce. Otázka nevěry tedy není jen současným problémem. Jak jsme již viděli, i první Ježíšovi učedníci zápasili s nedostatkem víry (Mt 28,17; J 20,24–29). A to osobně strávili s Ježíšem několik let a opakovaně byli svědky jeho zázraků a znamení.

Ježíš jim však různými způsoby poukázal na skutečnost svého vzkříšení. Svědectví učedníků v kombinaci s důkazy shrnutými v pondělní lekci tvoří pevný základ víry.

Ježíš nakonec pověřil své učedníky, aby nesli evangelium světu. Jeho příkaz má široký záběr a rozsáhlý dosah. Učedníci mají jít do celého světa a zvěstovat evangelium všemu stvoření. Ježíš jim pak vysvětluje i výsledek jejich práce: „Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen“ (Mk 16,16).

Následuje popis znamení, která budou doprovázet práci jeho učedníků: vyhánění

démonů, mluvení novými jazyky, ochrana před hrozbami a uzdravování nemocných. Někteří lidé si mylně vyložili text Mk 16,18 jako výzvu, aby křesťané projevovali svou víru chytáním jedovatých hadů. Žádné takové troufalé jednání zde není povoleno. To, co Ježíš popisuje, je ochrana při zapojení do misijního díla, jak se to projevuje například i v Pavlově službě pro druhé (Sk 28,3–6).

Samozřejmě, Bible neučí, že křesťané budou vždy zcela chráněni před zlem. Někdy Bůh považuje za vhodné učinit zázrak na podporu evangelia. Ale někdy křesťané pro své svědectví trpí. V takové situaci se jejich trpělivá vytrvalost stává dalším znamením pro nevěřící o síle jejich víry.

„Když jim to Pán řekl, byl vzat vzhůru do nebe a usedl po pravici Boží“ (Mk 16,19). Ježíš vystoupil, aby usedl po Boží pravici, na místo nejvyšší moci, protože Ježíš porazil všechny síly zla.

Poslední verš je důležitý. Přestože učedníci šli a kázali evangelium „všude“, nešli sami. „Pán s nimi působil a jejich slovo potvrzoval znamením“ (Mk 16,20). Ježíš byl se svými učedníky tehdy a slibuje, že bude i s námi nyní, když budeme pokračovat v práci, kterou oni začali.

Aplikace

„A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ (Mt 28,20). V čem je ti toto zaslíbení útěchou a povzbuzením, když ty sám se snažíš zvěstovat evangelium „všude“?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 81. kapitolu „Zmrtvýchvstání“ (DA 779–787; TV 499–503) a 86. kapitolu „Poslední setkání“ (DA 818–828; TV 521–528) z knihy *Touha věků*.

„Pro věřícího je Kristus vzkříšením i životem. Život, který byl hříchem zničen, je ve Spasiteli obnoven, neboť v něm je život a on oživuje, koho chce. Má moc udělovat nesmrtelnost. Život, který jako člověk položil, znovu přijímá a dává lidem. Řekl: ‚Já jsem přišel, aby měly život a měly ho v hojnosti.‘ Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit na věky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému.‘ Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den.‘ (J 10,10; J 4,14; J 6,54).

Smrt pro věřícího člověka mnoho neznamená. Kristus o ní hovoří jako o nepatrném okamžiku. ‚Kdo zachová mé slovo, nezemře navěky..., neokusí smrti navěky.‘ (J 8,51,52) Pro křesťana je smrt jen spánkem, chvílí ticha a tmy. Život je skryt s Kristem v Bohu, a, až se ukáže Kristus, náš život, tehdy i vy se s ním ukážete v slávě.‘ (Ko 3,4)“ (DA 786,787; TV 502,503)

Dokonce i ateističtí historici, kteří nedokážou přijmout realitu vzkříšení, připouštějí nejen to, že Ježíš byl zabit, ale i to, že po jeho smrti mnoho lidí tvrdilo, že viděli vzkříšeného Krista. To byl základ pro vytvoření toho, co se později stalo křesťanskou církví. Někteří ve snaze vysvětlit tvrzení učedníků zašli až tak daleko, že přišli s teorií, že Ježíš měl dvojče nebo že první učedníci měli halucinace, protože si mysleli, že viděli Ježíše. Jiní říkali, že Ježíš ve skutečnosti nikdy nezemřel, ale jen omdlel a potom, později, opět procitl. A objevily se i teorie, že Ježíšovo tělo vzali mimozemšťané.

Otázky k rozhovoru

1. Proč by učedníci lhali o Ježíšově zmrtvýchvstání? Podle všeho, co víme, museli pro svou víru čelit nenávisti, odcizení a pronásledování. Co by získali vymyšlením tohoto příběhu?
2. Který důkaz Ježíšova zmrtvýchvstání je pro vás nejpřesvědčivější? Podělte se o své důvody se svou třídou sobotní školy.
3. Uvažujte nad velkou nadějí, kterou nám nabízí Ježíšovo vzkříšení. Přečtěte si 1K 15. Jakou důležitost přikládá Pavel Ježíšovu vzkříšení?

POUŽITÉ ZKRATKY

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad (ČEP). Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

B21 Bible, překlad 21. století

BK Bible kralická

ČSP Český studijní překlad

Díla Ellen G. Whiteové

U českých překladů knih Ellen G. Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Český překlad
AA	The Acts of the Apostles	PNL	Poslové naděje a lásky
DA	The Desire of Ages	TV	Touha věků
COL	Christ's Object Lessons	PM	Perly moudrosti
MH	The Ministry of Healing	ŽNP	Život naplněný pokojem

Všem dárcům děkujeme za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi i v prostoru světa kolem nás.

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů.

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odesílány na účet příslušného sdružení. První část variabilního symbolu je ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je přidělené číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2024			
	Téma soboty	Sbírka	VS
Červenec			
6. 7.	Den modlitby a půstu		
13. 7.	Den misie		
	Sbírka pro celosvětovou misii	Sbírka pro GK	14
20. 7.	Den evangelizace prostřednictvím médií		
27. 7.	Sobota dětí		
Srpen			
3. 8.	Den evangelizace s projekty Globální misie		
10. 8.	Den zakládání sborů		
17. 8.	Den vzdělávání		
24. 8.	Den prevence zneužívání a domácího násilí		
31. 8.			
Září			
7. 9.	Sbírka pro projekt určený sdružením	Sbírka stavební	36
	Týden rodinné soudržnosti (1.–7. 9.)		
14. 9.	Sbírka pro celosvětovou misii	Sbírka pro GK	14
21. 9.	Den Klubu Pathfinder		
28. 9.	Sbírka 13. soboty pro Středoamerickou divizi	Sbírka 13. soboty	13